

วิธีการวิเคราะห์สินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
สำนักธุรกิจพลับพลาไชย

นางจรัสพร เขมมาวุฒานนท์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2554

Credit Analysis Method
of Bangkok Bank Public Company Limited
Business Center Plubplachai

Mrs. Charasporn Kemavuthanont

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

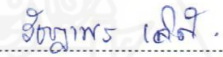
2011

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	วิธีการวิเคราะห์หุ้นเชื้อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลับพลาไชย
ชื่อและนามสกุล	นางจรัสพร เขมาวุฒานนท์
แขนงวิชา	บริหารธุรกิจ
สาขาวิชา	วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดา วัจนะสาริกากุล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2555

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดา วัจนะสาริกากุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์รัชฎาพร เลิศโกถานนท์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพงศ์ มีสมนัย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ วิธีการวิเคราะห์สินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
สำนักธุรกิจพลับพลาไชย

ผู้ศึกษา นางจรัสพร เขมาวุฒานนท์ รหัสนักศึกษา 2483003790 ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดา วัจนะสาริกากุล
ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้จัดทำขึ้น เพื่อ 1) ศึกษาวิธีการวิเคราะห์สินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลับพลาไชย 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพิจารณาสินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลับพลาไชย

วิธีดำเนินการศึกษาทำโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ของกลุ่มลูกค้าประเภทธุรกิจ และกลุ่มลูกค้าประเภทบุคคลของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลับพลาไชย ที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อในช่วงระยะเวลาระหว่างเดือนกรกฎาคม 2554 ถึง เดือนธันวาคม 2554 แบ่งเป็น ลูกค้าสินเชื่อขนาดใหญ่ จำนวน 30 ราย ลูกค้าสินเชื่อขนาดกลาง จำนวน 40 ราย ลูกค้าสินเชื่อขนาด จำนวน 40 ราย และลูกค้าสินเชื่อเพื่อการอุปโภคและบริโภค จำนวน 40 ราย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิดังกล่าว 1) ก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ ปี 2540 ธนาคาร มีรูปแบบการให้สินเชื่อในลักษณะการวิเคราะห์สินเชื่อโดยรวม ทำให้ไม่สามารถแยกปัจจัยเสี่ยงของ ลูกค้าแต่ละกลุ่มได้ เกิดปัญหาหนี้ NPLs เป็นจำนวนมาก ต่อมาธนาคารได้ทำการพัฒนาและปรับปรุง วิธีการพิจารณาสินเชื่อ ทั้งในส่วนของการวางแผนสินเชื่อ การพิจารณาและอนุมัติสินเชื่อ และการติดตามดูแลสินเชื่อ ทำให้คุณภาพสินเชื่อของธนาคารดีขึ้น อัตราส่วนสินเชื่อคือคุณภาพลดลงอย่างมาก ฐานะทางการเงินและผลประกอบการของธนาคารดีขึ้นเป็นลำดับ 2) ปัญหาและอุปสรรคในการพิจารณาสินเชื่อเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ข้อกำหนดของ ธปท. ความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลกับธุรกิจในอนาคตเหมือนกัน อัตราส่วนทางการเงินของแต่ละ ธุรกิจที่ไม่เท่ากัน รวมถึงอุปนิสัยของผู้บริหารที่ต่างกัน ดังนั้น เจ้าหน้าที่อำนวยสินเชื่อควรต้อง ปฏิบัติตนเสมือนเป็นที่ปรึกษาทางการเงินของลูกค้า เพื่อให้เป็นที่ไว้วางใจ ทำให้ลูกค้าเปิดเผย ข้อมูลอย่างเป็นจริง และจำเป็นต่อการพิจารณาและวิเคราะห์สินเชื่อ

คำสำคัญ สินเชื่อ การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค ธนาคาร

Independent Study title: Credit Analysis Method
of Bangkok Bank Public Company Limited
Business Center Plubplachai

Author: Mrs. Charasporn Kemavuthanont; **ID:** 2483003790;

Degree: Master of Business Administration;

Independent Study advisor: Dr. Ladda Vatjanasaregagul, Associate Professor;

Academic year: 2011

Abstract

The purposes of this study were 1) to analyze and improve the credit approval 2) to study the problem and obstruct from the credit approval processes of Bangkok Bank PLC. (BBL)

The study has gathered the information by using secondary data of the business customer and retails customer of BBL, Business Center Plubplachai which approved the credit line during July 2011 to December 2011. The data was consisted of 30 large business customers, 40 medium business customers, 40 small business customers and 40 retail customers.

The results of analyzing the secondary data, 1) before the economic crisis in year 1997 Bangkok Bank PLC. (BBL) had credit approval process without considering the risk factor of each customer. Therefore, BBL had a lot of the non performing loan (NPLs). Then, BBL had development and improvement the credit processes which are portfolio planning, portfolio analysis and portfolio monitoring; it is not only high quality credit portfolio increasing but also the bank performance and position increasing. The NPLs has huge decreased. 2) the problem and obstruct from credit approval process come from many factors such as the Bank of Thailand regulations, data correctness, industry information data analysis, financial ratio of each business and management style differences. Therefore, the credit officer should work as financial consultant of the customer. It will be trusted and disclosed the information by the customer which are the necessary to consider and analyze the credit.

Keywords: Credit , Analyze of the problem and obstruct , Bank

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้เพราะได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดา วัจนะสาริกากุล ผู้คอยแก้ไข ให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะ ให้กำลังใจในการศึกษาค้นคว้า และปรับปรุงแก้ไขการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ รัชฎาพร เลิศโกถานนท์ ที่กรุณาให้เกียรติร่วมเป็นกรรมการในการสอบการค้นคว้าอิสระ และให้คำชี้แนะเพิ่มเติมทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่ช่วยประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้และวิทยาการต่างๆ ในระหว่างศึกษาเล่าเรียน ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ มีความสามารถในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง นักศึกษาปริญญาโท คณะวิทยาการจัดการ รุ่น 5 ทุกคนที่คอยให้กำลังใจผู้ศึกษาในการปรับตัวสู่ระบบการศึกษาเล่าเรียนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักปลัดปลาไหล และเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ช่วยเหลือให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการศึกษา

สุดท้าย ขอขอบพระคุณ คุณแม่ ที่คอยให้กำลังใจ และส่งเสริมให้มีความรู้ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานในระดับชั้นอนุบาล จนถึงปริญญาตรี และขอขอบพระคุณ สามี ลูก ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนมาโดยตลอด

จรัสพร เขมาวุฒานนท์

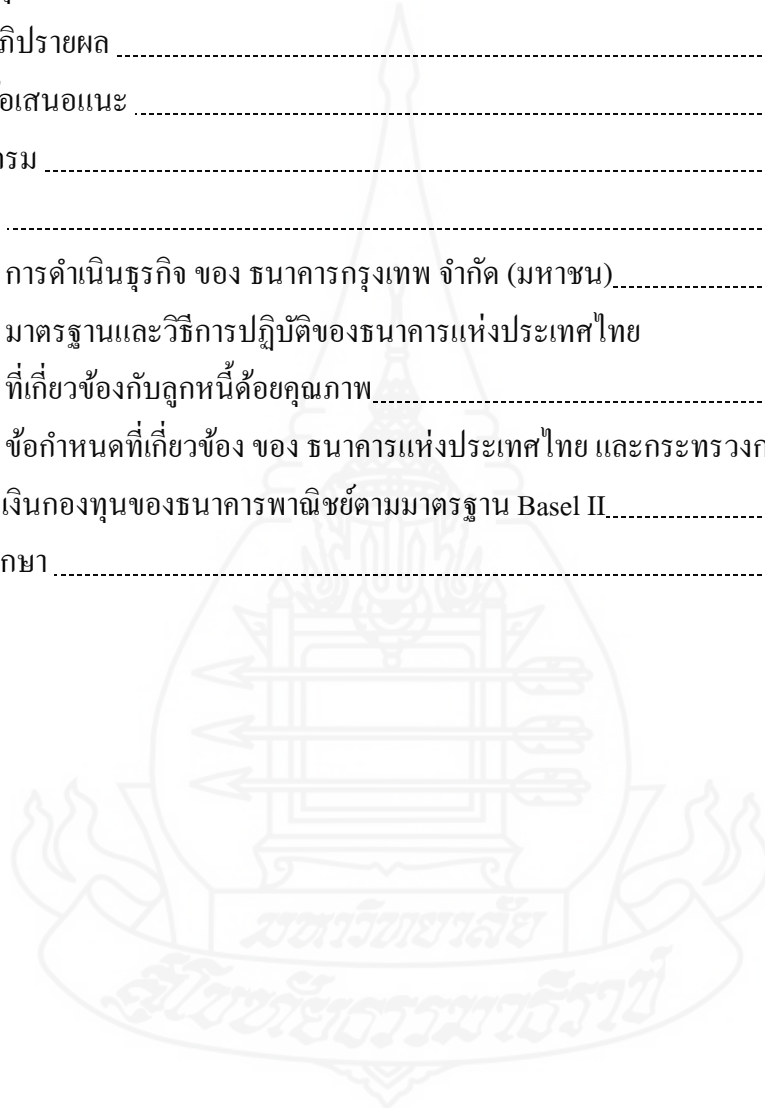
สิงหาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	2
ขอบเขตการศึกษา	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อ	5
ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อ	17
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
ปัญหาและอุปสรรคในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ	38
ผลการศึกษาและการวิเคราะห์	39
สรุป	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	50
สรุปการศึกษา.....	50
อภิปรายผล	51
ข้อเสนอแนะ	53
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	59
ก การดำเนินธุรกิจ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน).....	60
ข มาตรฐานและวิธีการปฏิบัติของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ด้อยคุณภาพ.....	70
ค ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง.....	75
ง เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ตามมาตรฐาน Basel II.....	82
ประวัติผู้ศึกษา.....	90

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ภาพรวมรายการที่สำคัญในปี 2554 และไตรมาส 4 ปี 2554	40
ตารางที่ 4.2 รายการสำคัญในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ปี 2554 และไตรมาส 4 ปี 2554	43
ตารางที่ 4.3 เงินให้สินเชื่อจัดชั้นและค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	45
ตารางที่ 4.4 เงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพ	46
ตารางที่ 4.5 เงินกองทุนและเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามหลักเกณฑ์ ของ ธปท.	47

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินนโยบายทางการเงินของประเทศ เพื่อกระตุ้นระบบเศรษฐกิจให้มีการเจริญเติบโตอย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพ

ยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน หรือ ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งมีการติดต่อสื่อสาร และทำการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น ประกอบกับมีการเปิดเสรีทางการค้ากับต่างประเทศมากขึ้น ทำให้ประเทศต่างๆรวมทั้งประเทศไทย ต้องมีการปรับตัวทางธุรกิจการเงินเพื่อรองรับกระแส การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยมีการปรับตัวทางด้านประสิทธิภาพของคนและขององค์กรให้มีความเป็นสากลเพื่อให้แข่งขันกับสถาบันและองค์กรอื่นๆได้ การปรับตัวขององค์กรและสถาบันต่างๆเป็นผลดีต่อผู้ใช้บริการ เพราะจะได้รับการบริการที่ดี เนื่องจากต้องมีการแข่งขันกันในการให้บริการเพื่อรักษาสถานะลูกค้าของตน ผลดีจึงตกเป็นของผู้รับบริการที่จะได้รับการบริการที่ดีขึ้น แต่การสื่อสารที่ไร้พรมแดนมีทั้งในด้านดีและด้านลบ ทั้งนี้ เพราะหากเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในประเทศใดประเทศหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นๆในโลกด้วยไม่มากก็น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิกฤตที่เกิดขึ้นจากประเทศที่มีขนาดใหญ่หรือประเทศมหาอำนาจ

การเกิดวิกฤตซับไพรม์ (Sub-prime) ในสหรัฐอเมริกาเป็นตัวอย่างหนึ่งที่ทำให้ธุรกิจต่างๆ ได้รับผลกระทบต้องลดการจ้างงาน ต้องปิดกิจการ ล้มละลาย ส่งผลถึงการดำเนินธุรกิจของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เกิดหนี้ที่มีปัญหาเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขหนี้ โดยการรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ใหม่ (Revise) โดยแบ่งหนี้ที่มีปัญหาได้ 2 ประเภท คือ หนี้ที่ก่อให้เกิดรายได้ และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs – Non Performance Loans) และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาดำเนินการแก้ไขหนี้ที่มีปัญหา โดยใช้วิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้ที่มีปัญหาที่แก้ไขได้ แต่ลูกหนี้ที่มีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ธนาคารจำเป็นต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งมูลหนี้กว่าร้อยละ 60 เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ไม่สามารถจัดเก็บหนี้ได้ครบถ้วน ส่งผลให้ในช่วงที่เกิดวิกฤตธนาคารมีผลประกอบการเป็นขาดทุน มีอัตราหนี้ที่สงสัยจะสูญสูง เกิดผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงในการประกอบธุรกิจธนาคาร

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศสถาบันหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ และมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินธุรกิจบริการที่ดีและมีคุณภาพแก่ลูกค้า โดยได้มีการพัฒนาระบบงาน ผลิตภัณฑ์และบริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการขยายสินเชื่อที่มีคุณภาพ สามารถจัดเก็บรายได้ โดยไม่ให้เกิดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non Performance Loans : NPLs) ซึ่งสถาบันการเงินหลายต่อหลายแห่งได้เกิดปัญหาจนทำให้ต้องเลิกกิจการและปิดกิจการไปในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในประเทศไทย เมื่อ ปี 2540 โดยธนาคารได้หันมาให้ความสำคัญกับการให้สินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยทำการวิเคราะห์สินเชื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเงิน ก่อให้เกิดความมั่นคง และความเชื่อมั่นแก่นักลงทุน

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิธีการวิเคราะห์สินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลบลาไชย มีดังนี้

2.1 เพื่อวิเคราะห์วิธีการให้สินเชื่อและปรับปรุงการให้สินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลบลาไชย

2.2 เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรค ที่เกิดจากการให้สินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลบลาไชย

3. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์สินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลบลาไชย มีขอบเขต ดังนี้

3.1 เป็นการศึกษาข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติระหว่างเดือนมกราคม 2554 ถึงเดือนมิถุนายน 2554

3.2 เป็นการศึกษาข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติสำหรับสินเชื่อ เพื่อธุรกิจการค้า และสินเชื่อ เพื่ออุปโภค บริโภค

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 **ซับไพรม์** แปลว่า คุณภาพเป็นรอง สินเชื่อที่คุณภาพรองลงไปเรียกว่า sub-prime loan หากเป็นสินเชื่อคุณภาพรองที่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน เรียกว่า sub-prime mortgage

4.2 **สินเชื่อ** หมายถึง อำนาจในการเข้าถึงการใช้สินค้าและบริการ โดยสัญญาว่าจะชดใช้คืนในอนาคต สินเชื่ออาจอยู่ในรูปของสินค้าและบริการ หรือในรูปของเงินก็ได้ เนื่องจากในทางเศรษฐศาสตร์มองว่า หน่วยเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจนั้นอาจมีลักษณะการใช้ทรัพยากรที่ไม่สมดุลกัน บางหน่วยเศรษฐกิจ อาจมีความต้องการใช้สินค้าและบริการมากกว่าทรัพยากรที่ตนมีอยู่ในปัจจุบัน ขณะที่บางหน่วยเศรษฐกิจอาจมีทรัพยากรเหลือใช้เกินความต้องการ หากมีการโอนทรัพยากรส่วนที่เหลือใช้ไปให้ผู้ที่มีความต้องการใช้ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ ทางกฎหมายเรียกหน่วยเศรษฐกิจที่เป็นผู้รับทรัพยากรนั้นว่าลูกหนี้ และเรียกหน่วยเศรษฐกิจที่เป็นผู้ให้ยืมทรัพยากรนั้นว่าเป็นเจ้าหนี้หรือผู้ให้สินเชื่อ

4.3 **สถาบันการเงิน** หมายถึง องค์กรทางการเงินที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประกอบธุรกรรมทางการเงิน อำนวยความสะดวก ในเรื่องการเคลื่อนไหวของเงิน รับฝาก ให้กู้ยืม ซื้อขายสินทรัพย์ รวบรวมเงินออม เป็นต้น

4.4 **ธนาคารพาณิชย์** หมายถึง สถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นเพื่อประกอบการธนาคารพาณิชย์ และมีความหมายรวมถึงสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการธนาคารพาณิชย์

4.5 **การธนาคารพาณิชย์** หมายถึง การประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่จะต้องจ่ายเงินเมื่อทวงถามหรือสิ้นระยะเวลาอันได้กำหนดไว้ หรือใช้ประโยชน์เงินนั้นในทางหนึ่งหรือหลายทาง เช่น ให้กู้ยืมซื้อหรือขาย หรือเก็บเงินตามตั๋วแลกเงิน ซื้อหรือขายเงินปรีวรรตต่างประเทศ

4.6 **หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs – Non Performance Loans)** หมายถึง หนี้สินของสถาบันการเงินที่ลูกหนี้ ไม่สามารถจะชำระหนี้เงินต้น รวมถึงดอกเบี้ย และไม่รู้ว่าจะลูกหนี้จะสามารถชำระหนี้ได้เมื่อไหร่ เนื่องจากไม่เกิดผลตอบแทนจากเงินกู้ยืม

4.7 **เครื่องมือในการวิเคราะห์สินเชื่อ** หมายถึง ตัวแบบ หลักเกณฑ์ต่างๆที่นำมาใช้เพื่อการวิเคราะห์สินเชื่อ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์สินเชื่อเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

4.8 **ผู้ประกอบการ** หมายถึง บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา ที่ได้จดทะเบียน หรือขึ้นทะเบียน หรือ แจ้งข้อมูลไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา

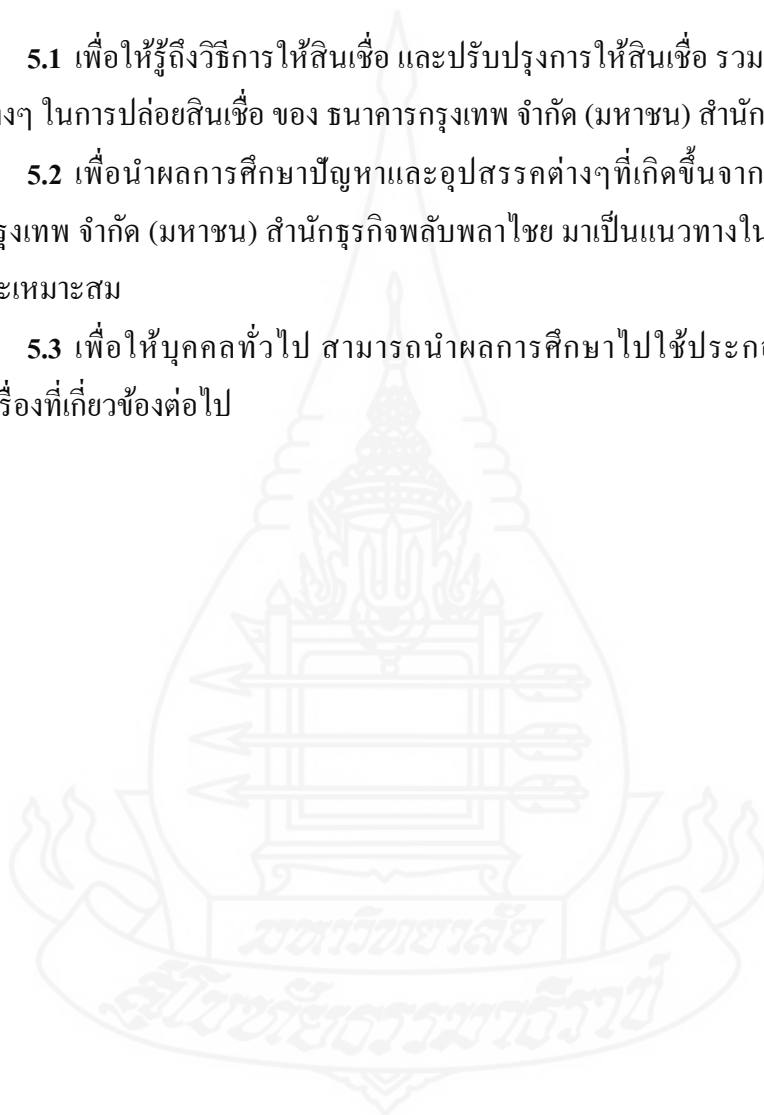
4.9 หลักประกัน หมายถึง สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่นำมาใช้เป็นหลักประกันการกู้เงินกับสถาบันการเงิน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 เพื่อให้รู้ถึงวิธีการให้สินเชื่อ และปรับปรุงการให้สินเชื่อ รวมถึงกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ในการปล่อยสินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลัสพลาย

5.2 เพื่อนำผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นจากการให้สินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลัสพลาย มาเป็นแนวทางในการดูแลลูกค้าอย่างถูกต้องและเหมาะสม

5.3 เพื่อให้บุคคลทั่วไป สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าฉบับนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์สินเชื่อ เพื่อปล่อยกู้ให้แก่ลูกค้าสินเชื่อเพื่อธุรกิจการค้า และลูกค้าสินเชื่อ เพื่ออุปโภค บริโภค ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลับพลาไชย ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจ จึงขออธิบายถึงแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยสินเชื่อ โดยการวิเคราะห์สินเชื่อ เป็นแนวทางในการศึกษาวิธีการอำนวยสินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อ รวมถึงผลงานการวิจัย ค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อ

จากปัญหาความถดถอยทางเศรษฐกิจที่เป็นผลมาจากวิกฤตการณ์ทางการเงิน เมื่อปี พ.ศ. 2540 ซึ่งมีสาเหตุมาจากปริมาณเงินที่ไหลเข้ามาจำนวนมาก เพื่อแสวงหากำไรจากส่วนต่าง อัตราดอกเบี้ยและจากตลาดหุ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีการใช้เงินผิดประเภท เพราะกู้เงินระยะสั้นมา เพื่อปล่อยกู้ระยะยาว และการปล่อยสินเชื่อก็ไม่ก่อให้เกิดการผลิตที่แท้จริงขึ้นในระบบเศรษฐกิจ จนทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ขึ้น และส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์มีราคาสูงกว่าปัจจัยพื้นฐาน ขณะที่ราคาสินค้าอื่นไม่เปลี่ยนแปลง

ภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ ทำให้อุปสงค์รวมในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ขณะที่ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลติดต่อกันเป็นเวลานาน เพราะมีการนำเข้าสินค้าทุน ในปริมาณและมูลค่าที่สูงกว่าการส่งออกสุทธิ ส่งผลให้ค่าเงินบาทที่แท้จริงลดลง เมื่อถูกโจมตี ค่าเงิน ระดับทุนสำรองระหว่างประเทศของไทย ไม่เพียงพอที่จะพยุงค่าเงินบาทตามระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ไว้ได้ จึงต้องเปลี่ยนมาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวแบบมีการจัดการ เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 และต้องขอกู้ยืมเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เนื่องจากทุนสำรองระหว่างประเทศลดน้อยลงจนไม่เพียงพอชำระหนี้ต่างประเทศ วิกฤตการณ์ทางการเงินของไทย ส่งผลกระทบต่อภาคการเงินของไทยอย่างรุนแรง มีการปิดบริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์

56 แห่ง รวมทั้งกิจการธนาคาร ขณะที่ภาระหนี้ต่างประเทศมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น เพราะรัฐบาลและกองทุนฟื้นฟูฯ ได้เข้าไปรับภาระหนี้ของธนาคารและสถาบันการเงินที่ถูกปิดกิจการ

ระบบเศรษฐกิจของไทยถดถอยติดต่อกันเป็นเวลาหลายปี เนื่องจากการพังทลายของภาคการเงินไทย เพราะสถาบันการเงินมีภาระหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมาก ประกอบกับปริมาณเงินในระบบลดน้อยลง เพราะการไหลออกของเงินทุน รวมถึงการที่หนี้ภาครัฐที่มีปริมาณหนี้สูงกว่า 2 ล้านล้านบาท นอกจากนี้ปริมาณการส่งออกไม่สามารถกระตุ้นอุปสงค์รวมภายในประเทศได้ เพราะความถดถอยของภาวะเศรษฐกิจโลก และความได้เปรียบของคู่แข่งต่างชาติ ซึ่งสามารถส่งออกสินค้าในราคาที่ถูกลงกว่า รัฐบาลจึงเข้ามามีบทบาทแทนที่ภาคเอกชน ด้วยการกระตุ้นอุปสงค์รวมภายในประเทศ ผ่านการใช้จ่ายตามโครงการต่างๆ ทั้งที่เป็นการบริโภคและการลงทุน

แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อกว่าถึง เครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์สินเชื่อซึ่งกำหนดโดย ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง ดังนี้

1.1 เครื่องมือการวิเคราะห์สินเชื่อ (Credit Tools) ที่กำหนดเป็นนโยบายด้านสินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เพื่อให้การวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน และมีความเสี่ยงต่อความเสียหายของธนาคารน้อยที่สุด

หลังวิกฤติเศรษฐกิจใน ปี 2540 การพิจารณาสินเชื่อมีปัจจัยให้ต้องพิจารณามากขึ้น มีการนำกระแสเงินสด และปัจจัยเสี่ยงต่างๆมาพิจารณามากขึ้น รวมถึงการพิจารณาทรัพย์สินที่ลูกค้าจะนำมาเป็นประกัน เพื่อให้แน่ใจว่าจะรับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ สำหรับผู้ประกอบการก็มีสิ่งแวดล้อม สภาพตลาดที่ลำบากขึ้น คู่แข่งมากขึ้น วงจรธุรกิจสั้นลง

การรู้จักผู้กู้ว่าเป็นใคร หรือผู้ประกอบการมีลักษณะอย่างไร เป็นสิ่งสำคัญต่อการให้เงินกู้ เพราะทำให้เกิดไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นว่าได้รับการชำระหนี้คืนอย่างครบถ้วน ถึงแม้ว่าหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อจะพิจารณาความเป็นไปได้ของธุรกิจ แต่ท้ายที่สุดก็กลับมาดูตัวผู้ประกอบการ ว่ามีความน่าเชื่อถือ ความตั้งใจในการประกอบธุรกิจเป็นอย่างไร สรุปคือดุลพินิจยังเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาสินเชื่อ

การวิเคราะห์สินเชื่อเพื่อธุรกิจการค้าจะใช้เครื่องมือในการวัดระดับความเสี่ยง และจัดอันดับความเสี่ยงของลูกค้า (CRR : Credit Risk Rating) โดยธนาคารจะพิจารณาถึงประเภทธุรกิจงบการเงิน (Balance Sheet Report) กระแสเงินในบัญชี (Statement) การจ่ายเงิน (Bill-payment) คู่ค้าของธุรกิจ (Supplier , Buyer) นำมาตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลและปัจจัยหลายๆอย่างประกอบกัน เพื่อประมวลผลประกอบการวิเคราะห์ให้ได้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงมีความถูกต้องมากที่สุด

การวิเคราะห์สินเชื่อบุคคล เพื่ออุปโภคและบริโภค ธนาคารใช้เครื่องมือที่เรียกว่าการให้คะแนนเครดิต (Credit Scoring) โดยนำข้อมูลที่สามารถพิสูจน์ หรืออาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นจริงมาทำการให้น้ำหนักเป็นคะแนน นำมาประกอบการวิเคราะห์ และพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ

1.2 นโยบายสินเชื่อและกระบวนการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ

หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ปี 2540 ธนาคารได้ดำเนินการปรับปรุงนโยบายด้านการอำนวยสินเชื่อ โดยหันมาให้ความสำคัญกับกลุ่มลูกค้าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มากขึ้น มีการเข้าพบเจ้าของกิจการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบข้อมูลด้านความต้องการ ด้านความพึงพอใจในการใช้บริการ ด้านภาพพจน์ที่มีต่อธนาคาร รวมถึงการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจของลูกค้า โดยนำข้อมูลที่ได้มาประเมินสถานการณ์ ปรับกลยุทธ์ เป็นการลดความเสี่ยงของธนาคาร และทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่น (Loyalty) เพื่อรักษฐานลูกค้าเดิมของธนาคาร นอกจากนี้จากคำกล่าวที่ว่า “แค่หยุดนิ่ง ก็เท่ากับถอยหลัง” ทำให้ธนาคารกำหนดเป็นนโยบายให้สาขาของธนาคารทำการขยายฐานลูกค้าใหม่ นอกเหนือจากการรักษฐานลูกค้าเดิมให้คงอยู่ตลอดไป เพื่อครองความเป็นธนาคารระดับต้นของประเทศอย่างต่อเนื่อง

ธนาคารใช้การบริหารจัดการความเสี่ยงตามแนวทางของโคโซ (The Committee of Sponsoring Organization : COSO) ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามหลักสากล ในการบริหารความเสี่ยงและจัดการความเสี่ยงภายในองค์กร (Enterprise Risk Management : ERM) โดยมีหลักการสำคัญ คือ การเชื่อมโยงกระบวนการบริหารความเสี่ยงกับแผนกลยุทธ์และโอกาสทางธุรกิจของธนาคาร ซึ่งช่วยบูรณาการการบริหารและจัดการความเสี่ยงให้ครอบคลุมทั้งองค์กร

จากการศึกษาพบว่าปี 2552 ธนาคารได้มีการจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map) ประจำปีพร้อมทั้งจัดทำดัชนีชี้วัดความเสี่ยง (Key Risk Indicator : KRI) กำหนดค่าระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) ค่าระดับความเสี่ยงที่ทนได้ (Risk Tolerance) ทั้งนี้ เพื่อให้ครอบคลุมความเสี่ยงหลักของธนาคารทั้งด้านกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน รวมถึงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ โดยธนาคารได้ทำการทบทวนการบริหารความเสี่ยงหลักด้านต่างๆ และปรับปรุงกระบวนการรวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้เตรียมพร้อมรองรับความรุนแรงจากการแข่งขันทางธุรกิจที่จะทวีขึ้นภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต ที่มีผลมากต่อรายได้หลักและฐานะเงินกองทุน ธนาคารได้นำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้อย่างต่อเนื่อง เช่น ระบบงานพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ (Loan Origination) และ ระบบคะแนนเครดิต (Credit Scoring) ที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อรายย่อย และการทดสอบภาวะวิกฤติเมื่อมีปัจจัยเสี่ยงสำคัญมากระทบ เป็นต้น

กระบวนการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ธนาคารดำเนินการตามแนวทาง ดังต่อไปนี้

1) การวางแผนสินเชื่อ (Portfolio Planning) เป็นนโยบายการกระจายความเสี่ยงด้านสินเชื่อ (Portfolio Diversification) ได้แก่ การกำหนดวงเงินสินเชื่อสูงสุดที่จะให้แก่ลูกค้ารายใดรายหนึ่ง การกำหนดวงเงินสินเชื่อสูงสุดสำหรับอุตสาหกรรมแต่ละประเภท การกำหนดประเภทของธุรกิจที่ห้ามและไม่ประสงค์ให้กู้ การกำหนดสินเชื่อสำหรับบุคคล หรือกิจการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธนาคาร การแบ่งกลุ่มลูกค้า (Customer Segmentation) การจัดลำดับความสำคัญของลูกค้าแต่ละราย และการจัดวางกลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับลูกค้าแต่ละกลุ่ม

2) การพิจารณาและอนุมัติสินเชื่อ (Portfolio Acquisition) ประกอบด้วยหลักการให้สินเชื่อ เครื่องมือที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ การกำหนดราคา การกำหนดเงื่อนไข การพิจารณาวงเงินสินเชื่อ การกำหนดระยะเวลาชำระหนี้คืน และการกำหนดหลักประกัน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อ ธนาคารได้จัดทำคู่มือสำหรับการปฏิบัติงาน รวมถึงกระบวนการอนุมัติสินเชื่อให้สอดคล้องกับนโยบายสินเชื่อและให้เป็นไปตามกฎระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทย

3) การติดตามดูแลสินเชื่อ (Portfolio Maintenance) เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการติดตามดูแลสินเชื่อหลังจากที่ลูกค้าได้รับอนุมัติแล้ว ซึ่งเป็นการติดตามลูกค้าในเชิงป้องกัน หรือการติดตามทวงถามและการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในกรณีที่ลูกค้าเกิดปัญหา รวมถึงเป็นการสอบทานสินเชื่อ การประเมินผลการดำเนินงานและการรายงานผลการให้สินเชื่อ

1.3 การบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อ

ความเสี่ยงด้านสินเชื่อ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ลูกหนี้ อาจไม่สามารถ หรือไม่ประสงค์จะชำระสินเชื่อกินให้กับธนาคารหรือปฏิบัติตามภาระข้อผูกพันอื่นตามสัญญา

ปัจจัยความเสี่ยงด้านสินเชื่อ หมายถึง ปัจจัยความเสี่ยงต่างๆ ซึ่งมีโอกาสที่จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนอย่างครบถ้วนของลูกหนี้ รวมถึงปัจจัยอื่นๆที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยส่วนสูญเสียที่เกิดขึ้นจริง หลังจากการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ดำเนินการจนถึงที่สุด อาจส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงความเพียงพอของเงินกองทุนด้วย ปัจจัยความเสี่ยงด้านสินเชื่อที่สำคัญได้แก่

1.3.1. ปริมาณสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2554 ธนาคารมีเงินให้สินเชื่อ มีจำนวน 1,470,398 ล้านบาท และธนาคารยังสามารถควบคุมคุณภาพเงินให้สินเชื่อให้อยู่ในระดับดี สินเชื่อด้วยคุณภาพ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2554 เท่ากับ 42,574 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.7 ของสินเชื่อรวม เทียบกับ 45,588 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.0 ณ สิ้นปี 2553

1.3.2 อัตรากาจรเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปและไม่เป็นไปตามที่ได้คาดการณ์เอาไว้ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อเนื่องถึงธุรกิจและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้านำ ปัจจัยความเสี่ยงเกี่ยวกับอัตรากาจรเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สำคัญ มีดังนี้

- 1) สถานการณ์ทางการเมืองและความรุนแรงในประเทศ
- 2) การชะลอตัวของเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศคู่ค้า ซึ่งเป็นตลาดด้านการส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย
- 3) การระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ซึ่งคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง แม้จะไม่มีการระบาดรุนแรงแต่ก็อาจส่งผลกระทบต่อ
- 4) ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
- 5) การแข็งค่าของเงินบาท เมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่นๆในภูมิภาคและในประเทศที่เป็นคู่แข่งสำคัญในตลาดส่งออกของประเทศไทย
- 6) ระดับราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก แม้ว่าปัจจุบันมีการปรับตัวลดลงจากระดับสูงสุด แต่ก็ยังคงอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับในอดีต

1.3.3. ความอ่อนไหวของภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบต่างๆ ทำให้นักท่องเที่ยวและประชาชนเกิดความวิตกกังวลถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง อุปสงค์ของธุรกิจบันเทิงและการท่องเที่ยวมีปริมาณลดลง และส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำรายได้และสร้างกำไร ตลอดจนความสามารถในการชำระเงินกู้ขององค์กรธุรกิจการท่องเที่ยวและธุรกิจต่อเนื่อง

1.3.4 ความอ่อนไหวของผู้ประกอบธุรกิจส่งออก ความสามารถในการทำกำไรของผู้ประกอบธุรกิจส่งออกหรือธุรกิจที่ต้องพึ่งพาธุรกิจส่งออกอาจลดลง อันเนื่องมาจากผลกระทบของการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศที่ทวีความรุนแรง รวมถึงความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน

1.4 การบริหารความเสี่ยง

ธนาคารได้ดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต โดยการทบทวนปรับปรุงนโยบายและคู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต รวมถึงกระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อ เช่น การปรับปรุงกระบวนการในการพิจารณาสินเชื่อ การกำหนดนโยบายสินเชื่อ และเครื่องมือในการพิจารณาสินเชื่อสำหรับกลุ่มลูกค้ารายย่อย ทั้งนี้ ธนาคารได้มีการจัดทำรายงานการทดสอบภาวะวิกฤติ (Stress Testing) เพื่อรองรับการปฏิบัติตามกระบวนการของการประเมินความเพียงพอของเงินกองทุน (Internal Capital Adequacy Assessment Process : ICAAP) และมีการติดตาม รายงานผลการบริหารความเสี่ยง เพื่อควบคุมความเสี่ยงด้านสินเชื่อให้เป็นไปตามแผนการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคาร และสอดคล้องกับนโยบายการกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารแห่งประเทศไทยรวมทั้งการกำกับดูแลเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์บาเซลทู (New Basel Capital Accord : Basel II)

1.4.1. ความเสี่ยงจากการกระจุกตัวของการให้สินเชื่อ การกำหนดนโยบายดูแลความเสี่ยงจากการกระจุกตัวของการให้สินเชื่อสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การกำกับลูกค้ารายใหญ่ของภาครัฐ มีการกำหนดวงเงินสินเชื่อสูงสุดสำหรับอุตสาหกรรมแต่ละประเภท (Sector Limit) เพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงและควบคุมไม่ให้เกิดการกระจุกตัวของสินเชื่ออย่างมีนัยสำคัญจากการติดตามดูแลความเสี่ยงนี้อย่างใกล้ชิด ณ สิ้นปี 2554 ไม่พบว่าเงินให้สินเชื่อของธนาคารมีการกระจุกตัวในลูกค้ารายใดรายหนึ่ง หรืออุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญ โดย

สินเชื่อที่ให้แก่ลูกค้ารายใหญ่ 10 อันดับแรก เป็นลูกค้าหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีฐานะการเงินที่น่าเชื่อถือ ขณะที่สินเชื่อที่ให้แก่อุตสาหกรรมต่างๆ ส่วนใหญ่กระจายอยู่ในภาคอุตสาหกรรมการผลิตและการพาณิชย์ สาธารณูปโภคและบริการ สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง

1.4.2. ความเสี่ยงจากคุณภาพสินเชื่อ โดยการบริหารคุณภาพลูกหนี้สินเชื่อใหม่อย่างรัดกุมและรอบคอบ มีการป้องกันความเสี่ยงจากการปล่อยสินเชื่อภายใต้นโยบายการปล่อยสินเชื่อ (Credit Policy) และตัวชี้วัดความเสี่ยงของสินเชื่อ (Credit Risk Indicator) ที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงกำหนดให้มีการติดตามดูแลสินเชื่อหลังการอนุมัติอย่างใกล้ชิด และตรวจสอบคุณภาพสินเชื่อของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันไม่ให้สินเชื่อกลายเป็นสินเชื่อที่มีปัญหา นอกจากนี้ธนาคารยังให้ความสำคัญกับการลดปริมาณสินเชื่อด้อยคุณภาพ (Non-Performing Loans : NPLs) ตามโครงการเร่งดำเนินการกับลูกหนี้ด้อยคุณภาพทุกราย โดยดำเนินการเร่งรัด และทำการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เร่งรัดดำเนินคดีและบังคับคดีกับลูกหนี้ที่มีปัญหา มีการกำหนดแผนการขายสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Assets : NPA) ในเชิงรุก รวมทั้งได้มีการปรับปรุงการดำเนินการ (Implementation) การติดตาม (Monitoring) เพื่อให้แผนการลด NPL และการขาย NPA บรรลุผลตามเป้าหมาย ทำให้ยอดสินเชื่อด้อยคุณภาพในปี 2554 มีจำนวนลดลง โดยมีปริมาณ NPLs (net) จำนวน 52,209 ล้านบาท ลดลงจากสิ้นปีก่อน จำนวน 6,604 ล้านบาท หรือลดลงถึงร้อยละ 11.23 ส่งผลให้สัดส่วน NPLs(net)/Loans ลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 4.11 จากร้อยละ 5.42 ณ สิ้นปีก่อน

1.4.3. ความเสี่ยงจากมูลค่าหลักประกัน โดยทั่วไปทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกัน ได้แก่ เงินฝากธนาคาร ตั๋วเงิน พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ อสังหาริมทรัพย์ที่ปราศจากภาระผูกพัน เครื่องจักรจดทะเบียน สิทธิการเช่าที่ดินหรืออาคาร และสินค้าในคลังสินค้าของลูกค้าหรือบุคคลอื่น โดยทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์มีโอกาสสูงที่จะได้รับผลกระทบจากความผันผวนของราคาตามภาวะตลาด ธนาคารจึงได้กำหนดให้มีการดูแล ควบคุมการประเมินราคาหลักประกันอย่างเข้มงวด และติดตามการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าหลักประกันอย่างใกล้ชิด รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงาน ก ย ในและภายนอกเพื่อประเมินราคาให้เป็นปัจจุบันตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยและทำการกันเงินสำรองไว้ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับใหม่ ฉบับที่ 39 (International Accounting Standard (IAS) 39 : IAS 39)

1.4.4. ความเสี่ยงจากการเกินวงเงินของคู่สัญญา การกำหนดเพดาน หรือวงเงินของคู่สัญญา (Counterparty Limit) เพื่อควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการที่คู่ค้าของธนาคารปฏิเสธหรือไม่สามารถชำระราคาหรือส่งมอบหลักทรัพย์ให้แก่ธนาคารได้ตามที่ตกลงกันได้ โดยมีการติดตามและบริหารจัดการไม่ให้เกินจากวงเงินที่กำหนดไว้

การกำหนดกระบวนการอำนวยการซื้อขายสินเชื่อ การจัดระดับความเสี่ยงด้านสินเชื่อของลูกค้า รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขและอำนาจในการอนุมัติสินเชื่อเป็นอำนาจระดับต่างๆ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับประเภทธุรกิจและหรือขนาดของวงเงิน ในการพิจารณาสินเชื่อแต่ละราย ธนาคารจะพิจารณาวัตถุประสงค์ในการขอกู้ ประเมินความสามารถในการชำระคืนเงินกู้จากงบกระแสเงินสดที่ได้จากการดำเนินงาน ความเป็นไปได้ทางธุรกิจความสามารถของผู้บริหาร ตลอดจนหลักทรัพย์ค้ำประกัน โดยมีการทบทวนระดับความเสี่ยงของสินเชื่อเป็นประจำ มีการจัดตั้งหน่วยงานบริหารความเสี่ยงทำหน้าที่นำเสนอและปรับปรุงนโยบายด้านความเสี่ยงโดยรวมของธนาคาร รองรับกฎเกณฑ์ใหม่ๆ รวมทั้งมาตรฐานสากล Basel II ตลอดจนดูแลการบริหารความเสี่ยงด้านต่างๆของธนาคาร ให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

หน่วยงานบริหารสินเชื่อมีความเป็นอิสระจากหน่วยงานอื่นๆ ทำหน้าที่บริหารความเสี่ยงในการอำนวยการซื้อขาย โดยกำกับดูแลและติดตามการอำนวยการซื้อขายสินเชื่อให้เป็นไปตามนโยบายสินเชื่อของธนาคาร ประกอบด้วย หน่วยงานนโยบายสินเชื่อ กลั่นกรองสินเชื่อ บริหารลูกค้าที่อยู่ในความดูแล (Portfolio) สอบทานสินทรัพย์เสี่ยงบริหารสินเชื่อพิเศษ และประเมินหนี้และกฎหมาย แต่ละหน่วยงานมีหน้าที่และความรับผิดชอบพอ ดังนี้

1) นโยบายสินเชื่อ มีหน้าที่ดูแลโครงสร้างสินเชื่อ ประสานงานในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และเผยแพร่ นโยบายมาตรฐานและกระบวนการติดตามดูแลกรณีไม่เข้าเกณฑ์ของนโยบายสินเชื่อ และรวบรวมความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณาปรับปรุงนโยบายสินเชื่อ

2) กลั่นกรองสินเชื่อ มีหน้าที่ดูแลให้การอำนวยการซื้อขายสินเชื่อเป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการพิจารณาสินเชื่อ ทบทวนผลการจัดระดับความเสี่ยงสินเชื่อของลูกค้า รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมสินเชื่อที่ดี มีกระบวนการอำนวยการซื้อขายที่เป็นระบบและเชื่อถือได้

3) บริหารสินเชื่อพิเศษ มีหน้าที่ดูแลและบริหารจัดการหนี้ด้อยคุณภาพ กำหนดกลยุทธ์พร้อมทั้งดำเนินการแก้ไขและการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

4) บริหารลูกค้ำที่อยู่ในความดูแล (Portfolio) มีหน้าที่วิเคราะห์และเสนอแนะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง และกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสมของลูกค้ำใน Portfolio รวมถึงการตั้งสำรองหนี้สูญ การพัฒนา ดูแลเครื่องมือ และวิธีการในการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อ นอกจากนี้ได้ดำเนินการสร้างฐานข้อมูลด้านสินเชื่อ ตลอดจนควบคุมดูแลมาตรฐานการจัดการที่เกี่ยวข้อง

5) สอบทานสินทรัพย์เสี่ยง มีหน้าที่สอบทานกระบวนการบริหารสินเชื่อและคุณภาพสินเชื่อ ประเมินความเสี่ยงของการตั้งสำรองหนี้สูญ และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย กฎ ระเบียบ และมาตรฐานการพิจารณาสินเชื่อ

6) ประenomหนี้และกฎหมาย มีหน้าที่ดำเนินการให้มีการฟ้องร้องหรือประนีประนอมยอมความหรือยึดทรัพย์ขายทอดตลาด และบริหารทรัพย์สินรอการขายของธนาคาร

1.5 กระบวนการพิจารณาคำขอสินเชื่อ ธนาคารจะพิจารณาคำขอสินเชื่อ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของธุรกิจ ความเสี่ยงของธุรกิจ ความจำเป็นในการใช้สินเชื่อ อัตราส่วนการลงทุน ความสามารถในการชำระหนี้ รวมถึง อุปนิสัยใจคอหรือคุณสมบัติ (Character) ของลูกค้ำ ฯลฯ ซึ่งกระบวนการพิจารณาสินเชื่อมีดังนี้

1.5.1. คำขอ ขอบวงเงินอะไร ขอเท่าไร

1.5.2. วัตถุประสงค์ของคำขอ เพื่อนำไปใช้ทำอะไร

1.5.3. เงื่อนไขอัตราดอกเบี้ย การชำระคืน ระยะเวลา

1.5.4. หลักประกัน ที่เป็นสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ เครื่องจักร สิ่งปลูกสร้าง ที่ดิน โฉ กระบือ เงินฝาก ตราสารทุน รวมถึงบุคคลที่ธนาคารให้ความเชื่อถือ ฯลฯ นำมาประเมินโดยเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีความรู้ความสามารถผ่านการอบรมวิธีการประเมินราคาเป็นอย่างดี เพื่อให้มูลค่าตลาดที่สมเหตุสมผลมากที่สุด

1.5.5. ในกรณีที่ เป็นบุคคลธรรมดา จะพิจารณาถึงความมั่นคงของผู้ขอ ความเป็นหลักแหล่งของผู้ขอ ความเชื่อถือได้ของเอกสารประกอบ ธุรกิจของผู้ขอ ปัจจัยต่างๆเหล่านี้นำไปสู่การประมวลผลว่า ผู้ขอมีความสามารถในการชำระหนี้คืนธนาคารได้หรือไม่

1.5.6. ในกรณีที่ เป็นนิติบุคคล จะพิจารณาว่าเป็นนิติบุคคลประเภทใด เช่น ห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด หรือ บริษัทมหาชน เนื่องจากนิติบุคคลแต่ละประเภทมีข้อจำกัด ระบบระเบียบ นโยบาย การบริหารจัดการที่ไม่เหมือนกัน ผู้เป็นหุ้นส่วน ผู้ถือหุ้น ผู้ร่วมทุน คือใคร มีสัดส่วนการรับผิดชอบอย่างไร

1.5.7. ผู้บริหาร พิจารณาวาธุรกิจที่ขอมีใครเป็นผู้บริหาร Character เป็นอย่างไร มีประสบการณ์หรือไม่ อย่างไร มีความสัมพันธ์อย่างไรกับธุรกิจ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1.5.8. การบริหารจัดการ มีลำดับขั้นตอน ความยุ่งยาก ความสลับซับซ้อน รวมถึงการควบคุมทั้งภายนอกและการควบคุมภายในที่ดีหรือไม่ อย่างไร

1.5.9. หากเป็นธุรกิจผลิต มีขั้นตอนในการพิจารณาเพิ่มดังนี้

- 1) มีกระบวนการผลิตเป็นแบบลักษณะใด เหมาะสมหรือไม่
- 2) มีระบบสำหรับการควบคุมคุณภาพของกระบวนการผลิต เพื่อให้เกิดส่วนสูญเสียน้อยที่สุดหรือไม่
- 3) เครื่องจักรมาจากประเทศใด
- 4) วัตถุดิบมีอะไรบ้าง มาจากที่ไหน เพียงพอหรือไม่
- 5) Supplier คือใคร ได้รับเครดิตทางการค้าหรือไม่ ระยะเวลาเครดิตที่ได้รับนานเท่าไร
- 6) ผลิตภัณฑ์เป็นอะไร ความต้องการมากน้อยเพียงใด
- 7) คู่ค้าคือใครให้เครดิตทางการค้าหรือไม่ ระยะเวลาที่ให้เครดิต

1.5.10. ยอดซื้อโดยเฉลี่ยต่อเดือน โดยจะพิจารณาจากเอกสารการซื้อ และรายการเคลื่อนไหวทางบัญชีด้านเดบิต

1.5.11. ยอดขายโดยเฉลี่ยต่อเดือน โดยพิจารณาจากเอกสารการขาย และรายการเคลื่อนไหวทางบัญชีด้านเครดิต

1.5.12. ประมาณการกำไรขั้นต้น

1.5.13. ประมาณการกำไรสุทธิ

1.5.14. เป็นธุรกิจเก่าหรือธุรกิจใหม่ มีผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไร โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากงบการเงินที่เชื่อถือได้ เพื่อหาอัตราส่วนทางการเงินต่างๆ

1.5.15. มีความสามารถในการชำระหนี้เป็นอย่างไร

1.5.16. ผู้ขอมีวงเงินสินเชื่อเดิมหรือไม่ แบ่งเป็นวงเงินประเภทใด มีวงเงินจำนวนเท่าไร มีภาระผูกพันเป็นลักษณะใด

1.5.17. คำนวณหาความต้องการ และความจำเป็นใช้วงเงินอย่างเหมาะสม ไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไป

1.5.18. คู่แข่งทางธุรกิจมีใครบ้าง

1.5.19. ขนาดของธุรกิจ มีส่วนแบ่งการตลาดเท่าไร เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มธุรกิจในอุตสาหกรรมเดียวกัน

1.5.20. วิเคราะห์แนวโน้มของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับธุรกิจที่ขอ

1.5.21. จุดแข็งของธุรกิจมีหรือไม่ อะไรบ้าง

1.5.22. จุดอ่อนของธุรกิจมีหรือไม่ อะไรบ้าง

1.5.23. โอกาสใดบ้างที่ส่งเสริม ทำให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จ

1.5.24. อุปสรรคใดบ้างที่ถุกครั้ง ทำให้ธุรกิจเกิดการสะดุด และมีปัญหา

หลังจากพิจารณาคำขอตามขั้นตอนขั้นต้นแล้ว ผู้วิเคราะห์นำข้อมูลที่ได้มาสรุปให้ความเห็นและนำเสนอต่อผู้มีอำนาจตามลำดับ เพื่อพิจารณาอนุมัติและสั่งการ

1.6 การอำนวยการสินเชื่อของธนาคาร แบ่งเป็นหน่วยงานหลักได้ดังนี้

1.6.1. ส่วนหลักประกัน มีหน้าที่หลัก 2 อย่าง คือ หน้าที่ในการประเมินหลักทรัพย์ที่ลูกค้าเสนอมา เพื่อนำมาค้ำประกันการขอมีวงเงินสินเชื่อ และหน้าที่ในการดำเนินการจดจำนองหลังจากที่ลูกค้าได้อนุมัติสินเชื่อในกรณีที่ต้องจดจำนอง หรือจำหน่ายหลักทรัพย์เพิ่ม

การประเมินราคาในสมัยก่อน ไม่ว่าจะลูกค้าจะมีขนาดวงเงินสินเชื่อรวมเท่าใดก็ตาม ธนาคารจะเป็นผู้ประเมินราคาเองทั้งหมด แต่ปัจจุบันได้มีการกำกับดูแลจากธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้การประเมินราคาสำหรับลูกค้าที่มีวงเงินมากกว่า 50 ล้านบาท เป็นต้นไป ต้องว่าจ้างบริษัทประเมินราคาอื่นที่มีชื่อของธนาคาร (Out Source)

1.6.2. ฝ่ายรับพิจารณาสินเชื่อ เดิมเรียกว่า “ เจ้าหน้าที่อำนวยการสินเชื่อ ” ปัจจุบันนี้เปลี่ยนวิธีการเรียกว่าเป็น “ เจ้าหน้าที่ธุรกิจสัมพันธ์ ” เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดกับลูกค้าให้มากขึ้น โดยเจ้าหน้าที่ธุรกิจสัมพันธ์ มีหน้าที่นำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ให้ลูกค้า แนะนำและดูแลการใช้วงเงินของลูกค้าอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ลูกค้านำสินเชื่อที่ได้รับ ไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้กรณีที่ลูกค้ามีความต้องการใช้สินเชื่อเพิ่ม ยังมีหน้าที่รวบรวมข้อมูล นำข้อมูลมาถ่วงน้ำหนักวิเคราะห์สรุปผลการวิเคราะห์ ให้ความเห็นในฐานะที่เป็นผู้ใกล้ชิดกับลูกค้าและธุรกิจของลูกค้ามากที่สุด และนำเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติตามลำดับขั้นต่อไป

1.6.3. ฝ่ายอนุมัติวงเงินสินเชื่อ ทั้งนี้ผู้มีอำนาจอนุมัติต้องได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรจากคณะกรรมการบริหารสินเชื่อของธนาคาร ให้สามารถอนุมัติสินเชื่ออะไรบ้าง วงเงินเท่าไร มีเงื่อนไขอื่นๆประกอบการพิจารณาอนุมัติด้วยหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามที่ได้กำหนดต้องนำเสนอต่อตามลำดับขั้นต่อไป ซึ่งผู้มีอำนาจสูงสุดในการอนุมัติสินเชื่อ คือ คณะกรรมการบริหารสินเชื่อ (Loan Committee) ที่ได้รับการแต่งตั้งจากกรรมการบริหารธนาคาร

1.6.4. ฝ่ายจัดเอกสารสัญญา (Process) ทำหน้าที่จัดเอกสารสัญญา โดยใช้ข้อมูลของลูกค้าที่เป็นปัจจุบัน ได้แก่ หนังสือรับรองการจดทะเบียน หรือมัตอุประสงค์ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านของผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ค้าประกัน (ฉบับล่าสุด) มาดำเนินการจัดทำสัญญาให้ตรงตามคำสั่ง วงเงิน เงื่อนไขอื่นๆ ให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุมัติ เพื่อให้ลูกค้าอ่านและทำความเข้าใจกับข้อความในเอกสารถูกต้องตรงกันก่อน พร้อมกับให้ลูกค้าลงนามในสัญญาต่อหน้าพยาน

1.6.5. ฝ่ายจัดตั้งวงเงิน มีหน้าที่จัดตั้งวงเงินและปล่อยเงินกู้ หลังจากที่เจ้าหน้าที่ได้ให้ลูกค้าได้ลงนามในเอกสารสัญญา และดำเนินการเกี่ยวกับจํานำ จํานองหลักประกันตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุมัติแล้ว

“เจ้าหน้าที่ธุรกิจสัมพันธ์” นอกจากจะมีหน้าที่ในการพิจารณาสินเชื่อแล้ว ยังมีหน้าที่ในการติดตามดูแล ให้คำปรึกษาที่จะเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจของลูกค้า โดยไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของธนาคาร เพื่อให้ธนาคารและลูกค้าประสบผลสำเร็จ (Win – Win) ทั้งสองฝ่าย เนื่องจากหากธุรกิจของลูกค้าสามารถผ่านพ้นวิกฤติต่างๆ ได้ด้วยดี ส่งผลให้ธนาคารได้รับการชำระเงินต้น พร้อมดอกเบี้ยคืนในที่สุด

ธนาคาร เน้นกลยุทธ์การให้บริการที่แตกต่างจากคู่แข่งและเพิ่มมูลค่าให้แก่ลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับลูกค้า (Customer Relationship Management : CRM) เพื่อให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีกับลูกค้าพร้อมกับการให้บริการที่เป็นเลิศผ่านสาขารูปแบบใหม่ (โครงการ Business Transformation) นำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของลูกค้า ทุกกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มลูกค้ารายใหญ่ รายกลาง รายปลีกและลูกค้าบุคคล ทั้งนี้ธนาคารจะเน้นการสร้างสัมพันธ์กับลูกค้า ในลักษณะการทำงานร่วมกันกับลูกค้าแต่ละราย เพื่อจะได้ตอบสนองต่อความต้องการและการคาดหวังของลูกค้าได้เต็มที่ อีกทั้งเป็นการขยายฐานธุรกิจภายใต้ความสัมพันธ์แบบ Win-Win Relationship คือ ลูกค้าก็มีความพึงพอใจต่อบริการของธนาคาร จนเกิดความภักดีต่อตราสินค้าหรือความภักดีต่อแบรนด์ (Brand Loyalty) ในด้านธนาคารก็มุ่งสร้างจิตสำนึกการให้บริการที่เป็นเลิศให้หยั่งรากลึกในหัวใจของพนักงาน

การพิจารณาสินเชื่อสำหรับธุรกิจ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1) สินเชื่อประเภทเงินลงทุน เป็นสินเชื่อที่นำไปลงทุนในทรัพย์สินถาวร เช่น ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร หรือแม้กระทั่งสิ่งมีชีวิต ได้แก่ พ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ (เกิดค่าใช้จ่าย

ประเภท Fix Cost) โดยมากจะกำหนดเงื่อนไขในการผ่อนชำระด้วยวิธีการลดต้นลดดอกเบี้ยย กล่าวคือ เมื่อลูกค้าชำระเงินที่มากกว่าดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในแต่ละงวด จำนวนเงินส่วนที่เหลือจะนำไปลดต้นเงินกู้ ดังนั้น การผ่อนชำระในคราวต่อไป จำนวนดอกเบี้ยที่คำนวณได้จะน้อยลง (ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยคงที่ และระยะเวลาเท่ากัน)

2) สินเชื่อประเภทเงินทุนหมุนเวียน เป็นสินเชื่อที่นำไปหมุนเวียนเพื่อซื้อสินค้าวัตถุดิบ ชำระค่าสาธารณูปโภค ค่าจ้างแรงงาน ฯลฯ (เกิดค่าใช้จ่ายประเภท Available Cost) สินเชื่อประเภทนี้ยังแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1) สินเชื่อมีลักษณะเป็นเงินสด (Cash) เป็นสินเชื่อที่ลูกค้ามีภาระผูกพันเป็นเงินสดทันทีเมื่อมีการใช้วงเงิน เกิดค่าใช้จ่ายในรูปดอกเบี้ยจ่ายและส่วนลดจ่าย ได้แก่ วงเงินเบิกเงินเกินบัญชี วงเงินค้ำสัญญาใช้เงิน วงเงินสินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing Credit) วงเงินขายลดเช็ค

2.2) สินเชื่อที่มีลักษณะเป็นกึ่งเงินสด (Semi - Cash) เป็นสินเชื่อที่ยังไม่มีการผูกพันเป็นเงินสดในทันทีเมื่อใช้วงเงิน จะเกิดค่าใช้จ่ายในรูปของค่าธรรมเนียม ได้แก่ วงเงินเลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit) วงเงินหนังสือค้ำประกัน (Letter of Guarantee) แต่จะมีการผูกพันเป็นเงินสด เมื่อมีการเรียกร้อง (Claimed) จากลูกค้า มีผลต่อการเริ่มคิดดอกเบี้ยทันทีเช่นกัน

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อ

สถาบันการเงินจะมีแนวนโยบายต่างๆ เพื่อวิเคราะห์ธุรกิจของลูกค้า และฐานะการเงินของลูกค้าในด้านต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยง หรือลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น ด้วยการนำข้อมูลต่างๆ มาพิจารณาอย่างรอบคอบ ซึ่งหลักเกณฑ์การวิเคราะห์สินเชื่อที่ใช้โดยทั่วไป มี 2 หลักเกณฑ์ คือ

2.1 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ พิจารณาได้ 2 ลักษณะ คือ

1) การวิเคราะห์โดยอาศัย นโยบาย 6 ซี (6 C's Policy) ได้แก่

1) ประวัติของผู้กู้ (Character) จะพิจารณาประวัติ และอุปนิสัยของผู้กู้ ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผู้กู้มีความตั้งใจในการชำระหนี้คืน และมีความรับผิดชอบต่อภาระหนี้สินเป็นอย่างไร ในกรณีที่กู้ในนามนิติบุคคล ต้องทราบถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของนิติบุคคลตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน รวมถึงลักษณะของผู้บริหาร หรือผู้จัดการว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ชื่อเสียง และความซื่อสัตย์เพียงใด

2) ความสามารถในการหารายได้ (Capacity) หรือความสามารถในการจ่ายชำระหนี้คืนธนาคาร ธนาคารจะตรวจสอบฐานะทางการเงินของผู้กู้ โดยการวิเคราะห์จากข้อมูลและข่าวสารที่ได้รับ รวมถึงวิเคราะห์ห้บการเงินแสดงฐานะทางการเงินของผู้กู้ เช่น งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด เป็นต้น ซึ่งจะพิจารณาจากรายรับจากการประกอบธุรกิจ กำไรของกิจการ หลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคล โครงสร้างและแหล่งที่มาของเงินทุน ฯลฯ

3) เงินทุน (Capital) เพื่อประเมินว่าการประกอบธุรกิจ เจ้าของธุรกิจได้นำทรัพย์สินใดมาลงทุนในกิจการ โดยมีปริมาณเท่าใด ปลอดภัยระจํานอง จํานำหรือไม่ ทำให้ทราบถึงความเข้มแข็งทางการเงิน (Financial Strength) นำมาสนับสนุนการชำระหนี้ หรืออาจเปลี่ยนสภาพมาเป็นความสามารถในการชำระหนี้ ในกรณีที่ธุรกิจต้องเลิกกิจการ

4) หลักประกัน (Collateral) ช่วยลดอัตราการเสี่ยงของธนาคารในกรณีที่ผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ การพิจารณาสินเชื่อต้องคํานึงถึง ความเสี่ยงในการดำเนินงานของธุรกิจ รวมถึงความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น การพิจารณาหลักประกัน เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงของธนาคาร ในกรณีที่ผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ โดยธนาคารจะดำเนินการตามขั้นตอนทางกฎหมาย จนถึงขั้นตอนการขายทรัพย์สินหลักประกันทอดตลาดและนำเงินที่ได้มาชำระหนี้ทั้งหมด หรือบางส่วน ทำให้ธนาคารไม่ต้องสูญเสียเงินทั้งหมด

5) เงื่อนไขอื่น (Condition) เช่น เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาปัจจัยที่เกิดขึ้นว่ามีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้หรือไม่ ปัจจัยที่สำคัญที่ควรนำมาพิจารณา ได้แก่

5.1) การเคลื่อนไหวของราคาสินค้าทั้งตลาดภายในประเทศและภายนอกประเทศ

5.2) ภาวะการแข่งขันของธุรกิจ

5.3) ภาวะตลาดและแนวโน้มของธุรกิจโดยทั่วไป

5.4) การเปลี่ยนแปลงทางด้านอุปสงค์ของสินค้า

5.5) การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ

5.6) ปัจจัยอื่นๆ ทางการเมือง สังคม รวมถึงสภาพดินฟ้า อากาศ ภัยธรรมชาติ เป็นต้น

6) ประเทศ (Country) สินเชื่อการค้าระหว่างประเทศ ธนาคารจำเป็นต้องพิจารณาถึงประเทศทั้งของผู้กู้ และคู่ค้าของผู้กู้ เนื่องจากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน ซึ่งจะส่งผลถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ด้วย

2.2.2. การวิเคราะห์โดยอาศัย นโยบาย 5 พี (5 P's Policy) ได้แก่

1) ผู้กู้ (People) โดยพิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้ว่า เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด มีความตั้งใจในการชำระหนี้หรือไม่ รวมถึงการให้ข้อมูลของตนอย่างถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงอุปนิสัยของผู้กู้

2) วัตถุประสงค์ของการกู้ (Purpose) ธนาคารต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ในการกู้เงินว่ากู้เงิน เพื่อนำไปใช้ด้านใด ทำให้ธนาคารสามารถจัดสรรประเภทของเงินกู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้กู้ และยังใช้พิจารณาได้ถึงความสามารถในการชำระหนี้คืนธนาคารด้วย โดยพิจารณาว่าจะนำรายรับจากส่วนไหนมาชำระคืนให้ธนาคารในระยะเวลาเท่าใด

3) การชำระหนี้ (Payment) เป็นการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ว่าผู้กู้สามารถชำระหนี้คืนธนาคารภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่ แหล่งที่มาของรายรับมาจากแหล่งใด เช่น มาจากการประกอบธุรกิจ เงินเดือน การขายทรัพย์สิน การกู้ยืม ฯลฯ

4) อนาคตของผู้กู้ (Prospect) รวมถึงแนวโน้มของสินค้าและวัตถุดิบว่าจะมีปัญหาในการขาย การผลิต หรือไม่ การแข่งขันเป็นอย่างไร เช่น ปัญหาเกี่ยวกับต้นทุนของสินค้า ปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบ แรงงาน เชื้อเพลิง ภาวะการแข่งขัน การขาดตลาด การขนส่ง ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ได้

5) การป้องกันความเสี่ยง (Protection) โดยพิจารณาว่าผู้กู้ได้มีการป้องกันความเสี่ยงของธุรกิจไว้อย่างไรบ้าง เช่น การทำประกันภัยโรงงาน การทำประกันชีวิตของผู้บริหาร การทำ Forward Contract เพื่อลดอัตราความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนต่างประเทศ การทำสัญญาจองสินค้า วัตถุดิบล่วงหน้า ฯลฯ

2.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

เป็นการวิเคราะห์ห้งบการเงิน เพื่อให้ทราบถึงฐานะ และผลการดำเนินงานของกิจการในรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่งๆ ผลประกอบการและฐานะการเงิน จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จในการบริหารกิจการนั้น ตลอดจนข้อบกพร่องต่างๆ อันเกี่ยวกับการบริหาร การขาย และการตลาด การใช้สินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์ ความสามารถในการหากำไร การเจริญเติบโต การบริหารการเงิน การบริหารหนี้หรือสินเชื่อ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึง จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานสูงสุด

งบการเงินที่สำคัญ นำมาใช้ในการวิเคราะห์กิจการมี 2 ประเภท คือ งบแสดงฐานะทางการเงิน (เดิมใช้เรียกว่า “งบดุล”) ใช้วิเคราะห์ฐานะ ความมั่นคงของกิจการ ส่วนงบกำไรขาดทุน ใช้วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ผลประกอบการของกิจการ

การวิเคราะห์งบการเงินสามารถวิเคราะห์ได้หลายวิธี ซึ่งในแต่ละวิธีจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานที่ต่างกัน และเมื่อนำมาประกอบกันจะทำให้เห็นผลของการตัดสินใจในอดีตของผู้บริหารได้ดีขึ้น เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในปัจจุบัน โดยมีวิธีวิเคราะห์ต่างๆ ดังนี้

การวิเคราะห์อัตราร้อยละ (Percentage Analysis) แบ่งเป็น

1) การวิเคราะห์แนวนอน (Horizontal Analysis) ทำได้ 2 วิธี คือ

การวิเคราะห์งบการเงิน เป็นการเปรียบเทียบตัวเลขในแนวนอน ตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป โดยใช้ตัวเลขงวดใดงวดหนึ่งเป็นปีฐานในการคำนวณ ผลต่างระหว่างปีปัจจุบันกับปีฐาน จะถูกแปลงให้อยู่ในรูปของอัตราร้อยละ โดยการหารผลต่างที่ได้ด้วยตัวเลขของปีฐาน คูณด้วย 100 เช่น ปี 2540 ถูกหักการค้ำของกิจการเท่ากับ 50,000 บาท และในปี 2541 ลดลงเหลือ 35,000 บาท การคำนวณการเปลี่ยนแปลงอัตราร้อยละจะเป็นดังนี้

$$\text{อัตราการเปลี่ยนแปลง} = \frac{-15,000}{50,000} \times 100 = (30\%)$$

การเปรียบเทียบข้อมูลในงบการเงินของงวดใดงวดหนึ่งกับงวดก่อนหน้านั้นโดยตรง
ตารางที่ 2.1

	ปี 2540		ปี 2541		ปี 2542		ปี 2543	
	ค่าขาย	% เปลี่ยนแปลง	ค่าขาย	% เปลี่ยนแปลง	ค่าขาย	% เปลี่ยนแปลง	ค่าขาย	% เปลี่ยนแปลง
ค่าขาย	5,000	100%	5,400	108%	5,130	95%	5,643	110%
กำไรสุทธิ	400.0	100%	320.0	80%	336.0	105%	352.8	105%

จากตารางที่ 2.1 จะพบว่า การเปลี่ยนแปลงค่าขายเป็นดังนี้
 ค่าขายของปี 2541 เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็น 108% ของปี 2540
 ค่าขายของปี 2542 เปลี่ยนแปลงลดลงเหลือ 95% ของปี 2541
 ค่าขายของปี 2543 เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็น 110% ของปี 2542
 สำหรับกำไรสุทธิ มีการเปลี่ยนแปลงเป็นดังนี้
 กำไรสุทธิปี 2541 เปลี่ยนแปลงลดลงเหลือ 80% ของปี 2540
 กำไรสุทธิปี 2542 เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็น 105% ของปี 2541
 กำไรสุทธิปี 2543 เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็น 105% ของปี 2542
 จะสังเกตได้ว่าตัวเลขที่ใช้เป็นปีฐานจะเปลี่ยนแปลง โดยใช้ปีก่อนหน้าเป็นปีฐานทุกครั้งที่ทำค่า

2) การวิเคราะห์แนวดิ่ง (Vertical Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ตัวเลขแต่ละรายการเปรียบเทียบกับยอดรวมในงบการเงินปีเดียวกัน เช่น กำไรสุทธิแต่ละปี คิดเป็นร้อยละเท่าไรของยอดขายในปีนั้น หรือค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร คิดเป็นร้อยละเท่าไรของยอดขายในปีนั้น เช่นเดียวกับการเปรียบเทียบลูกหนี้การค้า คิดเป็นร้อยละเท่าไรของทรัพย์สินรวมของปีนั้น เป็นต้น

การวิเคราะห์ลักษณะนี้ นอกจากจะช่วยให้ทราบถึงระดับนัยสำคัญของแต่ละรายการ โดยนำมาเปรียบเทียบกับตัวเลขที่เป็นปีฐานในการคำนวณแล้ว ยังสามารถใช้เปรียบเทียบกับข้อมูลของกลุ่มแข่งขัน หรือ ข้อมูลของกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน เป็นต้น

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Ratio Analysis) เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์ฐานะการเงิน ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ความสามารถในการบริหารจัดการ และความสามารถในการทำกำไรของกิจการ โดยสามารถแยกการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินได้ 4 ประเภท ดังนี้

1) อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity Ratio) เป็นอัตราส่วนที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการ โดยการเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนให้เป็นเงินสด นำมาชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการ ประกอบด้วยอัตราส่วน 2 อัตรา คือ

$$\begin{aligned}
 & - \text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio)} \\
 & = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน (Current Asset)}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน (Current Liability)}}
 \end{aligned}$$

- อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio หรือ Acid Ratio)
= $\frac{\text{เงินสด} + \text{ทรัพย์สินในความต้องการของตลาด} + \text{ลูกหนี้ (สุทธิ)}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน (Current Liability)}}$

2) อัตราส่วนกิจกรรม (Activity Ratio) หรือ ความสามารถในการดำเนินงาน (Efficiency Ratio) เป็นการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของรายการต่างๆ ในทรัพย์สินหมุนเวียน

- อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover)
= $\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือโดยเฉลี่ย}}$
- อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Account Receivable Turnover)
= $\frac{\text{ยอดขายเชื่อ}}{\text{ลูกหนี้โดยเฉลี่ย}}$
- อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (Account Payable Turnover)
= $\frac{\text{ยอดซื้อเชื่อสุทธิ}}{\text{เจ้าหนี้โดยเฉลี่ย}}$
- อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Asset Turnover)
= $\frac{\text{ค่าขาย}}{\text{สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย}}$

3) อัตราส่วนโครงสร้างของเงินทุน (Leverage Ratio) วิเคราะห์โครงสร้างของเงินทุนว่ามาจากการลงทุน หรือการกู้ยืมในสัดส่วนเท่าไร สามารถนำมาวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการก่อหนี้สิน ด้วยการพิจารณาจากกำไรที่เกิดขึ้นเป็นกึ่งเท่าของดอกเบี้ยจ่าย อัตราส่วนนี้ประกอบด้วย

- อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Shareholder's Equity)
= $\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$
- อัตราส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินรวม (Debt to Total Assets)
= $\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ทรัพย์สินรวม}}$

$$\begin{aligned}
 & - \text{อัตราส่วนกำไรต่อดอกเบี้ยจ่าย (Times Interest Earned)} \\
 & = \frac{\text{กำไรสุทธิ} + \text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \text{ภาษีเงินได้}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}} \\
 \text{หรือ} & = \frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้ (EBIT)}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}
 \end{aligned}$$

4) อัตราส่วนความสามารถในการหากำไร (Profitability Ratio) เป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้ร่วมลงทุน ผู้ให้กู้ ทราบว่าธุรกิจมีความสามารถในการจ่ายผลตอบแทน หรือสามารถชำระหนี้คืนเจ้าหนี้ได้ ในระยะยาว ธุรกิจมีกำไรเพียงพอที่จะจ่ายคืนเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่เจ้าหนี้ และจ่ายผลตอบแทนให้แก่เจ้าของกิจการ อัตราส่วนดังกล่าวประกอบด้วย

$$\begin{aligned}
 & - \text{อัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย (Return or Profit Margin on Sale)} \\
 & = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \\
 & - \text{อัตราผลตอบแทนต่อทรัพย์สินรวม (Rate of Return on Total Assets)} \\
 & = \frac{\text{กำไรสุทธิ} + \text{ดอกเบี้ยจ่าย}}{\text{ทรัพย์สินรวมโดยเฉลี่ย}} \\
 \text{หรือ} & = \frac{\text{กำไรก่อนหักภาษีเงินได้}}{\text{ทรัพย์สินรวมโดยเฉลี่ย}} \\
 & - \text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น หรือส่วนของผู้ถือหุ้น (Rate of Return on Shareholder's Equity)} \\
 & = \frac{\text{กำไรสุทธิ} - \text{เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญโดยเฉลี่ย}}
 \end{aligned}$$

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วุฒิกร บำเพ็ญนรกิจ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยศึกษาได้จากผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ จากธนาคารพาณิชย์ 3 กลุ่ม และพบว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะมีอัตราผลตอบแทนเพิ่มในอัตราที่สูง แสดงให้เห็นถึงความสามารถ

ในการบริหารสินทรัพย์หรือความได้เปรียบจากการประหยัดตามขนาด ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ในบางช่วงที่ต่ำกว่ากลุ่มธนาคารอื่น เพราะว่าการบริหารสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ในกลุ่มนี้ประสบปัญหาในการดำเนินงานทำให้ได้รับกำไรลดลง ส่วนในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ค่อนข้างมีเสถียรภาพ เพราะฉะนั้นความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละขนาดธนาคารจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของธนาคาร

นางสาวสุภาณี หาญพัฒนานุสรณ์ ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของนโยบายการเงินต่อดุลการชำระเงิน (Monetary Policy and the Balance of Payments) ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเปลี่ยนแปลงเครื่องมือทางการเงิน เช่น การเพิ่มอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน จะทำให้อัตราส่วนการถือเงินสำรองส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น และการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน จะชักจูงให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ของธนาคารเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ส่งผลกับอัตราส่วนการถือเงินสด และอัตราส่วนการถือเงินฝากประจำและออมทรัพย์เพิ่มขึ้น ซึ่งการเพิ่มของอัตราส่วนทั้งสามจะทำให้ตัวทวีคูณทางการเงินลดลงดุลการชำระเงินมีแนวโน้มดีขึ้น แต่การปรับตัวของตัวทวีคูณทางการเงินต่อดุลการชำระเงินจะใช้เวลามากกว่า 1 ปี ในส่วนของสินเชื่อในประเทศซึ่งเป็นส่วนประกอบในฐานเงิน พบว่าเจ้าหน้าที่ทางการเงินทำการแทรกแซงเพื่อมิให้ปริมาณเงินเพิ่มเนื่องจากการเพิ่มของเงินสำรองระหว่างประเทศเพราะดุลการชำระเงินเกินดุล ทำให้ดุลการชำระเงินเกินดุลอย่างต่อเนื่อง

วิภา สวงวนทรัพย์ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่กำหนดระดับการถือเงินทุนสำรองระหว่างประเทศของไทย ผลการศึกษาพบว่า ระดับเงินทุนสำรองระหว่างประเทศมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับต้นทุนในการปรับตัว และอัตราผลตอบแทนทางสังคม ขณะที่ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ระดับเงินทุนสำรองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนโดยเฉลี่ยจากการถือเงินทุนสำรองในลักษณะสินทรัพย์ แต่ภายหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจ พบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในทางตรงข้าม และเกิดมาจากสาเหตุอื่นด้วย เช่น ภาวะการณ์เกินดุลการค้า การรับความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ รวมทั้งความต้องการถือเงินทุนสำรองไว้เพื่อแทรกแซงค่าเงิน และป้องกันภาวะวิกฤตของธนาคารกลาง

นันทิกร อภิชาติบุตร ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการกระจายตัวของการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย ผลการศึกษาพบว่า การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2526 ถึงปี พ.ศ. 2537 ได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างจากสินเชื่อภาคเศรษฐกิจ

หลัก คือ สินเชื่อภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจค้าส่งและค้าปลีกเป็นสินเชื่อภาคเศรษฐกิจอื่นๆ มากขึ้น เช่น ภาคธุรกิจบริการและสินเชื่อเพื่อการอุปโภคและบริโภคส่วนบุคคลมากขึ้น แต่สัดส่วนเฉลี่ยของสินเชื่อที่สูงสุดยังคงอยู่ในภาคอุตสาหกรรมและสัดส่วนเฉลี่ยของสินเชื่อที่ต่ำสุด จะอยู่ในภาคธุรกิจเหมืองแร่และเหมืองหิน ส่วนทางด้านอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยของสินเชื่อที่สูงสุดก็คือสินเชื่อภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยของสินเชื่อที่ต่ำสุดก็คือ สินเชื่อภาคธุรกิจการนำเข้า นอกจากนี้แล้วยังพบว่า อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวม และอัตราการขยายตัวของสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ต่างก็เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน

นรวุฒิ นรสารทูล ศึกษาเรื่อง การกำหนดส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การจ่ายเงินสมทบกองทุนฟื้นฟูฯ ทำให้การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของธนาคารเพิ่มขึ้น ธนาคารจะเรียกเรื่องส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ส่วนหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญกลับมีความสัมพันธ์กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยในทางลบ มีสาเหตุมาจากเป็นช่วงที่ผู้กู้ไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะชำระหนี้คืนให้กับธนาคาร ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบจึงจำเป็นต้องยอมรับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่ลดลงเพื่อตัดลดภาระหนี้สูญ นอกจากนี้ สภาพคล่องในระบบธนาคารโดยรวมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ของปี 2541 ขณะเดียวกันธนาคารโดยรวมไม่สามารถปล่อยสินเชื่อเพิ่มได้ ทำให้ธนาคารโดยรวมต่างเรียกเรื่องส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น สัดส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากผลลัพ์ที่ได้กลับเป็นบวก

นิรมล หลีกอธรรม ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในส่วนภูมิภาค ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เหมือนกันมีผลต่อสินเชื่อต่างกันในแต่ละภูมิภาค ตามความสำคัญของแต่ละปัจจัย ซึ่งพบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ปริมาณเงินฝาก ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ เป็นฐานสำคัญในการกระจายสินเชื่อ รองลงมา ได้แก่ ปริมาณเงินโอน อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม ปริมาณการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร และมูลค่าผลผลิตหลัก ตามลำดับ จากการที่สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น รัฐบาลควรมีการกำหนดนโยบายและมาตรการการให้ธนาคารพาณิชย์กระจายสินเชื่อไปในส่วนภูมิภาคมากขึ้น โดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญต่างๆ ที่จะ เป็นพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเจริญเติบโตอย่างทั่วถึงมากขึ้น

ผศ.ดร. จันทพร ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการออกพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ ผลการศึกษาพบว่า การออกพันธบัตรช่วยชาติมูลค่าสามแสนห้าพันล้านบาท ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ เนื่องจาก ปริมาณเงินในประเทศและสภาพคล่องธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบมีสภาพคล่องส่วนเกินที่มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2543 ซึ่งสอดคล้องกับอัตราเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากมีอัตราส่วนที่เริ่มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เช่นกัน อีกทั้งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ยังนำเงินที่ได้จากการออกพันธบัตรออมทรัพย์ฯ ครั้งนี้มาไถ่ถอนภาระจากบัตรเงินฝาก (Negotiable Certificate of Deposit) ที่จะครบกำหนดตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ จึงทำให้ปริมาณเงินกลับเข้ามาในระบบเหมือนเดิม ประกอบกับการที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ นำเงินที่ได้จากการออกพันธบัตรออมทรัพย์ฯ ครั้งนี้ไปชำระคืนเงินกู้ยืมระยะสั้นในตลาดซื้อคืนพันธบัตรที่ทางกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ เป็นผู้กู้ในตลาดรายใหญ่ โดยการลดสัดส่วนการกู้เงินในตลาดดังกล่าว ทำให้ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ตามไปด้วย และจากการศึกษาโดยใช้แบบจำลองตัวทวิคูณทางการเงินมาประกอบการวิเคราะห์แล้วผลปรากฏว่าค่าตัวคูณทวิทางการเงินมีการทำงานไม่เต็มที่ เนื่องจากธนาคารมีสภาพคล่อง และสภาพคล่องส่วนเกินอยู่มากจึงทำให้ไม่มีผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับปริมาณเงินในระบบ

บุญทริกา ไกรกระจ่าง ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของเครื่องมือทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูล แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. ความสามารถในการทำกำไร 2. ขนาดกิจการ 3. โครงสร้างการเป็นเจ้าของและประเภทสำนักงานสอบบัญชี และโครงสร้างเงินทุนและโครงสร้างกรรมการอิสระ ซึ่งไม่พบความสัมพันธ์ที่มีสาระสำคัญ จากการทดสอบความถดถอยเชิงพหุกลุ่มปัจจัย แต่ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย คือ 1. ขนาดของกิจการ 2. โครงสร้างการเป็นเจ้าของ 3. โครงสร้างของเงินทุน 4. ประเภทสำนักงานสอบบัญชี 5. ความสามารถในการทำกำไร และ 6. โครงสร้างกรรมการอิสระ ผลการวิจัยพบว่าขนาดกิจการ โครงสร้างเงินทุน ความสามารถในการทำกำไร และโครงสร้างของกรรมการอิสระ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล โดยเฉพาะขนาดกิจการและความสามารถในการทำกำไร ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีสาระสำคัญ ทั้งนี้เพื่อความคุ้มครองการก่อตั้งธนาคาร ผลการวิจัยเป็นหลักฐานแสดงว่า เมื่อธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีอายุการก่อตั้งมากและมีความสามารถในการทำกำไร ผู้ใช้งบการเงินจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเผยข้อมูลเครื่องมือทางการเงินมากขึ้น

กอบเกียรติ ผดุงกิตติมาลัย ศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์กับแนวคิดบรรษัทภิบาล ผลการศึกษาพบว่า ธนาคารพาณิชย์ยังมีบทบาทในการเป็นเครื่องมือของภาครัฐ ในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคด้วย บรรษัทภิบาลจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามด้วยโครงสร้างเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ ที่ทุนในการดำเนินงานส่วนใหญ่มาจากการรับฝากเงินจากประชาชน ในขณะที่อำนาจในการบริหารเป็นของผู้ถือหุ้น จึงทำให้เกิดโครงสร้างบรรษัทภิบาล ที่มีความแตกต่างจากกิจการประเภทอื่นๆ ในระบบเศรษฐกิจ ทั้งโครงสร้างดังกล่าวยังเอื้อต่อการใช้อำนาจ ในการบริหารในทางที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ วิทยานิพนธ์นี้จึงมุ่งที่จะศึกษาบทบาทของมาตรการทางกฎหมาย เกี่ยวกับการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ กับการสร้างประสิทธิภาพให้กับกลไกบรรษัทภิบาล โดยศึกษาผลกระทบจากมาตรการต่างๆ ของพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ภายใต้กรอบความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลัก 3 ฝ่าย คือ (1) กิจการธนาคารพาณิชย์ (2) ผู้ฝากเงินและ (3) ผู้กำกับดูแล จากการศึกษาผู้เขียนพบว่ามาตรการทางกฎหมายต่างๆ นั้น มีบทบาททั้งในการสร้างประสิทธิภาพให้กับ บรรษัทภิบาลของธนาคารพาณิชย์ และในขณะเดียวกันบางมาตรการก็ได้สร้างอุปสรรค ให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการธนาคารพาณิชย์ด้วย ผู้เขียนจึงได้ศึกษาถึง แนวทางในการพัฒนามาตรการทางกฎหมายดังกล่าว โดยศึกษาการเปลี่ยนทั้งจากปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกประเทศ จากการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนามาตรการทางกฎหมาย ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดที่จะกระตุ้นให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์ทั้งหลาย เข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลกิจการ รวมทั้งต้องมีการพัฒนากระบวนการเปิดเผยข้อมูล ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และได้นำเสนอแนวคิดการสร้างความชัดเจน ในการใช้อำนาจแทรกแซงกิจการธนาคารพาณิชย์ เพื่อขจัดปัญหาที่จะนำไปสู่วิกฤตทางเศรษฐกิจในอนาคต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ของลูกค้าในกลุ่มลูกค้าประเภทธุรกิจและกลุ่มลูกค้าประเภทบุคคลของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลัสพลายไทย ที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อในช่วงระยะเวลาระหว่างเดือนกรกฎาคม 2554 ถึง เดือนธันวาคม 2554 ดังนี้

1.1 กลุ่มของลูกค้าสินเชื่อขนาดใหญ่ มีวงเงินสินเชื่อ มากกว่า 200 ล้านบาท จำนวน 30 ราย เก็บรวบรวมจากกลุ่มลูกค้าสินเชื่อธุรกิจรายใหญ่สำนักธุรกิจพลัสพลายไทย

1.2 กลุ่มของลูกค้าสินเชื่อขนาดกลาง มีวงเงินสินเชื่อตั้งแต่ 20 ล้านบาท ถึง 200 ล้านบาท จำนวน 40 ราย เก็บรวบรวมจากกลุ่มลูกค้าสินเชื่อธุรกิจรายกลางสำนักธุรกิจพลัสพลายไทย

1.3 กลุ่มของลูกค้าสินเชื่อขนาดเล็ก มีวงเงินสินเชื่อ ต่ำกว่า 20 ล้านบาท จำนวน 40 ราย เก็บรวบรวมจากกลุ่มลูกค้าสินเชื่อธุรกิจรายปลีกสำนักธุรกิจพลัสพลายไทย

1.4 กลุ่มของลูกค้าสินเชื่อเพื่อการอุปโภคและบริโภค เช่น การกู้เงินเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย การกู้เงินเพื่อตกแต่งต่อเติม การกู้เงินเพื่อซื้อรถยนต์ การกู้เงินเพื่อการศึกษา จำนวน 40 ราย โดยเก็บรวบรวมจากกลุ่มลูกค้าสินเชื่อบุคคลสำนักธุรกิจพลัสพลายไทย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อศึกษาวิธีการวิเคราะห์สินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักธุรกิจพลัสพลายไทย ภายใต้พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2505 ของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลประกอบการประจำปี 2554 รวมถึงการค้นหาคำปัญหา และอุปสรรคจากการให้กู้ยืม โดยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 แบ่งกลุ่มธุรกิจที่จะทำการวิเคราะห์สินเชื่อ

หลังจากรวบรวมข้อมูลต่างๆ ตามข้อ 1 มาเรียบร้อยแล้ว นำมาจัดแยกตามประเภทของกลุ่มสินเชื่อ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1.1. กลุ่มสินเชื่อธุรกิจ หรือสินเชื่อเพื่อการค้า ซึ่งมีขนาดสินเชื่อ ตั้งแต่ 1 บาท เป็นต้นไป โดยสินเชื่อในกลุ่มนี้ ธนาคารได้แบ่งเป็นสินเชื่อตามขนาดของวงเงินสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติ ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กลุ่มสินเชื่อของลูกค้าขนาดใหญ่ มีวงเงินสินเชื่อ มากกว่า 200 ล้านบาท
- 2) กลุ่มสินเชื่อของลูกค้าขนาดกลาง วงเงินสินเชื่อตั้งแต่ 20 ล้านบาท ถึง 200 ล้านบาท
- 3) กลุ่มสินเชื่อของลูกค้าขนาดเล็ก มีวงเงินสินเชื่อ ต่ำกว่า 20 ล้านบาท

กลุ่มสินเชื่อธุรกิจเหล่านี้ ธนาคารจะให้วงเงินสินเชื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทของธุรกิจนั้นๆ โดยใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น 6 C's Policy , 5 P's Policy อัตราส่วนทางการเงินต่างๆ เป็นต้น วงเงินที่ธนาคารจะพิจารณาสำหรับธุรกิจการค้า มีหลายประเภท ได้แก่

1. เงินเบิกเกินบัญชี (Over Draw - O/D) ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กำหนดวงเงินที่สถาบันการเงินจะให้สินเชื่อได้ ไม่เกิน 30 ล้านบาท เพื่อควบคุมการให้สินเชื่อ และการใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์มากที่สุด ธนาคารได้รับรายได้เป็น ดอกเบี้ยรับ (Interest Receive)

2. เงินขายลดตั๋วเงิน เป็นวงเงินที่ธนาคารจะพิจารณาจากเอกสารประกอบ และหลักฐานต่างๆ ของธุรกิจ ที่มีอยู่ ณ ขณะนั้น ว่าลูกค้าจะนำเงินจากส่วนใดมาชำระหนี้คืนธนาคาร เช่น เอกสารการส่งมอบสินค้าแล้วแต่ยังไม่ได้รับเงิน ตั๋วเงินรับล่วงหน้า คำสั่งซื้อจากลูกค้า ฯลฯ ธนาคารได้รับรายได้ในรูปแบบ ส่วนลดรับ (Discount Receive) วงเงินสินเชื่อประเภทนี้ ได้แก่

- 1) ตั๋วสัญญาใช้เงิน (Promissory Note : P/N)
- 2) ขายลดเช็ค (Clean Bill Discount : CBD)
- 3) สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (Trust Receipt : T/R)
- 4) เงินกู้เพื่อการส่งออก (Packing Credit : P/C)

3. วงเงินค้ำประกัน เป็นวงเงินที่ธนาคารจัดว่าเป็นสินเชื่อประเภทกึ่งเงินสด (Semi Cash) หรือบางสถาบันเรียกว่าสินเชื่อประเภทไม่ใช่เงินสด (Non – Cash) เนื่องจาก ณ วันที่เกิดการระดมสินเชื่อประเภทนี้ ธนาคารยังไม่มีมีการจ่ายเป็นเงินสดในทันที โดยธนาคารถือเป็นเพียงภาระที่อาจจะจ่ายหรือไม่จ่าย แล้วแต่กรณี เช่น การออกหนังสือค้ำประกันการประกวดราคาให้กับลูกค้า และลูกค้าไม่สามารถประมูลงานนั้นได้ พร้อมกับนำหนังสือค้ำประกันดังกล่าวมาคืนธนาคาร ก็ถือว่าการค้ำประกันนั้นหมดภาระ ซึ่งธนาคารจะได้รับรายได้จากสินเชื่อประเภทนี้ในรูปแบบ ค่าธรรมเนียม (Commission Receive) ได้แก่

5) หนังสือค้ำประกัน (Letter of Guarantee : L/G) เพื่อค้ำประกันทางการค้าภายในประเทศ ได้แก่ การค้ำประกันการซื้อขายสินค้า การค้ำประกันสัญญาว่าจ้าง การค้ำประกันการประกวดราคา การค้ำประกันผลงาน ฯลฯ

6) เลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit : L/C) เป็นการค้ำประกันทางการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ การค้ำประกันการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ การค้ำประกันการชำระเงินระหว่างประเทศ

4. วงเงินรับรองการจ่ายชำระหนี้ เป็นการรับรองการออกตัวสัญญาใช้เงินที่ลูกค้าของธนาคารสัญญาว่าจะชำระเงินคืนให้กับลูกค้า (Supplier) เป็นจำนวนเงิน และภายในระยะเวลาที่กำหนดในตัวสัญญาใช้เงิน และเมื่อครบกำหนดหากไม่สามารถชำระเงินได้ธนาคารจะจ่ายเงินให้กับลูกค้า (Supplier) แทนลูกค้าของธนาคารทันที สินเชื่อประเภทนี้เรียกว่า วงเงินอวัลตัวสัญญาใช้เงิน ธนาคารจะได้รับรายได้เป็นค่าธรรมเนียมรับรองตัวเงิน (Commission Receive) เมื่อลูกค้าได้รับตัวซึ่งได้ทำการอวัลแล้ว สามารถนำมาขายลด เพื่อนำเงินไปใช้ได้ทันที ธนาคารก็จะได้รับรายได้อีกต่อหนึ่งเป็นส่วนลดรับ (Discount Receive) ถือเสมือนเป็นการรับซื้อลดตัวเงิน แต่หากลูกค้า (Supplier) ไม่นำมาขายลดและยึดถือไว้จนครบกำหนดในตัว สามารถนำมาเข้าบัญชีเพื่อขึ้นเงินกับธนาคารได้ตามจำนวนในตัวสัญญาใช้เงินนั้น

5. วงเงินสัญญาจองอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า (Forward Contract) ตั้งแต่ปี 2540 ซึ่งเกิดวิกฤติการณ์ค่าเงินบาทลอยตัว ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของเงินสกุลนั้นๆ รวมถึงภาวะเศรษฐกิจของแต่ละประเทศว่ามีทิศทางเป็นอย่างไร จึงมีการใช้วงเงินประเภทนี้มากในระยะหลัง เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนของสินค้าในแต่ละงวด (Lot) ที่แน่นอน ส่งผลถึงการตั้งราคาขายสินค้า และสามารถนำมาบริหารจัดการ

เกี่ยวกับกระแสเงินสด (Cash Flow) ของธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับธนาคารจะได้รับรายได้จากวงเงินสินเชื่อประเภทนี้เป็นค่าบริการ (Premium) และอาจได้รับกำไรจากส่วนต่างของอัตราแลกเปลี่ยนอีกด้วย

6. วงเงินตัวส่งออกเบิกล่วงหน้า (Advance BRL) ใช้สำหรับธุรกิจที่ทำการส่งออก โดยเมื่อลูกค้าซึ่งเป็นผู้ขายในประเทศจัดส่งสินค้าออกนอกประเทศพร้อมทั้งจัดเอกสารตามที่ระบุในแอลซีเรียบร้อยแล้วนำมายื่นต่อธนาคาร ธนาคารจะจ่ายเงินเข้าบัญชีให้ลูกค้าก่อน แล้วจึงนำส่งเอกสารทั้งหมดเรียกเก็บไปยังธนาคารผู้เปิดเครดิตตามคำขอของผู้ขอเปิดเครดิต (Issuing Bank) โดยหากเรียกเก็บเงินได้ภายใน 3 วันทำการ ธนาคารจะไม่คิดดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมจากลูกค้า แต่หลังจาก 3 วันแล้ว ยังไม่ได้รับเงินธนาคารจะคิดดอกเบี้ยจากลูกค้าจนกว่าธนาคารจะได้รับเงินคืน

2.1.2. กลุ่มสินเชื่อรายปลีก หรือสินเชื่อเพื่ออุปโภคและบริโภค โดยสินเชื่อในกลุ่มนี้มีวัตถุประสงค์ในการกู้เป็นการเฉพาะ ได้แก่

- 1) สินเชื่อเพื่อการซื้อที่อยู่อาศัย
- 2) สินเชื่อบัตรเครดิต
- 3) สินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์
- 4) สินเชื่อเพื่อการศึกษาต่อ
- 5) สินเชื่อเพื่อการเดินทาง
- 6) สินเชื่อเพื่อการตกแต่ง ต่อเติมบ้านพัก ฯลฯ

สินเชื่อเหล่านี้ธนาคารนำเครื่องมือที่เรียกว่า เครดิตสกอร์ริง มาใช้วิเคราะห์ถึงความน่าเชื่อถือ ความสามารถในการชำระหนี้ สินเชื่อส่วนใหญ่ที่ธนาคารพิจารณาให้มักจะเป็นประเภทเงินกู้ โดยกำหนดให้ผ่อนชำระเป็นงวดๆ ที่แน่นอน ระยะเวลาในการกู้จะขึ้นอยู่กับอายุของผู้กู้เป็นหลัก คือ อายุของผู้กู้ไม่ควรเกิน 60 ปี ทั้งนี้ หากมีการกู้ร่วมธนาคารจะนำรายได้ทั้งหมดของผู้กู้มาพิจารณารวมกัน เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ โดยสามารถนำอายุของผู้กู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว และมีอายุน้อยที่สุดมาประกอบการพิจารณาระยะเวลาในการผ่อนชำระ สินเชื่อประเภทบัตรเครดิต เป็นสินเชื่อที่เน้นการซื้อสินค้าและใช้จ่ายตามร้านค้าต่างๆ เพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นคราวๆไป มีระยะเวลาเครดิตสูงสุด 45 วัน หากชำระเงินครบจำนวนภายในกำหนดระยะเวลาจะไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ แต่หากชำระเพียงบางส่วน ส่วนที่เหลือธนาคารจะคิดดอกเบี้ยย้อนหลังนับตั้งแต่วันที่เกิดการใช้จ่าย ธนาคารจะพิจารณาให้เป็นวงเงิน ซึ่งบางรายที่มีการชำระเงิน

อยู่ในเกณฑ์ดี อาจจะได้รับอนุมัติให้เกินวงเงินได้บ้างในบางคราว นอกจากการใช้บัตรเครดิตเพื่อซื้อสินค้าและใช้จ่ายข้างต้นแล้ว ผู้ถือบัตรเครดิตอาจนำไปเบิกเงินสดมาใช้ได้ด้วย แต่การเบิกเงินสดต้องเสียค่าธรรมเนียมทันที สำหรับการเบิกเงินสดล่วงหน้า ซึ่งเป็นค่าธรรมเนียมที่อยู่ในเกณฑ์สูง ดังนั้น หากไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินอย่างเร่งด่วน ไม่ควรเบิกเงินสดจากบัตรเครดิต

การให้อินนุมติบัตรเครดิต ธนาคารจะได้รับรายได้จากค่าธรรมเนียมแรกเข้า และค่าธรรมเนียมรายปี ต่อมาเมื่อมีการแข่งขันในธุรกิจบัตรเครดิตมากขึ้น สถาบันการเงินต่างๆ ที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ มีจำนวนมากขึ้น ได้แก่ เฟริสท์ซ้อยส์ อีออน บัตรเครดิตเทสโก้ โลตัส บัตรเครดิตเซ็นทรัล ฯลฯ ทำให้ธนาคารหันมาให้ความสนใจกับค่าธรรมเนียมการขึ้นเงินของร้านค้าที่รับบัตรเครดิต ดังนั้น ธนาคารจึงมีนโยบายส่งเสริมการใช้บัตรเครดิต โดยจัดทำการส่งเสริมการตลาดพิเศษสำหรับผู้บัตรเครดิตในรูปแบบเสนอแนะ เพื่อแลกของสมนาคุณต่างๆ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลทุกข้อมูมิที่รวบรวมได้ทำให้ ทราบว่าการพิจารณาให้วงเงินสินเชื่อแก่กลุ่มธุรกิจต่างๆ มีวิธีการและแนวทางในการวิเคราะห์สินเชื่อที่คล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันตามประเภทของธุรกิจ ในด้านประเภทสินเชื่อ วงเงินสินเชื่อ อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาในการชำระหนี้ วิธีการชำระหนี้ หลักประกัน และเงื่อนไข ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการใช้วงเงินประเภทต่างๆ เช่น ธุรกิจที่มีการนำเข้าสินค้า วัตถุดิบจากต่างประเทศ ควรมียวงเงินประเภทแอลซี ทีอาร์ หรือธุรกิจส่งออกต่างประเทศ และมีระยะเวลาในการจัดเตรียมสินค้า ควรมียวงเงินประเภทแพ็คเกจเครดิต ตัวเงินเพื่อการส่งออก ฯลฯ

การจัดประเภทวงเงินสินเชื่อให้แก่ลูกค้า หากการให้วงเงินผิดประเภท ไม่เหมาะสม อาจทำให้ธุรกิจเกิดความเสียหายได้ เช่น ลูกค้าต้องการวงเงินสินเชื่อเพื่อนำไปลงทุนซื้อเครื่องจักร ซึ่งเป็นการลงทุนในทรัพย์สินถาวร แต่ธนาคารจัดวงเงินเบิกเกินบัญชีซึ่งถือว่าเป็นหนี้สินระยะสั้น ทำให้ลูกค้าจะเสียดอกเบี้ยมากขึ้น ในแบบทบทวนทบดอกตามประเพณีปฏิบัติของสินเชื่อประเภทวงเงินเบิกเกินบัญชีจึงไม่เหมาะสม

นอกจากเจ้าหน้าที่อำนวยสินเชื่อจะทำการวิเคราะห์สินเชื่อด้วยเครื่องต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วอย่างรอบคอบ พบว่าการอำนวยสินเชื่อในแต่ละช่วงเวลาจะแตกต่างกันไป บางกรณีเป็นผลมาจากนโยบายการปล่อยสินเชื่อของธนาคาร โดยคณะกรรมการบริหารสินเชื่อ ของ ธนาคาร

กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของแต่ละช่วงเวลา ภายในพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อป้องกัน และลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการให้สินเชื่อ ส่งผลให้การดำเนินการตามนโยบายสินเชื่อมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 การวางแผนสินเชื่อของธนาคาร (Portfolio Planning) เป็นการวางแผนการขายสินเชื่อ ด้วยการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย กลุ่มธุรกิจ กลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อกระจายความเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากในแต่ละช่วงเวลาอาจจะมีธุรกิจบางธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศ และภาวะเศรษฐกิจของโลก ผู้วิเคราะห์สินเชื่อต้องทำการวางแผนกำหนดกลยุทธ์ ให้การดูแล และวิเคราะห์สถานการณ์ของลูกค้าในกลุ่มธุรกิจนั้นๆ อย่างใกล้ชิด เช่น ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ ปี 2540 เกิดภาวะการณ์ที่เรียกว่า “ ฟองสบู่แตก “ ส่งผลให้ราคาที่ดินลดลงมากกว่าร้อยละ 30 ดังนั้น ธุรกิจที่ถูกระทบจากภาวะดังกล่าวมากที่สุดคือ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ หรือการเกิดวิกฤติค่าเงินบาทลอยตัวส่งผลให้ธุรกิจที่นำเข้าจากต่างประเทศ และธุรกิจที่มีการกู้เงินจากต่างประเทศได้รับผลกระทบ เนื่องจากต้องรับภาระการชำระหนี้สูงกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการนำเข้า หรือกู้เงินมา

3.2 การพิจารณาและอนุมัติสินเชื่อ (Portfolio Analysis) เป็นการกำหนดนโยบายหลักการในการพิจารณาและอนุมัติสินเชื่อ ด้วยเครื่องมือต่างๆ รวมถึงการกำหนดราคา เงื่อนไข และผู้มีอำนาจอนุมัติตามลำดับชั้น ดังนี้

3.2.1 อำนาจในการอนุมัติสินเชื่อ (Limitation on Lending Authority) ก่อนเกิดวิกฤติ ปี 2540 ผู้จัดการสาขาและคณะกรรมการสินเชื่อสาขา จะมีอำนาจในการอนุมัติสินเชื่อ ต่อมาเมื่อเกิดวิกฤติปี 2540 ทำให้ธนาคารได้รับความเสียหายจากการปล่อยสินเชื่อดังกล่าว ให้กับธุรกิจบางประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีบางสาขาของธนาคารมีหนี้เสียเกือบทั้งหมด ทำให้ธนาคารได้ปรับเปลี่ยนนโยบายในการให้อำนาจในระดับสาขาลดลง โดยการอนุมัติสินเชื่อต้องส่งข้อมูลการวิเคราะห์ทั้งหมดให้กับกลุ่มงานวิเคราะห์สินเชื่อ ของ สำนักงานใหญ่เพื่อกลั่นกรองอีกชั้นหนึ่งก่อน เพื่อเสนอต่อให้กับผู้บริหารสินเชื่อที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจอนุมัติแล้วแต่วงเงินเป็นลำดับชั้น

3.2.2 การกำหนดเอกสารเพื่อใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ ธนาคารจำเป็นต้องได้รับเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาสินเชื่อ ได้แก่

1) หนังสือรับรองการจดทะเบียน (บริษัท ห้าง ร้าน) รับการรับรองจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน เพื่อพิจารณาถึงความมีอยู่จริงของธุรกิจ ผู้มีอำนาจดำเนินการแทน ทุนที่ได้จดทะเบียนไว้ สถานที่ตั้ง ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ วัตถุประสงค์ของการประกอบธุรกิจ

2) รายชื่อผู้ถือหุ้น (ในกรณีจดทะเบียนเป็นบริษัท) เพื่อพิจารณาถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของธุรกิจว่ามีใครบ้าง ในสัดส่วนเท่าใด การชำระเงินค่าหุ้นคิดเป็นสัดส่วนเท่าไร ของทุนจดทะเบียนทั้งหมด

3) ข้อบังคับของบริษัทมีหรือไม่ เป็นอย่างไร

4) สำเนาบัตรประชาชน / สำเนาทะเบียนบ้านของกรรมการ

5) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้า เช่น ใบขอซื้อจากลูกค้า (Purchase Order) ใบเสร็จรับเงินที่ออกให้ลูกค้า ใบกำกับภาษีซื้อ ใบกำกับภาษีขาย ใบเสนอขายสินค้าของลูกค้า (Supplier) ใบส่งสินค้า ใบตรวจรับงาน ฯลฯ

6) เอกสารเกี่ยวกับหลักประกัน เช่น รายละเอียดที่ตั้งหลักประกัน เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในหลักประกัน รวมถึงเอกสารส่วนตัวของผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หลักประกัน (ในกรณีที่หลักประกันไม่ใช่กรรมสิทธิ์ของกิจการ)

7) รายละเอียดลูกค้าของธุรกิจ (Buyer List) เกรดคิดทางการค้าที่ให้ จำนวนที่ขายในแต่ละงวด แต่ละราย

8) รายละเอียดผู้ขาย (Supplier List) ของธุรกิจ เกรดคิดที่ได้รับ จำนวนที่ซื้อในแต่ละงวด แต่ละราย

9) รายละเอียดวัตถุดิบ (Raw Material) หรือสินค้า (Product) ที่ซื้อ

10) รายละเอียดสินค้าที่ขาย (Product)

3.2.3 การกำหนดวงเงินและเงื่อนไขต่างๆ (Credit Line and Condition) ธนาคารจะพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของธุรกิจ ความต้องการและความจำเป็นใช้วงเงินแต่ละประเภท โดยทำการกำหนดเงื่อนไขการใช้วงเงิน หรือเงื่อนไขอื่นๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจ ประเภทของวงเงินสินเชื่อ และความเสี่ยงของธุรกิจ เช่น การขอเปิดแอลซี ต้องมีคำสั่งซื้อ (Purchase Order) ของลูกค้า หรือแผนการจำหน่ายสินค้ามาประกอบการพิจารณา การกู้เงินเพื่อการก่อสร้างต้องมีสัญญาการก่อสร้างมาประกอบ โดยลูกค้าจะทำการเบิกเงินกู้ (Draw Down) ได้เมื่อผู้รับเหมาได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จตามที่ระบุในสัญญาแต่ละงวด ฯลฯ

3.2.4 การกำหนดการชำระหนี้คืนธนาคาร (Maturity) การพิจารณาจำนวนเงินและระยะเวลาในการชำระหนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความสามารถในการชำระหนี้ เช่น ในกรณีอนุมัติเงินกู้เพื่อซื้อเครื่องจักร จะพิจารณาว่าเครื่องจักรจำเป็นต้องมีการทดลอง (Run or Test) เครื่องจักรเป็นระยะเวลาานเท่าไร จึงจะสามารถผลิตสินค้ามาจำหน่ายได้ ธนาคารก็จะกำหนดให้มีช่วงระยะเวลาในการปลอดเงินต้น (Grace Period) ซึ่งลูกค้าจะมีภาระชำระดอกเบี้ยจ่ายแต่ละเดือนเท่านั้น สำหรับเงินต้นจะเริ่มชำระหลังจากที่ครบกำหนดการปลอดเงินต้น แล้ว

3.2.5 การกำหนดประเภทของสินเชื่อ (Type of Loans) ธุรกิจแต่ละประเภทจะมีความจำเป็นในการใช้ประเภทของสินเชื่อแตกต่างกันไป ดังนั้น ธนาคารต้องพิจารณาและจัดสรรวงเงินให้ลูกค้าอย่างเหมาะสมด้วย เช่น

- 1) ธุรกิจส่งออก จำเป็นต้องมีวงเงินแพ็คเกจเครดิต
- 2) ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง จำเป็นต้องมีวงเงินขายลดตั๋วสัญญาใช้เงินวงเงินตัวอวัลด์ (Aval) วงเงินหนังสือค้ำประกัน (L/G)
- 3) ธุรกิจซื้อมาขายไป จำเป็นต้องมีวงเงินขายลดตราสาร (เช็คล่วงหน้า)

3.2.6 การกำหนดอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate) ธนาคารจะกำหนดดอกเบี้ยของสินเชื่อแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจ ความสัมพันธ์กับลูกค้า ลูกค้ารายเก่า หรือรายใหม่ ความเสี่ยงของธุรกิจนั้นๆ ระดับการแข่งขัน รวมถึงผลประโยชน์ต่อเรื่องอื่นๆ เช่น ลูกค้ามีธุรกิจที่ธนาคารจะได้รับผลประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

3.2.7 การกำหนดหลักประกัน (Acceptable Security) ก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 ธนาคารจะรับหลักประกันที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ทุกชนิด ยกเว้นที่ดินที่ไม่มีทางเข้าออก แต่หลังจากเกิดวิกฤติฟองสบู่แตก ทำให้ธนาคารรับพิจารณาหลักประกันที่มีสำคัญต่อลูกค้า (Core Asset) เช่น โรงงาน สำนักงานของบริษัท หรือแม้กระทั่งบ้านพักอาศัยของกรรมการ ฯลฯ บางรายธนาคารอาจจะพิจารณารับที่ดินเปล่าที่คาดว่าจะมีศักยภาพมาเป็นหลักประกันก็ได้ ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของเจ้าของ หรือผู้บริหารด้วย (Credit Worthiness)

3.2.8 การกำหนดระดับการอนุมัติสินเชื่อ (Level Authority) เพื่อให้การอนุมัติสินเชื่อเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันต่อความจำเป็นของลูกค้า ธนาคารได้กำหนดเป็นนโยบายระดับการอนุมัติไว้อย่างชัดเจน ซึ่งมีเปลี่ยนแปลงเป็นลำดับขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนี้

- 1) ก่อนวิกฤติ ปี 2540 ธนาคารได้กำหนดให้ผู้จัดการ และคณะกรรมการสินเชื่อระดับสาขามีอำนาจอนุมัติสินเชื่อที่มีวงเงินต่ำกว่า 5 ล้านบาท และมูลค่าหลักประกันค้ำหนี้
- 2) หลังเกิดวิกฤติ ปี 2540 การอนุมัติสินเชื่อทุกประเภท ทุกวงเงิน ต้องได้รับการอนุมัติจากสำนักงานใหญ่เท่านั้น
- 3) ตั้งแต่ปลายปี 2548 เริ่มมีการผ่อนคลายให้อำนาจอนุมัติแก่ผู้จัดการ โดยสามารถอนุมัติสินเชื่อรายฉบับที่มีวงเงินรองรับอยู่แล้ว และมีเงื่อนไขเป็นไปตามที่ได้กำหนดสำหรับวงเงินนั้นๆ ได้

3.2.9 การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ ดังนี้

1) สินเชื่อธุรกิจทุกประเภท ธนาคารกำหนดนโยบายให้มีการวิเคราะห์ ทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

1.1) เชิงปริมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน จาก ตัวเลขทางการเงินในงบการเงินที่ผ่านมาจากลูกค้า งบการเงินโดยประมาณการ (Forecasting) ทั้ง การวิเคราะห์ในแนวนอน (Horizontal) และการวิเคราะห์ในแนวตั้ง (Vertical) นอกจากนี้ ธนาคาร ทำการวิเคราะห์จากยอดขาย / ปริมาณการขายที่ลูกค้าแจ้ง เปรียบเทียบกับกระแสการหมุนเวียนทาง การเงิน การเคลื่อนไหวทางบัญชี (Statement) ฯลฯ

1.2) เชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ด้านความเป็นไปได้ของธุรกิจ ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง สังคม กฎระเบียบ หรือ ข้อบังคับที่ เกี่ยวเนื่อง ความสามารถในการแข่งขัน ศักยภาพของหลักประกัน ฯลฯ

2) สินเชื่อส่วนบุคคล แบ่งได้เป็น 2 ช่วง ดังนี้

2.1) ช่วงก่อนการใช้เทคโนโลยี (Technology) การพิจารณาสินเชื่อ จะวิเคราะห์คล้ายกับสินเชื่อธุรกิจ โดยเน้นถึงความสามารถในการชำระหนี้ และหลักประกัน

2.2) ช่วงหลังจากการนำเทคโนโลยี (Technology) เพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการแข่งขัน และทดแทนการทำงานของคน สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง การพิจารณาสินเชื่อ ส่วนบุคคลจะใช้เครื่องมือที่เรียกว่า เครดิตสกอร์ริง คือ การนำข้อมูลที่ลูกค้าให้ไว้ในคำขอสินเชื่อ มา ทำการวิเคราะห์และเช็คสอบความน่าเชื่อถือ รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการเช็คสอบจากสถาบันเครดิต กลาง (Credit Bureau) มาบันทึกในตารางเพื่อกำหนดคะแนนแต่ละหัวข้ออย่างเหมาะสม และนำ คะแนนที่ได้มารวมกัน หากคะแนนรวมอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ก็จะอนุมัติวงเงินและเงื่อนไขตาม คะแนนในแต่ละหัวข้อ ซึ่งจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน เช่น ในกรณีกู้ซื้อบ้านพักอาศัย วงเงินที่ ได้รับกำหนดโดยการคำนวณจากความสามารถในการชำระหนี้ อายุของผู้กู้ อัตราดอกเบี้ย ทั้งนี้ จะต้องไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาหลักประกัน

3.3 การติดตามดูแลสินเชื่อ (Portfolio Monitoring) หลังจากที่ธนาคารได้อนุมัติ สินเชื่อให้ลูกค้าแล้ว เจ้าหน้าที่อำนวยการสินเชื่อถือว่าเป็นผู้ที่ใกล้ชิดลูกค้ามากที่สุด การดูแล ติดตาม และแนะนำการใช้สินเชื่อ แนะนำบริการต่างๆ ของธนาคารถือเป็นหน้าที่หนึ่งที่ได้รับมอบหมาย ซึ่ง เจ้าหน้าที่อำนวยการสินเชื่อต้องติดตาม ดูแล ลูกค้าอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงสถานะของ ลูกค้าทุกขณะ การใช้สินเชื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากลูกค้าบางรายมีความรู้ความสามารถ ด้านธุรกิจเท่านั้น แต่ไม่มีความรู้ด้านการเงิน หรือความรู้ด้านประเภทสินเชื่อที่เหมาะสมแก่ธุรกิจ ของตนเอง

การติดตาม ดูแล การใช้สินเชื่อของลูกค้าย่างใกล้ชิด เป็นปัจจัยซึ่งส่งผลกระทบต่อ
อย่างหลากหลาย โดยหากเจ้าหน้าที่อำนวยสินเชื่อดูแลลูกค้าเป็นอย่างดี จะส่งผลให้ลูกค้าดำเนิน
ธุรกิจไปได้อย่างต่อเนื่องด้วยดีสามารถชำระหนี้คืนธนาคารได้ตามเงื่อนไข ที่ได้กำหนด และ ตกลง
กันไว้ ธนาคารสามารถบริหารเงิน ได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลกำไรสามารถจ่ายดอกเบี้ยให้ผู้ฝาก
เงินได้ สามารถจ่ายโบนัสให้พนักงานได้ สามารถจ่ายปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นได้ ส่วนเจ้าหน้าที่อำนวย
สินเชื่อได้รับโบนัสมากขึ้น ได้รับการเสนอแต่งตั้ง เลื่อนขั้น เลื่อนชั้น นอกจากนี้ ยังส่งผลถึง GDP
ของประเทศ และรายได้ของรัฐบาลด้วย เพราะเมื่อทุกภาคส่วนได้รับผลกำไร ผลตอบแทน ก็จะมี
การจับจ่าย ใช้จ่ายมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจในประเทศเติบโต รัฐบาลได้รับรายได้ในรูปภาษี ทั้งภาษี
รายได้บุคคลธรรมดา รายได้ภยานิติบุคคล และอื่นๆ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัญหา และ อุปสรรคในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ

จากการศึกษาข้อมูลต่างๆพบว่าปัญหา และอุปสรรคในการพิจารณาสินเชื่อของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) นั้น เกิดจากปัจจัยหลายประการ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์งบการเงิน (Financial Statement Analysis) ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้ธนาคารต้องให้สินเชื่อแก่ธุรกิจมีกำไร ผู้ประกอบการรายใดประกอบธุรกิจขาดทุน ธนาคารผู้ให้สินเชื่อต้องนำเงิน หรือหลักทรัพย์มาสำรองเป็นประกันความเสี่ยงไว้กับธนาคารแห่งประเทศไทยตามอัตราที่กำหนด นอกจากนี้ธนาคารต้องพิจารณาถึงข้อมูลหรือเงื่อนไขที่ผู้สอบบัญชี รับอนุญาตซึ่งระบุไว้ในรายงานหน้างบการเงินด้วย ว่าการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของตัวเลขใน งบการเงินดังกล่าวเป็นอย่างไร หมายเหตุประกอบงบการเงิน แสดงถึงข้อมูลใดที่ผิดปกติหรือไม่

2. ข้อมูล (Data) ที่ได้รับต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ เชื่อถือได้ และทันต่อเหตุการณ์ โดยเมื่อเจ้าหน้าที่อำนวยการสินเชื่อได้รับข้อมูลจากลูกค้าแล้ว จำเป็นต้องนำข้อมูลมาทำการเช็คสอบ วิเคราะห์ความเป็นไปได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด แล้วจึงนำข้อมูล ดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาสินเชื่อ

3. การเปรียบเทียบ (Comparing) นอกจากธนาคารจะวิเคราะห์แนวโน้มของธุรกิจ รวมถึงผลประกอบการ และความเป็นไปได้ของธุรกิจแล้ว ธนาคารจำเป็นต้องทำการหาข้อมูลของ ธุรกิจอื่น ธุรกิจของกลุ่มในอุตสาหกรรมเดียวกัน นำมาเปรียบเทียบ เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่าง ความสอดคล้อง ส่งผลให้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย โอกาส และอุปสรรค ของธุรกิจที่ธนาคารกำลัง พิจารณานุมัติสินเชื่อ

4. การกำหนดอัตราส่วนทางการเงิน (Ratio) ธุรกิจในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมจะมีอัตราส่วนทางการเงินไม่เท่ากัน ไม่สามารถกำหนดอัตราส่วนที่แน่นอนได้ว่า จะต้องม้ออัตราส่วนสูงหรือต่ำจึงจะจัดได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากธรรมชาติของธุรกิจแต่ละประเภทไม่เหมือนกัน เช่น

4.1. ธุรกิจค้าปลีกส่วนใหญ่จะขายสินค้าเป็นเงินสด จึงทำให้มีลูกหนี้การค้าน้อยหรือเกือบจะไม่มี

4.2. ธุรกิจจำหน่ายอาหารจะมีต้นทุนอาหารไม่สูง แต่มีค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารสูง

4.3. ธุรกิจผลิตจะมีค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน และค่าไฟฟ้าอยู่ในเกณฑ์ที่ใกล้เคียงกับต้นทุนวัตถุดิบ เป็นต้น

5. ความน่าเชื่อถือ (Trust) ของเจ้าของ ผู้บริหาร ว่าเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่ดี มีความสามารถในการบริหาร มีความใส่ใจในการบริหาร ไม่เป็นบุคคลที่มีลักษณะเหนียวหนืด เป็นบุคคลที่มีลักษณะการใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง มีระเบียบวินัยทางการเงินที่ดี ย่อมส่งผลให้ธนาคารมีความเชื่อมั่นว่าจะได้รับการชำระหนี้คืนอย่างแน่นอน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษา และการวิเคราะห์

จากข้อมูลต่างๆที่ได้จากการเก็บรวบรวม และข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาแล้วทั้งหมดพบว่า ในการวิเคราะห์สินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จะมีนโยบายการให้สินเชื่อเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยการอาศัย หรืออ้างอิงหลักการทางสถิติ ตัวเลข ข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามธนาคารก็ยังคงคำนึงถึงความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างธนาคารกับลูกค้าด้วย ซึ่งจำเป็นต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของธนาคารแห่งประเทศไทย และกฎหมาย / ข้อจำกัดต่างๆที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อในบางกรณี ไม่เข้าหลักเกณฑ์ของการอำนวยความสะดวก หรือการอนุมัติสินเชื่อ แต่หากมีข้อมูลอื่นที่เป็นเหตุผลที่สามารถนำมาสนับสนุน หรือทดแทนหลักเกณฑ์นั้นได้ ธนาคารก็อาจจะพิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้ เช่น หลักประกันของผู้ขอสินเชื่อบางรายมีมูลค่าน้อยกว่าจำนวนสินเชื่อที่ขอ แต่ธุรกิจนั้นมีศักยภาพดี โดยพิจารณาแล้วเห็นว่าโอกาสที่ลูกค้าจะชำระหนี้คืนธนาคารได้สูง รวมถึงการที่ผู้ประกอบการบางรายเคยมีประวัติเสียทางการเงิน และเป็นบุคคลที่เคยมีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non Performance Loans : NPLs) ธนาคารจะพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้มีปัญหาว่าเกิดจากการที่ผู้ประกอบการไม่มีวินัยทางการเงิน หรือว่าเกิดจากปัญหาภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำส่งผล

ถึงธุรกิจ และได้ทำการแก้ไขแล้วหรือไม่ด้วยวิธีการอย่างไร หรือในกรณีที่ผู้ประกอบการเสนอขอ ดอกเบี้ยในอัตราต่ำ แต่มีผลประโยชน์เกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยน ธนาคารก็อาจจะอนุมัติให้ได้

จากการพัฒนาและปรับปรุง การวางแผนสินเชื่อของธนาคาร การพิจารณา การอนุมัติ สินเชื่อ และการติดตามดูแลสินเชื่อ ส่งผลให้คุณภาพสินเชื่อของธนาคารดีขึ้น ทั้งยังส่งผลต่อฐานะทางการเงินและผลประกอบการของธนาคารดีขึ้นเป็นลำดับ เนื่องจากสินเชื่อของธนาคารมีส่วน ถึงร้อยละ 70 และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลประกอบการที่สำคัญของธนาคารเปรียบเทียบระหว่าง ปี 2554 กับ ปี 2553 พบข้อมูลที่น่าสนใจทั้งด้านงบแสดงฐานะทางการเงินและงบกำไรสุทธิ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ภาพรวมรายการที่สำคัญในปี 2554 และไตรมาส 4 ปี 2554

รายการ	2554	2553	ผลต่างปี	2554		ผลต่างไตรมาส		
				Q4	Q3			
กำไรก่อนหักสำรองและภาษีเงินได้	46,175	43,880	2,295	5.2%	10,381	12,804	(2,423)	(18.9)%
กำไรจากการดำเนินงานก่อนภาษีเงินได้	34,148	36,313	(2,165)	(6.0)%	3,335	11,119	(7,784)	(70.0)%
กำไรสุทธิ*	27,337	24,593	2,744	11.2%	5,912	7,551	(1,639)	921.7)%
กำไรต่อหุ้น (บาท)	14.32	12.88	1.44	11.2%	3.10	3.96	(0.86)	(21.7)%
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ	52,696	45,618	7,078	15.5%	13,870	13,853	17	0.1%
ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสุทธิ	2.76%	2.64%	0.12%	2.81%	2.88%			(0.07)%
รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิต่อรายได้จากการดำเนินงาน	22.0%	22.8%	(0.8)%	19.5%	20.9%			(1.4)%
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	43.8%	42.2%	1.6%	50.3%	40.0%			10.3%
กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ย	1.36%	1.35%	0.01%	1.14%	1.49%			(0.35)%
กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย	11.57%	11.47%	0.10%	9.83%	12.75%			(2.92)%

* ส่วนที่เป็นของธนาคาร

ตารางที่ 4.1 ภาพรวมรายการที่สำคัญในปี 2554 และไตรมาส 4 ปี 2554 (ต่อ)

รายการ	ธันวาคม 2554	ธันวาคม 2553	ผลต่างปี	
เงินให้สินเชื่อ*	1,470,398	1,256,123	214,275	17.1%
เงินรับฝาก	1,587,834	1,394,388	193,446	13.9%
อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินรับฝาก	92.6%	90.1%		2.5%
เงินให้สินเชื่อต่อคุณภาพ	42,574	45,588	(3,014)	(6.6)%
อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อ	2.7%	3.0%		(0.3)%

* หักรายได้รอดบัญชี

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผลการดำเนินงานของธนาคารและบริษัทย่อยสำหรับปี 2554 มีกำไรสุทธิ 27,337 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 2,744 ล้านบาท หรือร้อยละ 11.2 จากปี 2553 และมีกำไรก่อนหักสำรองและภาษีเงินได้ 46,175 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 2,295 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.2

เงินให้สินเชื่อของธนาคารเพิ่มร้อยละ 17.1 จากปีก่อน หรือเพิ่มขึ้น 214,275 ล้านบาท ทำให้เงินให้สินเชื่อ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2554 มีจำนวน 1,470,398 ล้านบาท โดยมีแรงขับเคลื่อนหลักจากความต้องการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในการผลิต สินค้าและบริการ และเงินทุนเพื่อขยายกิจการ สินเชื่อของธนาคารในไตรมาส 4 เพิ่มขึ้น 69,485 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.0 เมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ 3 ของปี 2554 เนื่องจากความต้องการสินเชื่อหมุนเวียนตามฤดูกาลยังคงเพิ่มขึ้นในหลายภาคอุตสาหกรรม เช่น ธุรกิจการเกษตร ธุรกิจบริการ และการอุตสาหกรรม ซึ่งความต้องการสินเชื่อส่วนหนึ่งเป็นเพื่อฟื้นฟูกิจการจากเหตุอุทกภัย

แม้ว่าเงินให้สินเชื่อเติบโตสูงในปี 2554 ธนาคารยังสามารถควบคุมคุณภาพเงินให้สินเชื่อให้อยู่ในระดับดี สินเชื่อต่อคุณภาพ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2554 อยู่ที่ 42,574 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.7 ของสินเชื่อรวม เทียบกับ 45,588 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.0 ณ สิ้นปี 2553

ธนาคารกรุงเทพมีการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับความผันผวนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตมาโดยตลอด ผ่านการตั้งสำรองอย่างสม่ำเสมอ มีการบริหารสภาพคล่องอย่างรอบคอบ และการรักษาระดับเงินกองทุนอย่างพอเพียง มีการตั้งสำรองค่าใช้จ่ายหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญในปี 2554 จำนวน 12,027 ล้านบาท โดยเป็นการตั้งสำรองในไตรมาส 4 จำนวน 7,046 ล้านบาท สอดคล้องกับ

แนวทางการบริหารฐานะการเงินด้วยหลักความรอบคอบและระมัดระวังของธนาคาร ส่งผลให้ ณ 31 ธันวาคม 2554 ธนาคารมีเงินสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญทั้งสิ้น 84,738 ล้านบาท และมีอัตราส่วนสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อ เงินให้สินเชื่อโดยคุณภาพที่ร้อยละ 199.0 เทียบกับร้อยละ 158.9 ณ สิ้นปี 2553

ด้านการบริหารสภาพคล่อง ธนาคารมียอดเงินรับฝาก ณ ธันวาคม 2554 จำนวน 1,587,834 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 193,446 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 13.9 จากสิ้นปี 2553 เป็นผลจากความสำเร็จของการระดมเงินฝากผ่านการเสนอผลิตภัณฑ์เงินฝากที่ตรงกับความต้องการของ ผู้ฝากเงิน รวมถึงการมีสาขาครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ในประเทศ ส่งผลให้อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินรับฝาก ณ สิ้นปี 2554 อยู่ที่ร้อยละ 92.6 เทียบกับร้อยละ 90.1 ณ สิ้นปี 2553

ด้านเงินกองทุน นับรวมกำไรสุทธิของงวด 6 เดือนหลังปี 2554 เข้าเป็นเงินกองทุน อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยงจะอยู่ในระดับสูงที่ประมาณร้อยละ 13.2 สูงกว่าระดับที่กฎหมายกำหนดที่ร้อยละ 4.25 โดยมีฐานะเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงรวมร้อยละ 16.3 และมีส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2554 จำนวน 243,815 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.6 ของสินทรัพย์รวม

ปี 2554 ธนาคารมีรายได้จากการดำเนินงานสำหรับปี 2554 จำนวน 82,234 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 6,357 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.4 จากปี 2553 ส่วนใหญ่จากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิที่เพิ่มขึ้น 7,078 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.5 สำหรับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารในปี 2554 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.76 จากร้อยละ 2.64 ในปี 2553 ตามอัตราดอกเบี้ยและปริมาณธุรกรรมที่เพิ่มขึ้น

รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิเพิ่มขึ้น 844 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.9 ซึ่งส่วนใหญ่เพิ่มขึ้นจากค่าธรรมเนียมและค่าบริการบัตรเครดิต ค่าบริการด้านการค้าประกันและอวัล ค่าบริการอิเล็กทรอนิกส์ และค่าบริการชำระเงิน แต่มีกำไรสุทธิจากเงินลงทุนลดลง 2,256 ล้านบาท เนื่องจากในปี 2553 ธนาคารมีกำไรจากการขายหุ้นธนาคารสินเอเชีย

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน ปี 2554 จำนวน 36,059 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 4,062 ล้านบาท หรือร้อยละ 12.7 จากปีก่อน ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน โดยเฉพาะในไตรมาส 4 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานเพิ่มขึ้น 637 ล้านบาท หรือร้อยละ 14.2 จากไตรมาส 3 เนื่องจากธนาคาร ได้ให้ความช่วยเหลือและปรับผลประโยชน์ต่างๆ สำหรับพนักงาน เช่น จ่ายเงินช่วยเหลืออุทกภัยแก่พนักงาน และปรับเพิ่มเงินเดือนพิเศษให้แก่พนักงานตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตลาด สำหรับค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในไตรมาส 4 ที่เพิ่มขึ้น 1,410 ล้านบาท จากไตรมาสก่อนนั้น ส่วนใหญ่เป็น

ค่าใช้จ่ายด้านการตลาดและการบริการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย โดยอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานปี 2554 อยู่ที่ร้อยละ 43.8 ใกล้เคียงกับร้อยละ 42.2 ในปี 2553

ตารางที่ 4.2 รายการสำคัญในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จปี 2554 และไตรมาส 4 ปี 2554

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2554	2553	ผลต่างปี	2554		ผลต่างไตรมาส		
				Q4	Q3			
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ	52,696	45,618	7,078	15.5%	13,870	13,853	17	0.1%
รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ	18,128	17,284	844	4.9%	4,082	4,468	(386)	(8.6)%
กำไรสุทธิจากธุรกรรมเพื่อการค้าและปริวรรตเงินตราต่างประเทศ	4,236	3,741	495	13.2%	1,154	1,213	(59)	(4.9)%
กำไรสุทธิจากเงินลงทุน	1,968	4,224	(2,256)	(53.4)%	617	126	491	389.5%
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	86	91	(5)	(5.4)%	15	25	(10)	(42.5)%
กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์	1,215	2,384	(1,169)	(49.0)%	344	378	(34)	(8.8)%
รายได้จากเงินปันผล	2,728	1,836	892	48.6%	65	1,141	(1,076)	(94.3)%
รายได้จากการดำเนินงานอื่นๆ	1,177	699	478	68.3%	741	153	588	383.1%
รวมรายได้จากการดำเนินงาน	82,234	75,877	6,357	8.4%	20,888	21,357	(469)	(2.2)%
ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสุทธิ	2.76%	2.64%	0.12%	2.81%	2.88%			(0.07)%
รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิต่อรายได้จากการดำเนินงาน	22.0%	22.8%	(0.8)%	19.5%	20.9%			(1.4)%

รายได้จากการดำเนินงาน ตามตารางที่ 4.2 พบว่า ธนาคารและบริษัทย่อยมีรายได้ ดอกเบี้ยสุทธิในปี 2554 จำนวน 52,696 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2553 จำนวน 7,078 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.5 เกิดจากรายได้ดอกเบี้ยรับเพิ่มขึ้น 18,165 ล้านบาท ขณะที่ดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้น 11,087 ล้านบาท โดยทั้งดอกเบี้ยรับ และดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้นตามอัตราดอกเบี้ยและปริมาณธุรกิจที่เพิ่มขึ้น สำหรับรายได้ดอกเบี้ยในปีเพิ่มขึ้นร้อยละ 28.5 มาจากรายได้จากเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น 14,529 ล้านบาท หรือร้อยละ 27.3 และรายได้จากรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงินที่เพิ่มขึ้น 2,819 ล้านบาท หรือร้อยละ 76.7 ส่วนดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 61.4 จากดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มขึ้น 7,942 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 89.6 ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้น 1,960 ล้านบาท จากการออกหุ้นกู้ขาย ในต่างประเทศในช่วงไตรมาส 4 ปี 2553 ดอกเบี้ยจ่ายรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงินเพิ่มขึ้น จำนวน 732 ล้านบาท หรือร้อยละ 44.9 สำหรับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสุทธิเพิ่มขึ้นจากปี 2553 จาก ร้อยละ 2.64 เป็นร้อยละ 2.76

รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิในปี 2554 มีจำนวน 18,128 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ปี 2553 จำนวน 844 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.9 เนื่องจากรายได้ค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น 1,305 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.9 โดยรายได้ค่าธรรมเนียมส่วนใหญ่เพิ่มขึ้นที่ค่าธรรมเนียมจากการใช้บัตรเครดิต การค้าประกันและอ่าวัด บริการอิเล็กทรอนิกส์ และบริการชำระเงิน ขณะที่ค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมและบริการ เพิ่มขึ้น 461 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.7 ตามปริมาณธุรกรรมที่เพิ่มขึ้น อัตราส่วนรายได้ ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิต่อรายได้จากการดำเนินงานลดลงจากร้อยละ 22.8 เป็นร้อยละ 22.0

กำไรสุทธิจากธุรกรรมเพื่อค้าและบริหารตราต่างประเทศจำนวน 4,236 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2553 จำนวน 495 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.2 เป็นผลจากรายได้จากเงินปันผลเพิ่มขึ้น 892 ล้านบาท หรือร้อยละ 48.6 และรายได้จากการดำเนินงานอื่นๆ เพิ่มขึ้น 478 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 68.3 อย่างไรก็ตาม ธนาคารและบริษัทย่อยมีกำไรสุทธิจากเงินลงทุนลดลง 2,256 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 53.4 เนื่องจากปี 2553 มีกำไรจากการขายหุ้นธนาคารสินเอเชีย ส่วนกำไรจากการจำหน่าย สินทรัพย์ลดลง 1,169 ล้านบาท หรือร้อยละ 49.0 หากเปรียบเทียบไตรมาส 4 ปี 2554 กับไตรมาส 3 ปี 2554 ธนาคารและบริษัทย่อยมีรายได้ดอกเบี้ยสุทธิเพิ่มขึ้น 17 ล้านบาท เนื่องจากดอกเบี้ยรับ เพิ่มขึ้น 812 ล้านบาท ขณะที่ดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้น 795 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นตามปริมาณธุรกิจที่ เพิ่มขึ้น ขณะที่ดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้นตามอัตราดอกเบี้ยด้วย ดอกเบี้ยรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8 ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นรายได้จากเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น 723 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.0 ดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.2 ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายจากดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มขึ้น 811 ล้านบาท หรือร้อยละ 17.6 สำหรับส่วนต่าง อัตราดอกเบี้ยสุทธิลดลงจากไตรมาสก่อนจากร้อยละ 2.88 เป็นร้อยละ 2.81

รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิลดลง 386 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.6 เมื่อเทียบกับ ไตรมาส 3 ปี 2554 เนื่องจากรายได้ค่าธรรมเนียมลดลง 395 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.7 ส่วนใหญ่เป็น ค่าธรรมเนียมจากการโอนเงิน บริการอิเล็กทรอนิกส์ และบริการประกันชีวิตผ่าน ธนาคาร ขณะที่ ค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมและบริการลดลง 9 ล้านบาท อัตราส่วนรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ ต่อรายได้จากการดำเนินงานลดลงจากร้อยละ 20.9 เป็นร้อยละ 19.5

กำไรสุทธิจากธุรกรรมเพื่อค้าและปริวรรตเงินตราต่างประเทศลดลงจากไตรมาส 3 ปี 2554 จำนวน 59 ล้านบาท และรายได้จาก เงินปันผลลดลง 1,076 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม รายได้ จากการดำเนินงานอื่นๆ เพิ่มขึ้น 588 ล้านบาท และกำไรสุทธิจากเงินลงทุนเพิ่มขึ้น 491 ล้านบาท

ในปี 2554 ธนาคารและบริษัทย่อยมีค่าใช้จ่ายหนี้สูญหนี้สงสัยจะสูญ และขาดทุนจากการด้อยค่า เป็นจำนวน 12,027 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 4,460 ล้านบาท จากปี 2553 และในไตรมาส 4 ของ ปี 2554 ธนาคารและบริษัทย่อยมีค่าใช้จ่ายด้านหนี้สูญหนี้สงสัยจะสูญ และขาดทุนจากการด้อยค่า 7,046 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากไตรมาส 3 ปี 2554 จำนวน 5,361 ล้านบาท

ตารางที่ 4.3 เงินให้สินเชื่อจัดชั้นและค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ หน่วย : ล้านบาท

	เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ*			ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญจากการจัดชั้น		
				ตามเกณฑ์ ธปท.		
	ธันวาคม 2554	กันยายน 2554	ธันวาคม 2553	ธันวาคม 2554	กันยายน 2554	ธันวาคม 2553
จัดชั้นปกติ	1,400,425	1,330,833	1,187,787	10,018	9,657	8,449
จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	31,537	30,994	25,418	457	327	298
จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	4,669	2,881	5,592	1,620	459	1,476
จัดชั้นสงสัย	6,973	7,442	6,902	3,439	3,718	3,383
จัดชั้นสงสัยจะสูญ	30,955	31,706	33,099	17,777	18,545	19,089
รวม	1,474,559	1,403,856	1,258,798	33,311	32,706	32,695
บวก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญส่วนที่เกินเกณฑ์				46,683	39,798	35,157
รวม ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญจากการจัดชั้น				79,994	72,504	67,852

ตารางที่ 4.3 เงินให้สินเชื่อจัดชั้นและค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ (ต่อ)

รวม ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญจากการจัดชั้นยกมา	79,994	72,504	67,852
<u>บวก</u> ค่าเผื่อการปรับมูลค่าจากการปรับโครงสร้างหนี้	4,744	5,019	4,600
รวม ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	84,738	77,523	72,452

* ไม่รวมรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน จำนวน 122,635 ล้านบาท

** ไม่รวมค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญของรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงินจำนวน 175 ล้านบาท

ข้อมูลตารางที่ 4.3 พบว่าธนาคารมีเงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ ณ ธันวาคม 2554 จำนวน 1,474,559 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ธันวาคม 2553 จำนวน 215,761 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ธนาคารได้ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ณ ธันวาคม 2554 เป็นจำนวน 84,738 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจาก ธันวาคม 2553 โดยเพิ่มขึ้น 12,286 ล้านบาท ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารฐานะการเงิน ด้วยหลักความรอบคอบและระมัดระวังของธนาคาร

ตารางที่ 4.4 เงินให้สินเชื่อโดยคุณภาพ

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ธันวาคม	กันยายน	ธันวาคม	ธันวาคม 2554 เทียบกับ	
	2554	2554	2553	กันยายน 2554	ธันวาคม 2553
เงินให้สินเชื่อโดยคุณภาพ (NPLs)*	42,574	42,024	45,588	550	(3,014)
เงินให้สินเชื่อรวมที่ใช้คำนวณสัดส่วนของ NPLs*	1,593,033	1,490,971	1,525,616	102,062	67,417
คิดเป็นร้อยละของเงินให้สินเชื่อรวม	2.7%	2.8%	3.0%	(0.1)%	(0.3)%
สำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	84,738	77,523	72,452	7,215	12,286
สัดส่วนสำรองต่อเงินให้สินเชื่อโดยคุณภาพ	199.0%	184.5%	158.9%	14.5%	40.1%

* ไม่รวมดอกเบี้ยค้างรับ แต่รวมรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน

จากตารางที่ 4.4 พบว่า เดือนธันวาคม 2554 ธนาคารและบริษัทย่อยมีเงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพ จำนวน 42,574 ล้านบาท ลดลงจากสิ้นปี 2553 จำนวน 3,014 ล้านบาท และมีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อรวมลดลงจากร้อยละ 3.0 ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2553 คงเหลือร้อยละ 2.8 ณ เดือนกันยายน 2554 และคงเหลือร้อยละ 2.7 ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2554 ซึ่งลดลงเป็นลำดับ มีค่าใช้จ่ายสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ จำนวน 12,027 ล้านบาท และสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสะสม ณ สิ้นปี 2554 จำนวน 84,738 ล้านบาท ในขณะที่สำรองตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยคิดเป็น 38,055 ล้านบาท เปรียบเทียบแล้ว ธนาคารมีสำรองสูงกว่าเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยจำนวน 46,683 ล้านบาท หรือร้อยละ 122.7 และมี สัดส่วนสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพคิดเป็นร้อยละ 199.0 เทียบกับร้อยละ 184.5 ณ สิ้นเดือนกันยายน 2554 และเทียบกับร้อยละ 158.9 ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2553

ตารางที่ 4.5 เงินกองทุนและเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามหลักเกณฑ์ของ ธปท.

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ธันวาคม	กันยายน	ธันวาคม	ธันวาคม 2554 เทียบกับ	
	2554	2554	2553	กันยายน 2554	ธันวาคม 2553
เงินกองทุนชั้นที่ 1	184,171	184,658	168,388	(487)	15,783
เงินกองทุนทั้งสิ้น	231,525	233,689	216,509	(2,164)	15,016
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง	12.2%	12.7%	12.5%	(0.5)%	(0.3)%
อัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง	15.4%	16.1%	16.1%	(0.7)%	(0.7)%

นอกจากนี้ จากข้อมูลตามตารางที่ 4.5 พบว่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2554 ธนาคารมีเงินกองทุนตามกฎหมาย 231,525 ล้านบาท และเงินกองทุนชั้นที่ 1 เท่ากับ 184,171 ล้านบาท คิดเป็นอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงประมาณร้อยละ 15.4 และอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ประมาณร้อยละ 12.2 หากนับรวมกำไรสุทธิสำหรับงวด 6 เดือน สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2554 เข้าเป็นเงินกองทุนของธนาคาร อัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นและ เงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยงจะอยู่ในระดับประมาณร้อยละ 16.3 และร้อยละ 13.2 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ทั้งด้านงบแสดงฐานะทางการเงินและงบกำไรขาดทุน สามารถชี้ให้เห็นถึงการปรับปรุงตามนโยบายด้านสินเชื่อที่สำคัญของธนาคาร เมื่อนโยบายด้านสินเชื่อรัดกุมและมีประสิทธิภาพแล้ว ผลกระทบจะเกิดต่อธนาคารอย่างแน่นอนเนื่องจากธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นปัจจัยหลักของธนาคาร เมื่อธนาคารเข้มงวดและรัดกุมทำตามนโยบายที่กำหนดให้มีการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต การวิเคราะห์สินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตให้ผู้บริหารได้ติดตามความไม่ปกติอีกครั้งหนึ่ง การตั้งสำรองหนี้สงสัยจะสูญ ตามนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย และปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วยกัน ส่งผลให้ฐานะทางการเงินและผลประกอบการของธนาคารอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ตอนที่ 3 สรุป

วงเงินสินเชื่อประเภทหมุนเวียนควรจะใช้สำหรับการลงทุนในช่วงระยะเวลาสั้นๆ สามารถชำระคืนธนาคารได้ภายในระยะเวลาสั้น เช่น การซื้อสินค้าเพื่อขาย การซื้อวัตถุดิบเพื่อผลิต การจ่ายค่าแรงงาน การจ่ายค่าสาธารณูปโภคต่างๆ ฯลฯ ส่วนวงเงินสินเชื่อประเภทที่มีระยะเวลาในการชำระมากกว่า 1 ปี ใช้สำหรับการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ได้แก่ การลงทุนซื้อเครื่องจักร การลงทุนซื้อ หรือสร้างอาคาร โรงงาน อาคารสำนักงาน เป็นต้น ดังนั้น การวิเคราะห์ว่า ธุรกิจควรมีวงเงินประเภทใด จำเป็นต้องได้รับข้อมูลที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นจริงในเบื้องต้นจากลูกค้าก่อน และนำข้อมูลต่างๆที่ได้รับมาคำนวณหาความต้องการใช้เงินหมุนเวียน (Working Capital) หรือความเหมาะสมในการให้เงินกู้ระยะยาว ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับเงินกู้ไม่เกินร้อยละ 70 ถึงร้อยละ 80 ของเงินลงทุน และมีระยะเวลาในการผ่อนชำระประมาณ 7 ปี ในกรณีที่เป็นการสินเชื่อประเภทธุรกิจสำหรับสินเชื่อที่เป็นลูกค้าบุคคล การกู้ระยะยาวจะนำไปซื้อบ้านเพื่ออยู่อาศัย ดังนั้น ระยะเวลาในการผ่อนชำระจะมีระยะเวลานานกว่าสินเชื่อธุรกิจ คือ 25 ปี หรือ อายุของผู้กู้ไม่เกิน 60 ปี โดยทั้งหมดนี้ต้องวิเคราะห์ถึงความสามารถในการชำระหนี้คืน ว่าลูกค้ามีกระแสเงินสด (Cash Flow) เพียงพอต่อการชำระหรือไม่ เพราะหากลูกค้ามีรายได้ หรือกำไรที่เป็นเงินสดไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้คืน ในกรณีที่เป็นการกู้ธุรกิจอาจเกิดจากการที่ลูกค้าลงทุนมากเกินไปจนมีความจำเป็น หรือมีการขยายกิจการเร็วเกินไป ส่งผลให้ธุรกิจเกิดความเสียหายในที่สุด หรือในกรณีที่ลูกค้าบุคคลอาจเกิดจากการที่ลูกค้ามีรายจ่าย หรือภาระมากเกินไป ส่งผลให้ไม่สามารถชำระหนี้คืนธนาคารได้ตามกำหนดและอาจถูกยึดทรัพย์ได้ในที่สุด

ดังนั้น เจ้าหน้าที่อำนวยสินเชื่อจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความขยัน รั้งักสังเกตรั้งักหาข้อมูล ทนต่อสถานการณ์ นำเสนอข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีความมั่นใจในการสรุป และเสนอว่าสมควรอนุมัติ หรือไม่สมควรอย่างไร เพื่อให้ผู้มีอำนาจอนุมัติ เกิดความมั่นใจว่าธนาคารจะได้รับชำระหนี้คืนหรือไม่ อย่างไร หรือมีผลประโยชน์อื่นอย่างไร นอกจากนี้เจ้าหน้าที่อำนวยสินเชื่อจะต้องมีวิธีการในการนำเสนออย่างเหมาะสม เป็นขั้นตอน โดยสามารถทำให้ผู้มีอำนาจอนุมัติซึ่งไม่รั้งักลูกค้ำเลย ได้รั้งักลูกค้ำเหมือนกับที่เจ้าหน้าที่อำนวยสินเชื่อรั้งัก เพื่อให้การอนุมัติสินเชื่อมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มีคุณภาพสินเชื่อที่ดี

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการศึกษา

ธนาคารพาณิชย์ เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญ ต่อภาคเอกชน และภาครัฐบาล ส่งผลต่อการขับเคลื่อนของธุรกิจต่างๆ ทำให้เกิดความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ธุรกิจ การจ้างงาน เพิ่มรายได้ประชากร สร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จัดได้ว่าเป็นธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีการเจริญเติบโตด้วยความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง มีความน่าเชื่อถือ ต่อการค้าระหว่างประเทศ มีผลิตภัณฑ์และบริการที่หลากหลาย สามารถจัดสรรได้อย่างเหมาะสมสำหรับธุรกิจ และบุคคลแต่ละประเภท จากการก่อตั้งมานานกว่า 60 ปี ได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนภาคธุรกิจ เอกชน และรัฐบาล มาโดยตลอด กล่าวได้ว่า ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีการก้าวหน้า และพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ส่งผลถึงรายได้ประชากรต่อหัว (Gross Domestic Product : GDP) เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายสินเชื่อที่เหมาะสม วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่ออย่างมีหลักการ และมีการอนุมัติสินเชื่ออย่างมีเหตุผล รวมถึงการติดตามดูแลลูกค้าอย่างใกล้ชิด ภายใต้การกำกับดูแล ของธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง ตาม พรบ.ธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2505 ธุรกิจหลัก คือ การให้บริการทางการเงิน ทั้งด้านเงินฝากและสินเชื่อ รวมถึงธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

การบริการด้านสินเชื่อ ธนาคารได้แบ่งลูกค้าเป็น 2 ประเภท คือ สินเชื่อเพื่อธุรกิจการค้า สินเชื่อส่วนบุคคลเพื่อการอุปโภค บริโภค การให้ หรือการอนุมัติสินเชื่อ ขึ้นอยู่กับนโยบายสินเชื่อ ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง สังคม สิ่งแวดล้อม ประเภทของธุรกิจ ความเป็นไปได้ของธุรกิจ และปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ โดยเปลี่ยนแปลงการดูแลลูกค้าสินเชื่อสำหรับธุรกิจจากระบบสาขา เป็นระบบสำนักธุรกิจ ซึ่งจะขึ้นตรงต่อกลุ่มงานในเขตประกอบการ ส่วนสินเชื่อส่วนบุคคล ธุรกรรมดา เพื่อการอุปโภค และบริโภคเป็นหน้าที่ของกลุ่มงานสินเชื่ออุปโภคและบริโภค (Loan Center) สำหรับสาขามีหน้าที่ดูแลลูกค้าด้านเงินฝาก หาลูกค้าสินเชื่อ (การตลาด) และรับชำระหนี้

ปัจจุบัน บมจ.ธนาคารกรุงเทพ จำกัด มีสำนักธุรกิจและสำนักธุรกิจย่อยรวม 230 แห่ง และสาขามากกว่า 1,000 แห่ง จึงมีการกำหนดนโยบายสินเชื่อให้ทุกสำนักธุรกิจถือปฏิบัติ เพื่อให้การควบคุมการพิจารณา การวิเคราะห์ และการอนุมัติสินเชื่อ เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการวางแผนขยายสินเชื่อ ทั้งปริมาณสินเชื่อ และจำนวนรายลูกค้า โดยกำหนดประเภทธุรกิจที่ให้การส่งเสริม ทั้งจากภาครัฐ และเอกชน มีขั้นตอนการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อ ด้วยหลักเกณฑ์สำหรับด้านการพิจารณาสินเชื่อ มีการติดตามดูแลลูกค้า รวมถึงบริการให้คำแนะนำด้านสินเชื่อ และด้านบริการอื่นๆ อย่างชัดเจน

จากข้อมูลต่างๆที่ได้จากการเก็บรวบรวม และข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาแล้วทั้งหมด พบว่า การวิเคราะห์สินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จะมีนโยบายการให้สินเชื่อ เปลี่ยนไปตามภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยการอาศัย หรืออ้างอิง หลักการทางสถิติ ตัวเลข ข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามธนาคารก็ยังคำนึงถึงความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างธนาคารกับลูกค้าด้วย และต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย กฎหมาย และข้อจำกัดต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2. อภิปรายผล

ความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ ก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ปี 2540 ทำให้การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในยุคนั้นมีรูปแบบการให้สินเชื่อ ในลักษณะการวิเคราะห์สินเชื่อโดยรวม ไม่ได้แบ่งประเภทสินเชื่ออย่างชัดเจน ทำให้ไม่สามารถแยกปัจจัยเสี่ยงของแต่ละกลุ่มลูกค้าที่แตกต่างกันได้ โดยใช้หลักการวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ เฉพาะตัวผู้กู้เท่านั้น รวมถึงการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ดังนั้น เมื่อเกิดสภาวะฟองสบู่ สถาบันการเงินต่างๆชะลอการอนุมัติสินเชื่อ ลูกค้าบางรายถูกลดวงเงิน และหรือยกเลิกวงเงินสินเชื่อ สถาบันการเงินบางแห่งถูกปิดกิจการ ส่งผลให้ผู้กู้ส่วนใหญ่ซึ่งไม่มีวินัยทางการเงินประสบปัญหาทางการเงิน ไม่สามารถชำระหนี้ทางการค้า หรือหนี้เงินกู้ได้ ก่อให้เกิดปัญหานี้เสีย และหนี้มีปัญหาที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs – Non Performance Loans) ลูกค้าบางรายถูกฟ้องกลายเป็นบุคคลล้มละลาย เนื่องจากทรัพย์สินที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ส่งผลกระทบอย่างต่อเนื่อง ปี 2540 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มีปริมาณหนี้กว่าร้อยละ 60 เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง เข้ามาควบคุมกำกับดูแลการพิจารณา

และอนุมติสินเชื่อ โดยกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อให้การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อของสถาบันการเงิน มีความรอบคอบและระมัดระวังมากขึ้น เช่น มาตรการในการสำรองเงินสำหรับการอนุมัติสินเชื่อแก่ ธุรกิจที่มีผลประกอบการขาดทุนติดต่อกันเกิน 3 ปี การกำหนดระยะเวลาและระดับการจัดชั้นหนี้ การกำหนดอัตราเงินสำรองสำหรับการอนุมัติสินเชื่อที่มีสัดส่วนสินเชื่อต่อหลักประกันในอัตราที่ แตกต่างกัน เพื่อให้การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อในแต่ละคราว ได้ผ่านการวิเคราะห์อย่างสมเหตุสมผล ตามพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริงของธุรกิจ การพิจารณาวงเงินสินเชื่อ การกำหนดอัตราดอกเบี้ยและ เงื่อนไขต่างๆ เป็นไปตามความจำเป็น และความเหมาะสมของธุรกิจ นอกจากนี้ ภาครัฐยังมีการจัด สัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ เช่น การจัดสัมมนาในหัวข้อเรื่อง การเสริมสร้างผู้ประกอบการ รายใหม่ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสมัยใหม่ แนวทางการตลาดที่แตกต่าง เพื่อให้ผู้ประกอบการ สามารถดำเนินธุรกิจไปด้วยความมั่นคง มีศักยภาพสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ เมื่อธุรกิจมี ความแข็งแกร่งและมีความเจริญเติบโตเป็นลำดับ อัตราการว่างงานจะลดลง อัตราเงินเฟ้อจะอยู่ใน เกณฑ์ที่เหมาะสม สามารถลดปัญหาทางสังคม ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศมีเสถียรภาพ สร้าง ความเชื่อมั่นต่อนักลงทุน และคู่ค้าที่เป็นชาวต่างชาติ

จากการศึกษาในบทที่ 2 เรื่อง แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า เพื่อให้ การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ เป็นไปอย่างเหมาะสม มีความรอบคอบ มีเสถียรภาพ ลดสภาวะความเสี่ยง ด้านต่างๆ ลดปัญหาการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ สอดคล้องกับการกำกับดูแล และมาตรการที่ กำหนด โดยธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง หลังการเกิดวิกฤติการณ์ ปี พ.ศ. 2540 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้กำหนดเป็นนโยบายทางด้านสินเชื่ออย่างชัดเจน มีการวางแผน เพื่อขยายสินเชื่อ ทั้งปริมาณสินเชื่อ และจำนวนรายลูกค้าอย่างเหมาะสม ให้การส่งเสริมการลงทุน กับธุรกิจที่มีศักยภาพ โดยมีโครงการในการให้สินเชื่อการร่วมกับภาครัฐ และภาคเอกชน ดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารสินเชื่อ โดยมีการพัฒนาและปรับปรุง การวางแผนสินเชื่อ (Portfolio Planning) การพิจารณาและอนุมัติสินเชื่อ (Portfolio Analysis) และการติดตามดูแล สินเชื่อ (Portfolio Monitoring) ซึ่งทำให้คุณภาพสินเชื่อของธนาคารดีขึ้น รวมถึงฐานะทางการเงิน และผลประกอบการของธนาคารมีแนวโน้มที่ดีขึ้นเป็นลำดับ โดยปี 2554 มีสินเชื่อต่อยคุณภาพ จำนวน 42,574 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.7 ของสินเชื่อรวม เทียบกับปี 2553 ซึ่งมีสินเชื่อต่อยคุณภาพ จำนวน 45,588 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.0

โดยแนวคิด และ ทฤษฎี ที่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) นำมาใช้ในการพิจารณา และวิเคราะห์สินเชื่อ สำหรับสินเชื่อเพื่อธุรกิจการค้า สินเชื่อบุคคล คือ การวิเคราะห์สินเชื่อในเชิง

ปริมาณ และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ซึ่งการวิเคราะห์สินเชื่อในเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์โดยการคำนวณตัวเลขจากงบการเงินที่ผ่านมา โดยการวิเคราะห์ตามแนวนอน (Horizontal Analysis) การวิเคราะห์ตามแนวตั้ง (Vertical Analysis) รวมถึงการวิเคราะห์หาอัตราส่วน (Ratio Analysis) สำหรับ **การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ** เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า โดยพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมต่างๆทั้งภายใน และภายนอก ที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ และธุรกิจ โดยใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ 2 แบบ คือ **แบบ 6 C's Policy** และ **แบบ 5 P's Policy** นอกจากนี้ ยังได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานในการอำนวยสินเชื่อ ระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อ หลักเกณฑ์สำหรับการพิจารณาสินเชื่อ และการติดตามดูแลลูกค้า รวมถึงการบริการให้คำแนะนำด้านสินเชื่อ และด้านบริการอื่นๆ

3. ข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้จากการศึกษาการวิเคราะห์สินเชื่อ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ทำให้ได้รับความรู้หลายด้าน นอกจากความรู้ด้านแนวคิด วิธีคิด หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อแล้ว ยังสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการทำงานได้ เช่น ทำให้รู้ว่าสาเหตุที่ทำให้ธุรกิจประสบปัญหาเมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ การกระทำบางอย่างอาจจะไม่ส่งผลโดยตรง แต่ท้ายที่สุดผลจากการกระทำนั้นจะกลับมาแสดงในภายหลัง การทำงานด้วยความใส่ใจและจริงจังย่อมส่งผลดีต่อหน้าที่การงานเสมอ การวิเคราะห์ พิจารณาอย่างมีหลักการและเหตุผลจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นได้เป็นอย่างดี การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ดังนั้นการเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้มีการพัฒนาศักยภาพ ทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

มีหลายกรณีที่มีข้อมูลบางอย่างไม่เข้าหลักเกณฑ์ของการอำนวยสินเชื่อ หรือการอนุมัติสินเชื่อ แต่หากมีข้อมูลอื่นที่เป็นเหตุผลที่สามารถนำมาสนับสนุน หรือทดแทนหลักเกณฑ์นั้นได้ ธนาคารก็อาจจะพิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้ได้ เช่น หลักประกันของผู้ประกอบการบางรายมีมูลค่าน้อยกว่าจำนวนสินเชื่อที่ขอ แต่ธุรกิจนั้นมีศักยภาพดี ธนาคารพิจารณาแล้วเห็นว่าโอกาสที่ลูกค้าจะชำระหนี้คืนธนาคารได้สูง การที่ผู้ประกอบการเคยมีประวัติเสียทางการเงินหรือการที่เคยมีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non Performance Loans : NPLs) ธนาคารจะพิจารณาว่าหนี้ดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้ประกอบการไม่มีวินัยทางการเงิน หรือว่าเกิดจากปัญหาภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำส่งผลถึงธุรกิจ

และนี่ดังกล่าวผู้ประกอบการได้ทำการแก้ไขหรือไม่อย่างไร หรือในกรณีที่ผู้ประกอบการเสนอขอ
ดอกเบี้ยในอัตราต่ำ แต่มีผลประโยชน์เกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยน ธนาคารก็อาจจะอนุมัติให้ได้

การเป็นเจ้าหน้าที่อำนวยสินเชื่อที่ดี จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความ
ขยัน รู้จักสังเกต รู้จักหาข้อมูล ทันท่วงทีต่อสถานการณ์ นำเสนอข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล
มีความมั่นใจในการสรุป และผลการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และรอบคอบ เพื่อให้ผู้มีอำนาจอนุมัติ
สามารถตัดสินใจอนุมัติด้วยความมั่นใจว่าธนาคารจะได้รับชำระหนี้คืน ตามกำหนด หรือมี
ผลประโยชน์อื่นอย่างไร นอกจาก การที่เจ้าหน้าที่อำนวยสินเชื่อจะต้องมีวิธีการในการนำเสนอ เป็น
ขั้นตอน อย่างเหมาะสม โดยสามารถทำให้ผู้มีอำนาจอนุมัติซึ่งไม่รู้จักลูกค้าเลย ได้รู้จักลูกค้า
เหมือนกับที่เจ้าหน้าที่อำนวยสินเชื่อรู้จัก เพื่อให้การอนุมัติสินเชื่อมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มี
คุณภาพสินเชื่อที่ดีแล้ว เจ้าหน้าที่อำนวยสินเชื่อจะต้องปฏิบัติตนเสมือนเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน
ของลูกค้า เพื่อให้เป็นที่ไว้วางใจของลูกค้า ทำให้ลูกค้าสามารถเปิดเผยข้อมูลอย่างเป็นจริง และ
จำเป็นต่อการพิจารณาและวิเคราะห์สินเชื่อ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (พุทธศักราช 2555)

ข้อมูลผลการดำเนินงาน รายงานประจำปี 2554 กรุงเทพมหานคร

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (พุทธศักราช 2554)

ข้อมูลผลการดำเนินงาน รายงานประจำปี 2553 กรุงเทพมหานคร

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

กอบเกียรติ ผดุงกิตติมาลย์ (2520) “ มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการดำเนินกิจการ ของ

ธนาคารพาณิชย์กับแนวคิดบรรษัทภิบาล ”

วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บุญฑริกา ใจกระจ่าง (2521) “ ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของเครื่องมือทางการเงินของ

ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ”

วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วุฒิกกร บำเพ็ญธุรกิจ (2538) “ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร

พาณิชย์ไทย ” วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สุภาณี หาญพัฒนานุสรณ์ (2538) “ ผลกระทบของนโยบายการเงินต่อดุลการชำระเงิน ”

วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นันทิกร อภิชาติบุตร (2538)

“ การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการกระจายตัวของกำไรให้สินเชื่อ ”

วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

นรฤติ นรสารทูล (2545) “ การกำหนดส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยในประเทศไทย ”

วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

วิภา สงวนทรัพย์ (2545) “ ปัจจัยที่กำหนดระดับการถือเงินทุนสำรองระหว่างประเทศของไทย ”

วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

นิรมล หลีกอธรรม (2546)

“ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในส่วนภูมิภาค ”

วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ผาสุข จันทสร (2546)

“ ผลกระทบของการออกพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ ”

วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

“พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พุทธศักราช 2551” (2551, 5 กุมภาพันธ์) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 27ก หน้า 1-58

การดำเนินธุรกิจ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน), ข้อมูลเกี่ยวกับธนาคารกรุงเทพ จำกัด (ออนไลน์). วันที่ค้นข้อมูล 18 เมษายน 2555, จาก ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

เว็บไซต์:

<http://www.bangkokbank.com/BangkokBankThai/AboutBangkokBank/AboutUs/CorporateProfile/BBLToday/Pages/BusinessUnits.aspx/>

รายงานประจำปี (2554). รายงานผลประกอบการประจำปี 2554 (ออนไลน์).

วันที่ค้นข้อมูล 22 มิถุนายน 2555, จาก ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

เว็บไซต์: <http://www.bangkokbank.com/.../AnnualReport/.../AnnualReport.aspx/>

หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตาม Basel II, เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ตามมาตรฐาน Basel II. (ออนไลน์). วันที่ค้นข้อมูล 16 พฤษภาคม 2555 จากธนาคารแห่งประเทศไทย ไทย เว็บไซต์:

<http://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/Highlights/Basel2/Pages/BaselIII/>

การกำกับดูแลสถาบันการเงิน (2551), มาตรฐานและวิธีการปฏิบัติของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ด้อยคุณภาพ. (ออนไลน์). วันที่ค้นข้อมูล 25 พฤษภาคม 2555 จากธนาคารแห่งประเทศไทย เว็บไซต์: <http://www.bot.or.th> > สถาบันการเงิน > บทบาทของ ธปท./

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การดำเนินธุรกิจ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

การดำเนินธุรกิจ ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด เริ่มดำเนินธุรกิจเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2487 มีสำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารพาณิชย์สองคูหาในย่านราชวงศ์ มีพนักงานรวมทั้งสิ้น 23 คน มีหลวงรอบรู้กิจเป็นกรรมการผู้จัดการใหญ่ท่านแรก ท่านเป็นผู้ริเริ่มสร้างฐานลูกค้าของธนาคารด้วยการให้บริการตามความต้องการ ของลูกค้าแต่ละราย ธนาคารกรุงเทพในยุคต้น มีบทบาทอย่างมากในการสนับสนุนการผลิตและการค้าของคนไทยเพื่อฟื้นฟูประเทศภายหลังสงคราม

ระหว่าง พ.ศ. 2495 ถึง พ.ศ. 2520 นายชิน โสภณพนิช กรรมการผู้จัดการใหญ่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ท่านที่สองได้พัฒนางานธนาคารให้ก้าวไกล และมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ นายชินเป็นผู้วางทิศทางให้ธนาคารขยายเครือข่ายสาขาไปสู่ท้องที่ห่างไกล ทั่วประเทศ ซึ่งมีผลิตผลทางการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ ธนาคารกรุงเทพเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการร่วมสนับสนุนอุตสาหกรรมส่งออก ซึ่งเจริญรุ่งเรืองขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วงนี้ ธนาคารกรุงเทพ ได้ก้าวขึ้นเป็นธนาคารพาณิชย์แห่งแรกของไทยที่ให้บริการด้านการเงินครบวงจร รวมทั้งการออก "เลตเตอร์ออฟเครดิต" แก่ธุรกิจส่งออกและนำเข้า

เมื่อสร้างรากฐานในประเทศไทยอย่างมั่นคงดีแล้ว จึงให้ความสำคัญต่อการสร้างฐานในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก โดยในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2497 ธนาคารได้เปิดสาขาต่างประเทศเป็นแห่งแรกที่ฮ่องกง ปีถัดมาเปิดสาขาที่สองที่โตเกียว หลังจากนั้นไม่นาน ก็ได้เปิดอีกสาขาที่สิงคโปร์ ทำให้ธนาคารสามารถให้บริการทางธุรกิจอย่างครบวงจร เนื่องจากประเทศไทยทำธุรกิจการค้ากับประเทศทั้งสามนี้อยู่เป็นจำนวนมาก

นายบุญชู โรจนเสถียร ได้ก้าวขึ้นเป็นกรรมการผู้จัดการใหญ่ท่านที่สามเมื่อ พ.ศ. 2520 ได้ลาออกเพื่อเข้าสู่งานการเมืองในตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีใน พ.ศ. 2523 ในช่วงเวลาดังกล่าว แม้ว่าเศรษฐกิจของประเทศกำลังชะลอตัวจากปัญหาเศรษฐกิจโลก แต่ก็แทบจะไม่มีผลต่อการเติบโตก้าวหน้าของธนาคาร มีการดำเนินการเปลี่ยนแปลงและปฏิรูปการทำงานครั้งใหญ่ เพื่อให้ธนาคารมีความทันสมัยมีมาตรฐานทัดเทียมกับต่างประเทศ รวมทั้งนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและพนักงานของธนาคารอย่างต่อเนื่อง

นายชาติรี โสภณพนิช รับหน้าที่เป็นกรรมการผู้จัดการใหญ่ธนาคารกรุงเทพท่านต่อมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 ถึง พ.ศ. 2535 ในระหว่างช่วงเวลา 12 ปีที่ท่านนำการบริหารธนาคารอยู่นั้น ผลประกอบการของธนาคารมีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น 12 เท่า และนับเป็นครั้งแรกที่ธนาคารพาณิชย์ไทยสามารถทำกำไรสุทธิต่อปีได้มากกว่า 10,000 ล้านบาท ธนาคารกรุงเทพกลายเป็นบริษัทที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยในขณะนั้น และติดอันดับธนาคารชั้นนำ 200 แห่งของโลก

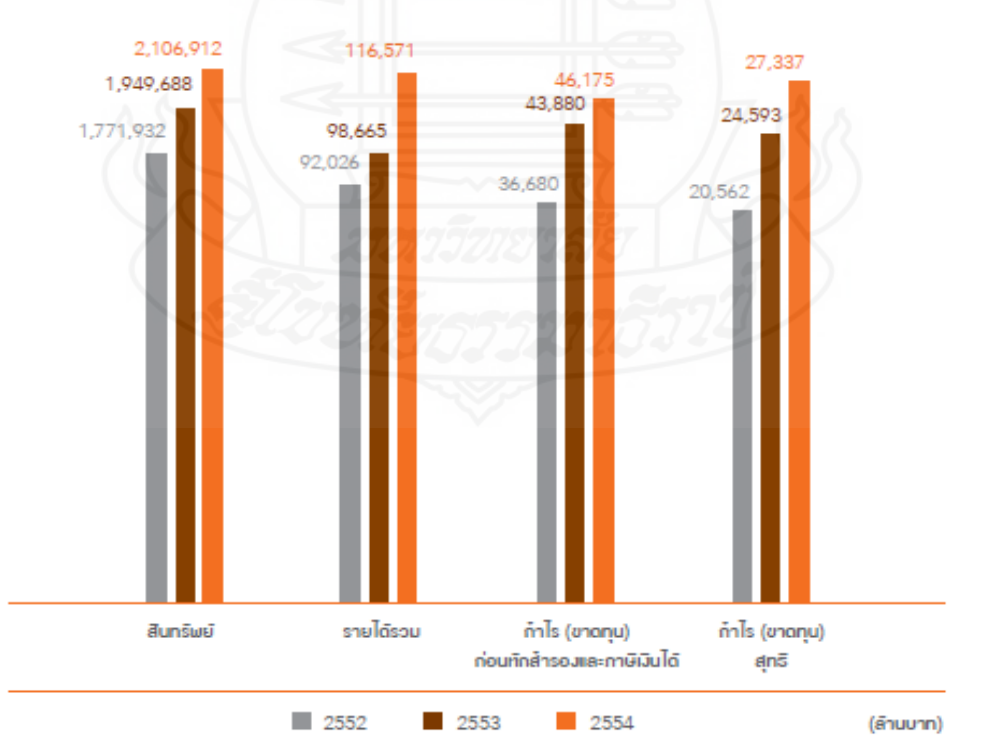
ดร. วิจิต สุรพงศ์ชัย ได้ก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่ของธนาคารกรุงเทพ ใน พ.ศ. 2535 มีผลงานเป็นที่ยอมรับในความรู้ความสามารถที่สูงเด่น ซึ่งในช่วงนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของธนาคารพาณิชย์ไทยถึง 5 ธนาคาร ในเวลาใกล้เคียงกัน ดร. วิจิตมีผลงานสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อธนาคารกรุงเทพหลายประการ โดยเฉพาะผลงานทางด้านกิจการธนาคารต่างประเทศ ดร.วิจิตลาออกจากธนาคารในปี พ.ศ. 2537

นายชาติศิริ โสภณพนิช ผู้บริหารหนุ่มบุตรชายคนโตของ นายชาติรี โสภณพนิช คือบุคคลที่ได้รับเลือกสรรให้เป็นผู้ดำเนินการสืบทอดเจตนารมณ์ของธนาคาร คู่ทศวรรษใหม่ของการประกอบการในปี 2537

ในช่วงเวลาเพียง 3 ปี หลังจากที่ นายชาติศิริ ก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่ ความเติบโตของเศรษฐกิจไทยที่เจริญรุ่งเรืองติดต่อกันมาอย่างยาวนานถึง 30 ปี ก็ได้อวสานลงด้วยวิกฤตการณ์ทางการเงินที่เกิดขึ้นทั่วทวีปเอเชียในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเริ่มต้นจากค่าเงินบาทตกต่ำลงอย่างมาก หลังจากที่ประเทศไทยใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแบบลอยตัว สถาบันการเงินทั่วเอเชียประสบปัญหาอันหนักหน่วง จนประสบภาวะล้มละลายไปหลายแห่ง สถาบันการเงินที่ยังเหลืออยู่ก็ต้องเผชิญกับปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เพราะลูกค้าสำคัญจำนวนมากครั้งก่อนของธนาคาร พวกกันประสบปัญหาทางการเงิน ยุคแห่งการขายตัวและการเติบโตกลายเป็นยุคแห่งความยากลำบากในการทำธุรกิจ และเศรษฐกิจถดถอย ท่ามกลางภาวะแห่งอุปสรรคอันหนักหน่วงเช่นนี้ นายชาติศิริกลับมุ่งมั่นเปลี่ยน 'วิกฤต' เป็น 'โอกาส' ริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ขึ้นหลายประการ เพื่อเสริมสร้างรากฐานทางการเงินของธนาคารให้แข็งแกร่งขึ้นอีกครั้ง และเพื่อให้ธนาคารสามารถธำรงรักษาความเป็นผู้นำในการให้บริการ และการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ ไว้

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญ และมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งด้านการระดมเงินทุน การอำนวยความสะดวก หรือการให้บริการทางการเงินหลากหลายรูปแบบ ส่งผลต่อธุรกิจในภาคต่างๆ เช่น ธุรกิจนำเข้า ธุรกิจส่งออก ธุรกิจผลิต ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจซื้อมาขายไป ธุรกิจการให้บริการ และอื่นๆ เหล่านี้ มีผลต่อการจ้างงานระดับรายได้ประชาชาติ (GDP - Gross Domestic Product) และการเติบโตของเศรษฐกิจในประเทศ

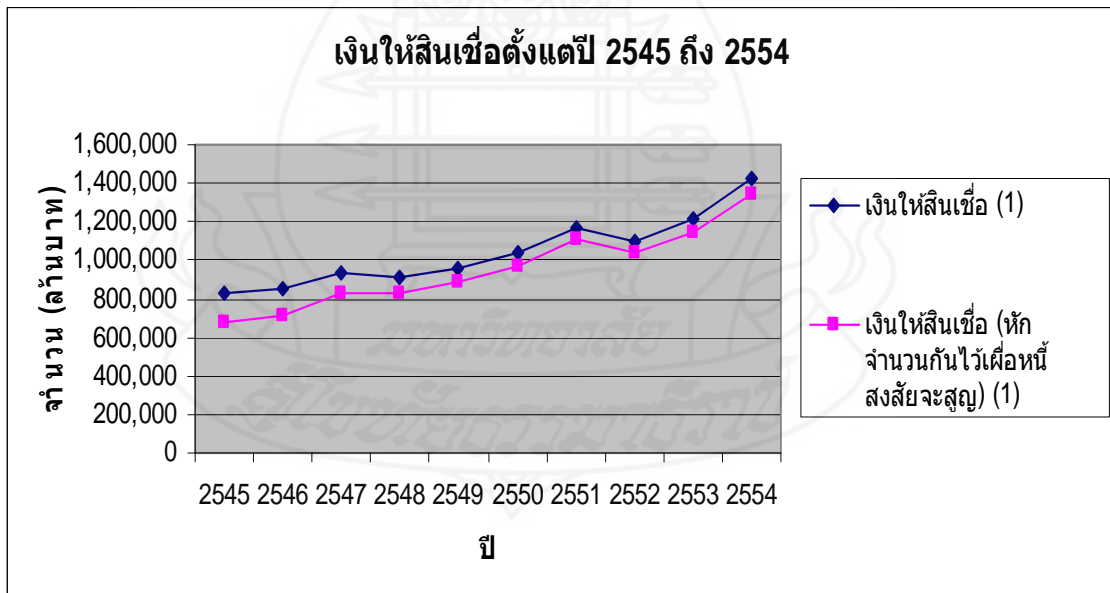
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นธนาคารพาณิชย์ที่ให้บริการด้านการเงินอย่างครบวงจร ประกอบด้วย การจัดการสินเชื่อร่วม การรับประกันการจัดจำหน่ายตราสารทุน สินเชื่อเพื่อการค้าระหว่างประเทศ สินเชื่อโครงการ บริการรับฝากหลักทรัพย์ สินเชื่อเพื่อเอสเอ็มอี บริการการเงินธุรกิจ และบริการให้คำแนะนำทางธุรกิจ เพื่อรักษาความเป็นผู้นำด้านบริการทางการเงินในประเทศไทย และเป็นหนึ่งในธนาคารชั้นนำแห่งภูมิภาคเอเชีย โดยการออกผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่เปี่ยมด้วยคุณภาพแก่ลูกค้าทุกกลุ่ม ตามข้อมูลที่รายงานประจำปี 2554 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มีผลประกอบที่ดีขึ้นต่อเนื่องทุกปี เมื่อพิจารณาจากมูลค่าทรัพย์สินรวมกว่า 2,106,912 ล้านบาท มีเงินให้สินเชื่อของธนาคารทั้งหมด 1,470,398 ล้านบาท ในขณะที่มีฐานเงินฝากจำนวน 1,587,834 ล้านบาท เป็นผลจากการนำเสนอผลิตภัณฑ์ด้านเงินฝากที่สามารถตอบสนองความต้องการและเข้าถึงลูกค้าผ่านเครือข่ายสาขาที่กว้างขวางอยู่ทั่วประเทศ โดยสิ้นปี 2554 มีอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 92.6 จากเดิม ร้อยละ 90.1 ณ วันสิ้นปี 2553

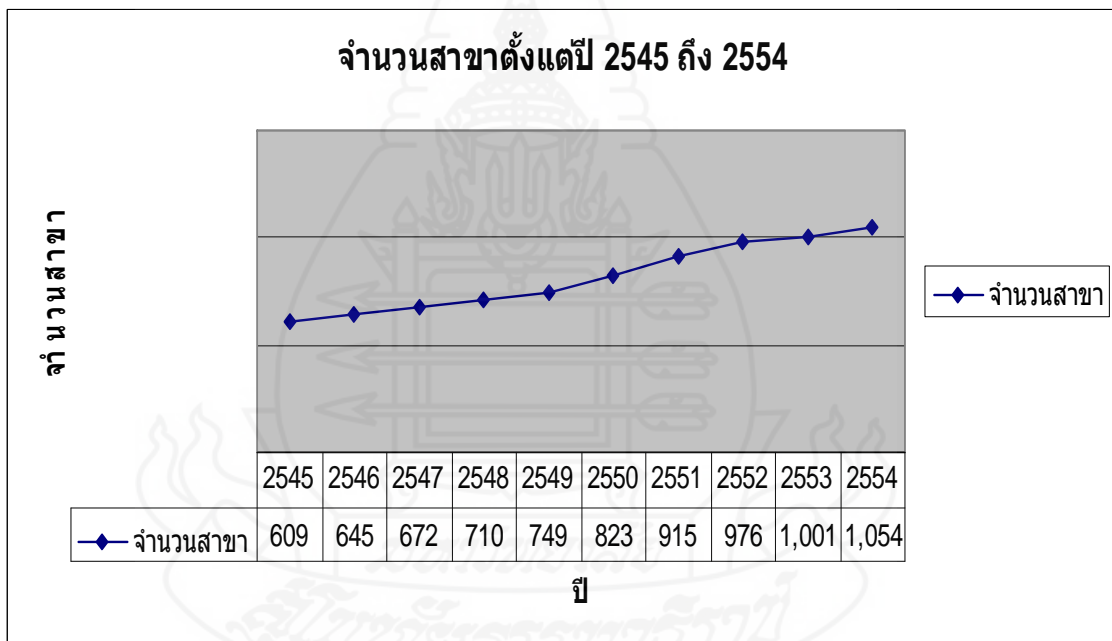
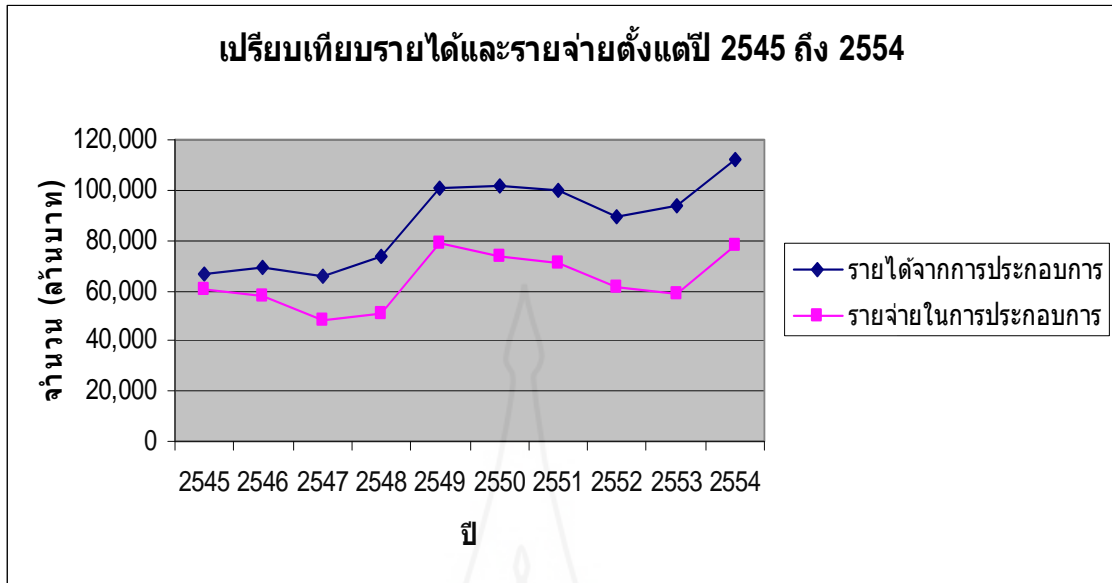
ปรัชญาหลักในการประกอบการคือการเป็น ‘เพื่อนคู่คิด มิตรคู่บ้าน’ ดูแลลูกค้าในฐานะพันธมิตร มีการจัดโครงสร้างองค์กรโดยถือเอาลูกค้าเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วยหน่วยงานหลัก ได้แก่ สายลูกค้าธุรกิจรายใหญ่ สายลูกค้าธุรกิจรายกลาง สายลูกค้าธุรกิจรายปลีก สายลูกค้าบุคคล สายการเงินธนกิจ และกิจการธนาคารต่างประเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าแต่ละราย นอกจากนี้ เครือข่ายในกลุ่มของธนาคาร เช่น บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม บัวหลวง และบริษัทหลักทรัพย์ บัวหลวง นำเสนอบริการด้านการลงทุนเป็นพิเศษแก่ลูกค้าได้อย่างหลากหลาย

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้รับรางวัลธนาคารแห่งปี ประจำปี 2554 หรือ Bank of the Year 2011 ติดต่อกันเป็นปีที่ 5 นับตั้งแต่ปี 2550 โดยมีกำไรสุทธิสูงเป็นอันดับ 1 เป็นจำนวนเงิน 24,205.99 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 19.9% นอกจากนี้ ธนาคารสามารถทำให้กำไรสุทธิต่อหุ้น และมูลค่าหุ้นตามบัญชีสูงเป็นอันดับ 1 ที่ 12.68 บาท และ 120.23 บาท ตามลำดับ¹

ภาพแสดงข้อมูลผลประกอบการของธนาคาร เปรียบเทียบตั้งแต่ปี 2545 ถึง ปี 2554

¹ รายงานประจำปี 2554 ของธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ธนาคาร มีจำนวนลูกค้าทุกประเภทรวมทั้งสิ้นประมาณ 16 ล้านบัญชี มีเครือข่ายบริการประกอบด้วยสำนักธุรกิจและสำนักธุรกิจย่อยรวม 230 แห่ง และสาขามากกว่า 1,000 แห่ง นอกจากนี้ ยังมีเครือข่ายบริการธนาคารอัตโนมัติ อันได้แก่ เครื่องเอทีเอ็ม เครื่องรับฝากเงินสดอัตโนมัติกว่า 7,600 เครื่อง บริการธนาคารทางโทรศัพท์ และบริการธนาคารทางอินเทอร์เน็ตที่ใช้ง่าย พร้อมอำนวยความสะดวก เพื่อให้ลูกค้าสามารถทำธุรกรรมทางการเงินได้ทุกที่ ทุกเวลา

ธนาคารมีทุนจดทะเบียน 40,000 ล้านบาท ซึ่งแบ่งเป็นหุ้นสามัญ 3,998 ล้านหุ้น และหุ้นบุริมสิทธิ 1.655 ล้านหุ้น ที่ราคาพาร์ 10 บาท ทุนจดทะเบียนในส่วนที่ชำระแล้ว 19,085 ล้านบาท แบ่งเป็น หุ้นสามัญ 1,908 ล้านหุ้น และหุ้นบุริมสิทธิ 345,000 หุ้น ที่ราคาพาร์ 10 บาท จากข้อมูล ณ 12 กันยายน 2554 ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของธนาคารกรุงเทพ มีดังนี้

ลำดับ	ผู้ถือหุ้น	จำนวนหุ้น	ร้อยละ ของ จำนวน หุ้น ทั้งหมด
1	บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด	464,434,206	24.33
2	บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นผู้ฝาก	78,378,582	4.11
3	HSBC (Singapore) Nominees Pte, Ltd.	56,112,801	2.94
4	State Street Bank and Trust Company for Australia	51,968,170	2.72
5	State Street Bank and Trust Company	45,251,486	2.37
6	State Street Bank Europe Limited	38,158,772	2.00
7	Nortrust Nominees Ltd.	38,066,890	1.99
8	Morgan Stanley & Co. International Plc.	37,846,675	1.98
9	บริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (มหาชน)	35,412,030	1.86
10	HSBC Bank Plc-Abu Dhabi Investment Authority	34,684,100	1.82

จุดแข็งที่สำคัญของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) คือ การมีฐานลูกค้าขนาดใหญ่ มีความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารและลูกค้าที่ดีและยาวนาน มีเครือข่ายสาขาที่กว้างขวางครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศไทย มีการเสริมสร้างจุดแข็งและศักยภาพในการแข่งขันอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน รวมถึงคุณภาพการให้บริการ ธนาคารได้ขยายธุรกิจในประเทศจีนซึ่งเป็นประเทศที่มีศักยภาพการในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยเปิดสาขาสินเชื่อ เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการที่หลากหลาย เพิ่มฐานในการสร้างรายได้และค่าธรรมเนียม

รายได้ส่วนใหญ่มาจากการให้กู้ยืม ได้แก่ ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม ส่วนลดครึ่ง จึงมีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินกองทุน ระดับความเสี่ยง กระบวนการประเมินความเสี่ยง และความเพียงพอของเงินกองทุนทั้งในระดับธนาคาร (Solo Basis) และระดับกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคาร (Full Consolidated Basis) เป็นไปตามแนวทางการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย (“ธปท.”)

การเปิดเผยข้อมูลเชิงคุณภาพ ธนาคารจะจัดให้มีการทบทวนเป็นประจำทุกปี และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบริหารความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณจะเปิดเผยโดยใช้ข้อมูล ณ วันสิ้นงวดปัจจุบันเปรียบเทียบกับข้อมูล ณ วันสิ้นงวดก่อนหน้า 1 งวด ทั้งนี้ ธนาคารมีแนวทางการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเฉพาะข้อมูลที่มีนัยสำคัญ โดยหลักการสากล Basel II ได้กำหนดวิธีการใหม่ในการคำนวณและการประเมินความเพียงพอของเงินกองทุน ตลอดจนการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ รวมถึงการขยายผลการใช้ระบบการประเมินระดับความเสี่ยงไปยังหน่วยงาน ธุรกิจทุกหน่วย และการพัฒนาระบบงานบริหารความเสี่ยงเพื่อให้การคำนวณและประเมินความเสี่ยงมีความแม่นยำสูงยิ่งขึ้น และช่วยสนับสนุนด้านฐานข้อมูลลูกค้า ซึ่งส่งผลต่อเนื่องให้สินทรัพย์ของธนาคารมีคุณภาพสูงขึ้นในระยะยาวอีกด้วย

ธุรกิจหลักของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ธุรกิจธนาคาร คือ ธุรกิจที่มีหน้าที่รับฝากและให้กู้ยืมเงิน แบ่งได้ 3 ประเภทคือ

1. ธนาคารกลาง หรือธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นธนาคารที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับระบบการเงินของประเทศ บุคคลโดยทั่วไปไม่มีสิทธิเข้าไปเกี่ยวข้องหรือใช้บริการได้
2. ธนาคารพาณิชย์ เป็นธนาคารที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลมากที่สุด เป็นแหล่งเงินฝากหรือกู้ยืมที่สำคัญที่สุดของประชาชน และธุรกิจในประเทศ
3. ธนาคารเฉพาะ มีอยู่ 3 ธนาคาร คือธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารอาคารสงเคราะห์ เป็นธนาคารที่รัฐตั้งขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านต่าง ๆ

ประเภทลูกค้า ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ประกอบธุรกิจธนาคาร ซึ่งมีการแข่งขันทางการค้าอย่างรุนแรง ทำให้ธนาคารต้องดำเนินการพัฒนาและเพิ่มประเภทผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับ

สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการดำเนินปรับปรุงโครงสร้างองค์กร (Re-engineering) เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด โดยธนาคารได้แบ่งกลุ่มลูกค้าที่สำคัญๆ เป็นดังนี้

1. กลุ่มลูกค้าที่ใช้บริการด้านเงินฝาก

1.1 เงินฝากออมทรัพย์ มีจุดประสงค์ที่จะส่งเสริมให้ประชาชนเก็บออม โดยเปิดบัญชีครั้งแรกไม่ต่ำกว่า 500 บาท

1.2 เงินฝากแบบประจำ เป็นแบบของการเก็บออมของผู้มีเงินได้ค่อนข้างประจำ เปิดบัญชีครั้งแรกไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท

1.3 เงินฝากกระแสรายวัน ส่วนมากจะทำแต่พ่อค้าหรือนักธุรกิจ เปิดบัญชีครั้งแรกไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท การโอนบัญชีต้องใช้เช็คและต้องใช้ไม่ต่ำกว่า 10 บาท

1.4 เงินฝากประเภทอื่น ๆ เป็นเงินฝากที่ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของธนาคารหรือกลยุทธ์ในด้านการส่งเสริมด้านการตลาดของธนาคาร

2. กลุ่มลูกค้าที่ใช้บริการด้านสินเชื่อ เป็นกลุ่มลูกค้าที่จะกล่าวถึงในการค้นคว้าฉบับนี้ ปัจจุบันธนาคารได้แบ่งลูกค้าออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

2.1 กลุ่มลูกค้าธุรกิจ การอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มลูกค้าธุรกิจ เป็นการให้สินเชื่อเพื่อการค้า เนื่องจากเป็นกลุ่มที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นเพื่อให้การดูแลลูกค้า และการอำนวยความสะดวกเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว ธนาคารจึงได้แบ่งลูกค้าออกเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม โดยมีเกณฑ์ในการจัดแบ่งตามวงเงินสินเชื่อที่ลูกค้าได้รับอนุมัติ กล่าวคือ

2.1.1 กลุ่มลูกค้าธุรกิจรายใหญ่ รวมถึงหน่วยงานราชการในระดับ กระทรวง กรม และหน่วยงานอื่นๆ รวมถึงรัฐวิสาหกิจต่างๆ มีวงเงินสินเชื่อรวมมากกว่า 200 ล้านบาท

2.1.2 กลุ่มลูกค้าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs : Small and Medium Enterprise) เป็นกลุ่มที่มีจำนวนผู้ประกอบการมากที่สุด ภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจและสนับสนุนเป็นพิเศษ มีวงเงินสินเชื่อรวมมากกว่า 20 ล้านบาท แต่ไม่ถึง 200 ล้านบาท

2.1.3 กลุ่มลูกค้ารายย่อย ส่วนใหญ่มักเป็นกลุ่มลูกค้าใหม่ เพิ่งเริ่มดำเนินธุรกิจ มีวงเงินสินเชื่อรวมน้อยกว่า 20 ล้านบาท

2.2 กลุ่มลูกค้าสินเชื่อบุคคล การอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าเป็นการให้สินเชื่อเพื่อการอุปโภคและบริโภค ได้แก่ สินเชื่อเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย บัตรเครดิต สินเชื่อซื้อรถยนต์ ฯลฯ

2.3 กลุ่มลูกค้าที่ใช้บริการด้านการต่างประเทศ

2.3.1. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตลาดต่างประเทศ

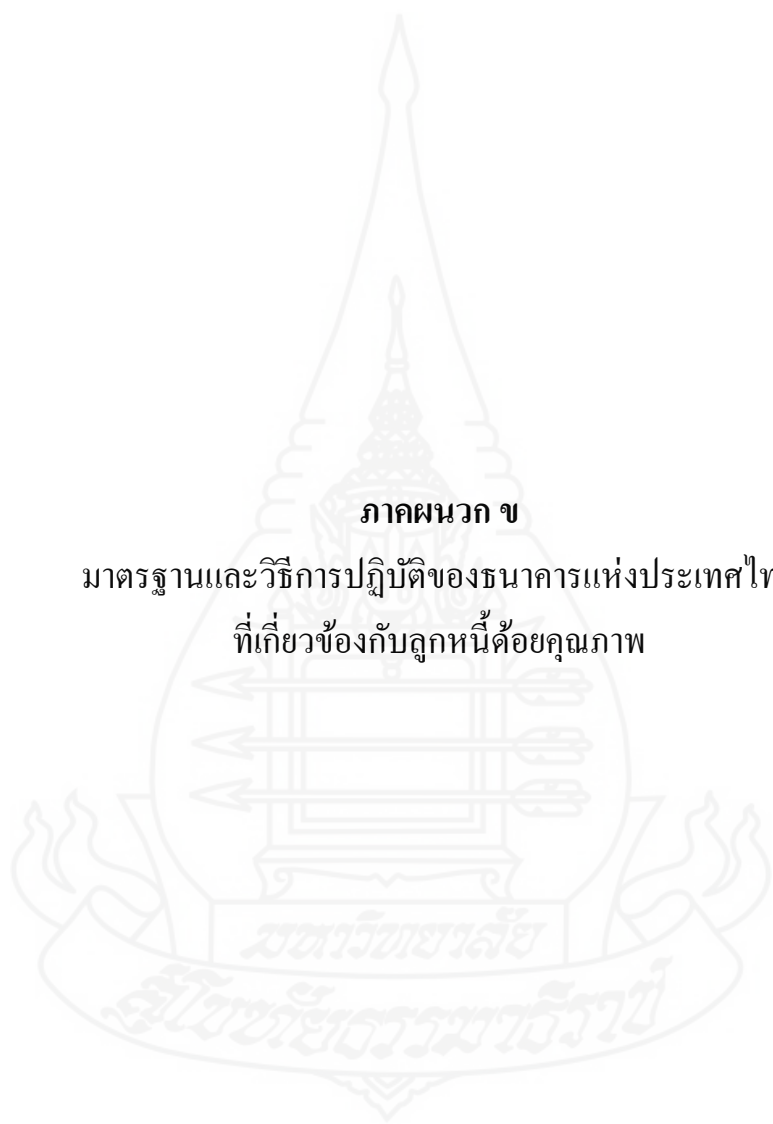
2.3.2. การเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit) การส่งสินค้า L/C จะช่วยให้เกิดความมั่นใจทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ที่นิยมใช้กันแพร่หลายมี 2 ชนิดคือ

(1) เลตเตอร์ออฟเครดิตประเภทเพิกถอนได้ ผู้เกี่ยวข้องสามารถยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไข ได้ตลอดเวลา แต่ต้องก่อนที่จะมีการรับซื้อเอกสารนั้น

(2) เลตเตอร์ออฟเครดิตประเภทเพิกถอนไม่ได้ ธนาคารผู้เปิด L/C มีพันธะผูกพันแน่นอน ตาม L/C ที่เปิดจะเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขไม่ได้ นอกจากนี้จะได้รับการยินยอม

2.4 กลุ่มลูกค้าที่ใช้บริการด้านอื่นๆ

- 1) การใช้บริการบัตรเครดิต การใช้บริการเงินด่วนทางเครื่องเอทีเอ็ม
- 2) การให้บริการคุ้มครองอุบัติเหตุ
- 3) การให้บริการเช่าตู้നിรัถย
- 4) การบริการชำระเงินค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ
- 5) การโอนเงินด้วยระบบ ON-LINE
- 6) การเตรียมเงินไว้จ่ายเงินเดือน
- 7) การเรียกเก็บเงิน
- 8) การบริการเช็คของขวัญ
- 9) การเป็นผู้จัดการมรดก
- 10) ให้การแนะนำด้านการลงทุน, การหาผลประโยชน์ให้เจ้าของเงินทุน
- 11) การให้ข้อมูลทางเครดิต
- 12) รับชำระภาษีรถยนต์ประจำปี

ภาคผนวก ข

**มาตรฐานและวิธีการปฏิบัติของธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ด้อยคุณภาพ**

**มาตรฐานและวิธีการปฏิบัติของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้
ด้อยคุณภาพ ที่สำคัญดังนี้**

ก) ลูกหนี้จัดชั้น (ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเรื่องสินทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ และสินทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้)

1. การพิจารณาจัดชั้น พิจารณาทุกสัญญาของลูกหนี้แต่ละราย โดยจัดชั้นคุณภาพต่ำสุดเพียงชั้นเดียว และการพิจารณาตามคุณภาพของลูกหนี้ ประกอบกับการค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเกินระยะเวลาที่กำหนด

2. กรณียกเว้นที่สามารถจัดชั้นปกติได้ มีดังนี้

2.1 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1) กรณีเข้าเงื่อนไข 5 ข้อ ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย สามารถเปลี่ยนการจัดชั้นเป็นปกติได้ทันที (ตามประกาศเรื่องสินทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ และสินทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542)

2) กรณีรอผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขใหม่ 3 เดือนหรือ 3 งวดการชำระเงิน แล้วแต่อย่างใดจะนานกว่าเมื่อสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขข้างต้นได้ จึงเปลี่ยนชั้นเป็นปกติได้

2.2 โครงการที่แยกการใช้เงินได้อย่างชัดเจนและมีความสามารถในการชำระหนี้ได้อย่างแน่นอน

2.3 หนี้ที่เข้าข่ายการจัดชั้นปกติมากกว่าร้อยละ 90 ของหนี้รวม สามารถแยกจัดชั้นเป็นชั้นปกติได้

2.4 หนี้ที่มีหนังสือยืนยันการตรวจรับงานจากหน่วยราชการไม่เกิน 6 เดือน นับแต่วันตรวจรับงาน

2.5 กรณีลูกหนี้มีผลขาดทุนเป็นเวลาตั้งแต่ 2 ปี หรือ 3 ปีขึ้นไป หรือมีผลขาดทุนสะสม หากมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่ามีโอกาสทำกำไรชดเชยผลขาดทุน หรือยังคงชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยได้

3. หลักเกณฑ์การจัดชั้นตามระยะเวลาค้างชำระ และการกันเงินสำรอง

การจัดชั้น	ระยะเวลาค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ย	อัตราการกันเงินสำรอง
สงสัยจะสูญ	เกิน 12 เดือน	100% ของหนี้หลังหักหลักประกัน
สงสัย	เกิน 6 เดือน	100% ของหนี้หลังหักหลักประกัน
ต่ำกว่ามาตรฐาน	เกิน 3 เดือน	100% ของหนี้หลังหักหลักประกัน
กล่าวถึงเป็นพิเศษ	เกิน 1 เดือน	2% ของหนี้รวม
ปกติ	อื่น ๆ	1% ของหนี้รวม

ข) **Non - Performing Loan** หมายถึง เงินให้สินเชื่อที่ค้างชำระเงินต้น หรือดอกเบี้ย นับจากวันที่ครบกำหนดชำระเงินตามงวดที่กำหนดในสัญญา หรือเมื่อได้ทวงถาม หรือเรียกให้ชำระหนี้แล้ว เป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 เดือน โดยพิจารณาการค้างชำระเป็นรายสัญญาหรือรายบัญชี สำหรับเงินให้สินเชื่อค้างชำระที่ทำการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เสร็จแล้วทุกกรณี สถาบันการเงินไม่ต้องนับระยะเวลาการค้างชำระอีกต่อไป และกรณีที่ถูกหนี้ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการชำระเงินในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ ให้เริ่มนับระยะเวลาการค้างชำระตั้งแต่วันที่ลูกหนี้ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการชำระเงินใหม่

กฎระเบียบ ธนาคารแห่งประเทศไทยทำหน้าที่กำกับดูแล การจัดชั้นสินทรัพย์ ซึ่งรวมถึงการจัดชั้นหนี้สงสัยจะสูญ และเงินกันสำรอง การรับรู้รายได้ ดอกเบี้ย การประเมินมูลค่าหลักประกัน และการติดตามตรวจสอบสินเชื่อ

สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจที่สำคัญ การ Transform ประเทศ หรือการปรับโครงสร้างประเทศไทยให้ประชาชนมีรายได้อย่างยั่งยืน พัฒนาความสามารถในการแข่งขัน ของภาคธุรกิจให้แข่งขันกับคู่แข่งต่างประเทศได้ จึงถือเป็น "หัวใจ" สู่ความมีเสถียรภาพและการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของเศรษฐกิจไทยในอนาคต เพราะถึงแม้ว่าภาวะเศรษฐกิจไทยวันนี้ จะยังมีแรงเหวี่ยงให้ขยายตัวได้ต่อเนื่องอีกระยะหนึ่ง แต่หากไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจที่เหมาะสม สร้างพลัง และความได้เปรียบใหม่ๆ สานต่อแรงผลักดันเดิมที่มีอยู่ในที่สุดแรงเหวี่ยงที่เศรษฐกิจไทยมี อาจจะไม่เพียงพอที่จะต้านทานความเสี่ยงด้านลบ ที่กำลังก่อตัวขึ้นในช่วงนี้ต่อไปได้

อัตราส่วนการให้สินเชื่อ เป็นจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ ลงทุน และก่อภาระผูกพันเพื่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดกับเงินกองทุน ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ประกาศปรับปรุง ดังนี้

1. เพิ่มนิยาม "ก่อภาระผูกพัน" ให้ครอบคลุมถึงการการค้ำประกันการเพิ่มทุน หรือ การค้ำประกันในลักษณะอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการกู้ยืมของบุคคลหนึ่งบุคคลใด และการทำสัญญาอนุพันธ์ทางการเงิน

2. ปรับปรุงอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ เฉพาะธนาคารพาณิชย์ ให้ครอบคลุมถึงธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายสินเชื่อ ได้แก่ ธุรกรรมแฟ็กเตอร์ริง ธุรกรรมการให้เช่าซื้อ ธุรกรรมการให้เช่าแบบ ลีสซิ่ง เป็นต้น

3. ปรับปรุงข้อยกเว้นในการคำนวณการให้สินเชื่อ ลงทุน และก่อภาระผูกพันตามข้อ (4)(จ) ของประกาศ โดยยกเว้นให้แก่หลักประกันที่เป็นเงินฝาก เฉพาะเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ แห่งเดียวกับที่ลูกหนี้มีภาระหนี้ยู่เท่านั้น

* ไม่รวมธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยและกิจการวิเทศนกิจของสาขาธนาคาร ต่างประเทศ

4. ปรับปรุงวิธีการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าที่จะนับเป็นการก่อภาระผูกพันจากสัญญาอนุพันธ์ทางการเงินจากเดิม 2 วิธี เป็น 4 วิธี คือวิธี Original Exposure และ Current Exposure ทั้งแบบมี Netting Agreement และไม่มี Netting Agreement เพื่อให้สอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากล และรองรับการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมทางการเงินใหม่ๆ ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์ คำนวณภาระผูกพัน สำหรับอนุพันธ์ทางการเงินที่มีอยู่เดิมตามวิธีการที่กำหนดในประกาศฉบับนี้ แล้ว ทำให้อัตราส่วนจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ ลงทุน และก่อภาระผูกพันเพื่อบุคคลหนึ่งบุคคลใด เกินกว่าอัตราส่วน 25% ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 นั้น ธปท.ผ่อนผันเป็นการทั่วไปหากอัตราส่วนที่กล่าวไม่เกิน 60% ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 และเมื่อรวมการให้สินเชื่อ ลงทุน และก่อภาระผูกพันแก่ลูกค้าที่เกินอัตราส่วน 25% ทั้งหมดเข้าด้วยกันจะต้องไม่เกิน 3.5 เท่าของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ของธนาคารพาณิชย์นั้น

5. กำหนดค่า Credit Conversion Factors สำหรับการคำนวณมูลค่าเทียบเท่า ที่จะนับเป็นการก่อภาระผูกพันจากสัญญาอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารทุน และอนุพันธ์ด้าน Commodity เพิ่มเติม

6. กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ให้ผลรวมของ Notional Amount ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะได้รับในสถานการณ์ที่เป็นประโยชน์กับธนาคารพาณิชย์มากที่สุด (Effective Notional Amount) ในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าที่จะนับ เป็นการก่อภาระผูกพันจากสัญญาอนุพันธ์

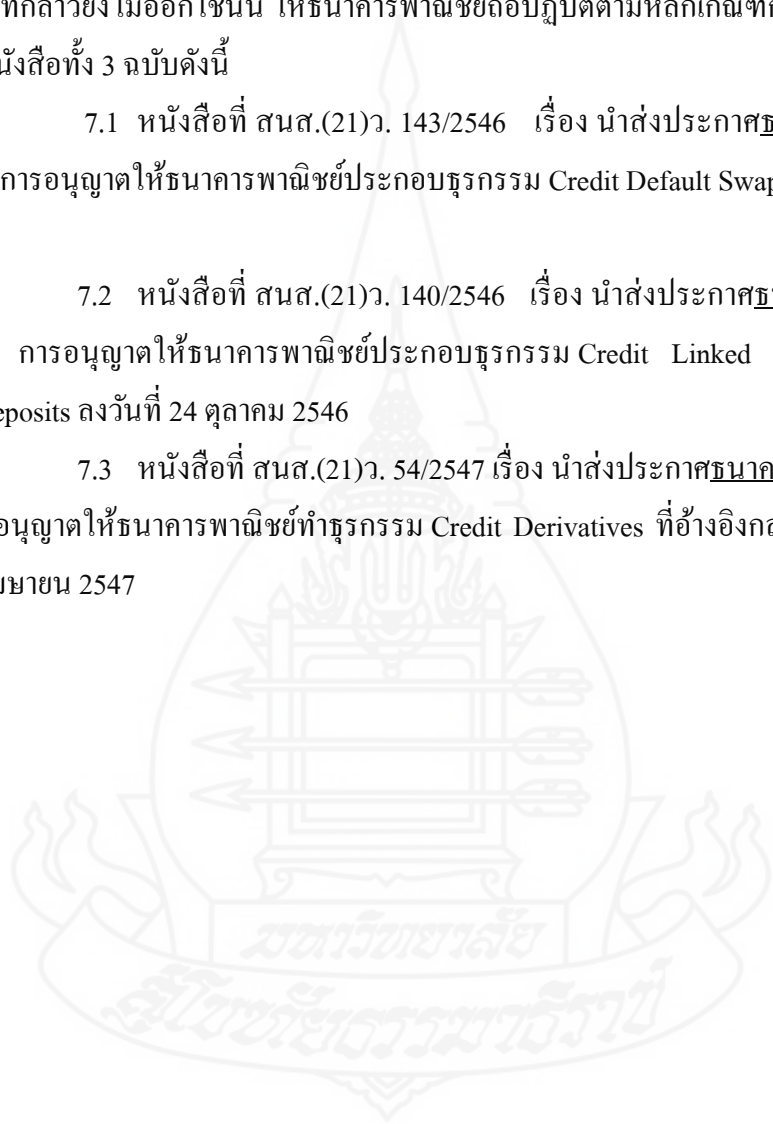
ทางการเงินที่มีการพัฒนาจากอนุพันธ์ทางการเงินพื้นฐานย่อยๆ หรือมีการ Leverage จำนวนเงินตามสัญญา หรือมีการแลกเปลี่ยนจำนวนเงินตามสัญญาหลายครั้ง

7. ตัดถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธุรกรรม Credit Derivatives ออกโดยให้ถือปฏิบัติตามประกาศเรื่อง การอนุญาตและการกำกับดูแลธุรกรรม Credit Derivatives โดยในระหว่างที่ประกาศที่กล่าวยังไม่ออกใช้นั้น ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ในหนังสือทั้ง 3 ฉบับดังนี้

7.1 หนังสือที่ สนส.(21)ว. 143/2546 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกรรม Credit Default Swaps ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2546

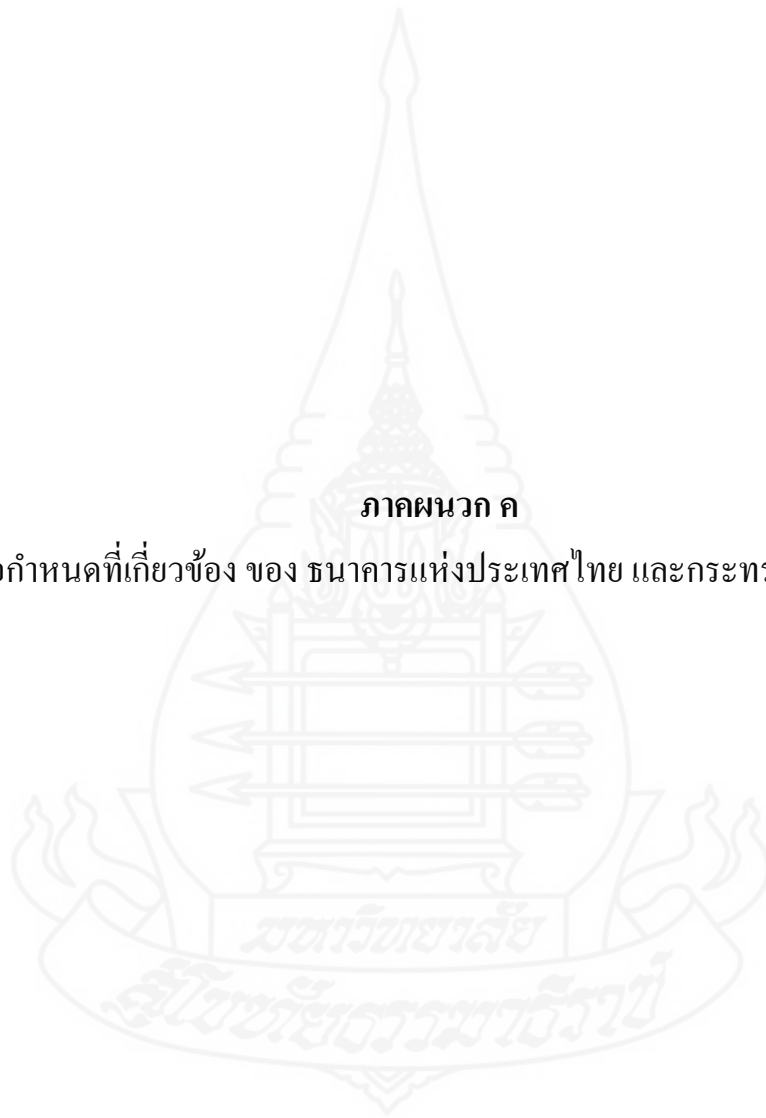
7.2 หนังสือที่ สนส.(21)ว. 140/2546 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกรรม Credit Linked Notes หรือ Credit Linked Deposits ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2546

7.3 หนังสือที่ สนส.(21)ว. 54/2547 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Credit Derivatives ที่อ้างอิงกลุ่มของสินทรัพย์ ลงวันที่ 26 เมษายน 2547

ภาคผนวก ค

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง

การดำเนินธุรกิจการเงิน – การธนาคาร ของ ธนาคารพาณิชย์ไทยถูกกำหนดให้ทำธุรกิจภายใต้การกำกับดูแลของ ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง เพื่อควบคุมดูแลให้การประกอบกิจการธนาคารมีมาตรฐาน โปร่งใส เชื่อถือได้ และมีความเป็นธรรม ส่งผลให้ระบบการเงินภายในประเทศมีเสถียรภาพ

ธนาคารแห่งประเทศไทย จัดตั้งเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2485 โดยมีพระบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชยดำรงตำแหน่งผู้ว่าการเป็นพระองค์แรก เริ่มแรกมีสำนักงานที่อยู่ที่ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2488 จึงได้ย้ายมาที่บางขุนพรหม จนถึงปัจจุบัน

ธนาคารแห่งประเทศไทยมี 3 สาขา คือ

1. สาขาภาคใต้ สำนักงานอยู่ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น
3. สาขาภาคเหนือ สำนักงานอยู่ที่จังหวัดลำปาง

มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ออกและพิมพ์พันธบัตรซึ่งในการพิมพ์ใช้แต่ละครั้ง จะต้องมีการสำรองเงินตราหนุนหลังอยู่เสมอ
2. เป็นนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์โดยทำหน้าที่
 - 2.1 เก็บรักษาเงินสดสำรองตามกฎหมายจากยอดเงินฝากของธนาคารพาณิชย์
 - 2.2 เป็นแหล่งเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์
3. ทำหน้าที่ทางการเงินแทนรัฐ โดยมีหน้าที่
 - 3.1 เก็บรักษาเงินฝากของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ
 - 3.2 เป็นแหล่งเงินกู้ให้รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ
 - 3.3 จำหน่ายพันธบัตรรัฐบาล
 - 3.4 จัดการหนี้สินทั้งภายในและภายนอกแทนรัฐบาล
4. เป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์
 - 4.1 การควบคุมอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราภายในประเทศ
 - 4.2 เป็นสำนักหักบัญชีระหว่างธนาคาร โดยไม่ต้องเรียกเก็บเงินกันเอง

ตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2485 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่กำกับวิธีการธนาคาร โดยมีคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และรองผู้ว่าการแห่งประเทศไทยเป็นประธาน และรองประธานตามลำดับ มีหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้รับการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ โดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี และกรรมการได้รับการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี

สินทรัพย์สภาพคล่อง (Liquid Asset) หมายถึง สินทรัพย์ที่เป็นเงินสดหรือสามารถเปลี่ยนเป็น เงินสดได้ง่ายซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้สินทรัพย์สภาพคล่อง ที่สถาบันการเงินที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทยต้องดำรง ประกอบด้วย

1. เงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย
2. เงินสดที่ธนาคารพาณิชย์
3. หลักทรัพย์ที่ปราศจากภาระผูกพัน ดังนี้
 - 3.1 หลักทรัพย์รัฐบาลไทย
 - 3.2 พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย
4. หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตั๋วสัญญาใช้เงินที่กระทรวงการคลังค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ย
5. พันธบัตร หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน
6. หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงินค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ย
7. หุ้นกู้ หรือพันธบัตรที่ออกโดยองค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบหรือที่ออกโดย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
8. หลักทรัพย์ตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัยออกใหม่สืบเนื่องจากโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ตามพระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. 2540
9. ตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบัตรเงินฝากที่ออกโดย ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ตามโครงการรับแลกเปลี่ยนตัว บริษัทเงินทุนที่ถูกระงับการดำเนินกิจการ

ณ วันที่ 1 เมษายน 2542 ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหลักเกณฑ์การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสถาบันการเงินประเภทต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ธนาคารพาณิชย์ไทยและสาขานานาชาติต่างประเทศ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6 ของยอดรวมเงินฝากทุกประเภทและเงินกู้ยืมจากต่างประเทศไม่เกิน 1 ปี
- 2) บริษัทเงินทุนและบริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ ร้อยละ 6 ของเงินที่ได้รับจากประชาชนและเงินกู้ยืมทุกประเภท
- 3) บริษัทเครดิตฟองซิเออร์ ร้อยละ 5 ของเงินกู้ยืม ทั้งสิ้น
- 4) กิจการวิเทศธนกิจไทยและต่างประเทศ ร้อยละ 6 ของเงินกู้ยืมจากต่างประเทศไม่เกิน 1 ปี

การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง (Bank for International Settlements : BIS) ธนาคารแห่งประเทศไทยมีบทบาทในการยกระดับมาตรฐานในด้านต่างๆ ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยให้มีความเป็นสากลมากขึ้น โดยใช้เกณฑ์บางส่วนของมาตรฐานบัญชี IAS39 ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 100% ของส่วนต่างระหว่างจำนวนหนี้กับหลักประกันใน NPL ทุกประเภท ทำให้เห็นชัดเจนขึ้นว่า ธนาคารไหนมีความแข็งแกร่งทางการเงินมากน้อยเพียงใด และชี้ได้ว่าธนาคารไหนต้องมีภาระการกันสำรองเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพขาดทุนได้ ทำให้แบงก์มีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อมากขึ้นด้วย การยกระดับธนาคารไทย ด้วย IAS39² ทำให้เกิดผลกระทบต่อผลประกอบการของธนาคารพาณิชย์ทั้งหลายอยู่บ้าง แต่ทำให้ธนาคารไทยได้

² International Accounting Standard (IAS) 39 หรือมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศใหม่ฉบับที่ 39 เรื่อง Financial Instruments: Recognition and Measurement ประกาศเมื่อธันวาคม 2546 มีผลบังคับใช้ควบคู่กับมาตรฐานทางบัญชีระหว่างประเทศฉบับอื่นที่ได้รับการปรับปรุงใหม่ในกลุ่มประชาคมยุโรป (EU) และอังกฤษเดือนมกราคม 2548 สำหรับในประเทศไทยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำลังอยู่ระหว่างการศึกษาระเบียบวิธีของมาตรฐานดังกล่าว เพื่อนำมาปรับใช้ในประเทศไทยในอนาคต โดยในส่วนของรพท. นั้น อาจบังคับใช้หลักเกณฑ์ในส่วนของگردค่างของสินทรัพย์และการกันสำรองตามหลักการของ IAS39 กับธนาคารพาณิชย์ ในปี 2551 IAS39 ฉบับใหม่ จะครอบคลุมเครื่องมือทางการเงินที่สำคัญทุกประเภทของกิจการ รวมถึงตราสารอนุพันธ์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อมุ่งวัดเครื่องมือทางการเงินต่างๆ ดังกล่าว ให้สะท้อนราคาตลาดและมีเนื้อหาที่สำคัญ คือ การรับรู้รายการและการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงิน (Recognition and Derecognizing) การวัดมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สิน (Measurement) การบัญชีป้องกันความเสี่ยง (Hedge Accounting) และธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินแฝง (Embedded Derivatives) ซึ่งรายละเอียดต่างๆ มีความแตกต่างกับมาตรฐานการบัญชีไทยในปัจจุบันค่อนข้างมาก

มาตรฐาน โปร่งใส แข็งแกร่ง แต่ และช่วยให้สถาบันการเงินประเมินความเสี่ยงของลูกค้าได้ละเอียดและบริหารความเสี่ยงได้ดีขึ้น ขณะเดียวกัน ก็ต้องดำรงเงินกองทุนตามเกณฑ์ Basel II และมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบงาน ในการกำหนดดอกเบี้ยให้สอดคล้องกับความเสี่ยงและอันดับเครดิตของลูกค้า

ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ต้องรักษาสภาพคล่อง ความมั่นคงและความสามารถในการแสวงหากำไร โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารกลางของแต่ละประเทศ ขณะที่ระบบธนาคารและระบบการเงินของโลก มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น มีลักษณะไร้พรมแดนมากยิ่งขึ้น

สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ ระดับการพัฒนาการเศรษฐกิจ และระบบธนาคารของประเทศต่างๆ มีความแตกต่างกัน ความมีธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในกิจการธนาคารก็แตกต่างกัน ธนาคารพาณิชย์ในประเทศต่างๆ ก็มีนโยบายและพฤติกรรมในการประกอบธุรกิจที่แตกต่างกัน แม้แต่ประเทศในกลุ่มเดียวกัน ก็ยังมีความแตกต่างกันเช่นเดียวกัน การเกิดปัญหาระบบการเงินในประเทศใดประเทศหนึ่ง ย่อมลุกลามไปยังประเทศอื่นๆ ได้ ยิ่งในยุคสมัยโลกาภิวัตน์ด้วยแล้ว โรคติดต่อร้ายแรงทางการเงิน อาจทำให้ระบบการเงินของโลกมีปัญหาได้

ที่มาโดยสังเขป ของมาตรฐานธนาคารไทยภายใต้กรอบ BIS

เมื่อปี พ.ศ. 2473 ธนาคารกลางของประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ 10 ประเทศ หรือกลุ่มประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ได้มีการประชุมร่วมกัน เพื่อจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการพัฒนา และช่วยเหลือธนาคารพาณิชย์ ที่ดำเนินงานในต่างประเทศให้มีความมั่นคง และไม่ต้องเสี่ยงเกินไปในการประกอบธุรกิจ นอกจากนั้น ยังทำหน้าที่ช่วยเหลือประเทศที่ยังค้างชำระหนี้ค่าปฏิกรรมสงคราม มาตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 1

ต่อมาคณะกรรมการของธนาคารกลางในกลุ่มประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจมีการประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดมาตรฐานการตีราคามูลค่าทรัพย์สินของธนาคารพาณิชย์ในระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐานเดียวกันหมด โดยจัดทำเป็นมาตรฐานของธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BIS) ขึ้น BIS ยังทำหน้าที่ช่วยเหลือธนาคารกลางของประเทศต่างๆ ในการพิจารณาลงทุนด้านทรัพย์สินทางการเงิน และทำหน้าที่เป็นผู้จัดการด้านทรัพย์สินให้กับกองทุนการเงินระหว่างประเทศด้วย

ช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2530 ได้ร่วมประชุมกัน เพื่อพิจารณารายละเอียดข้อปฏิบัติในการดำรงเงินกองทุน ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อความมั่นคงและเสถียรภาพของระบบธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ประชุมยังได้พิจารณาถึงวิธีปฏิบัติที่สามารถจะดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ ของการตั้งมาตรฐานธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ ซึ่งมีอยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ

- 1) โครงร่างที่จัดทำขึ้นใหม่ควรจะทำให้ระบบธนาคารระหว่างประเทศมีความมั่นคงถาวรเข้มแข็งและมีเสถียรภาพ
- 2) กฎเกณฑ์ที่ร่างขึ้นควรจะต้องมีความเป็นธรรมอย่างสม่ำเสมอ และเป็นประโยชน์ต่อธนาคารในประเทศต่างๆ

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงทำให้ธนาคารของประเทศสมาชิกมีข้อปฏิบัติในการดำรงเงินกองทุนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และมีการปรับปรุงโครงสร้างการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ของประเทศต่างๆ ให้สอดคล้องกับระเบียบมาตรฐานที่ร่วมกันทำขึ้นใหม่

กลุ่มประชาคมยุโรปได้ยอมรับหลักการระบบมาตรฐานของธนาคาร เพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศได้เสนอมา โดยจัดตั้งสำนักงานหักบัญชีกลางของประชาคมยุโรป สำหรับใช้เป็นหน่วยงานในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของระบบเงิน Euro ด้วยการใช้ระบบ BIS ซึ่งเป็นที่ยอมรับและแพร่หลายในประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมก้าวหน้า นอกจากนั้น ประเทศอุตสาหกรรมใหม่และประเทศที่กำลังพัฒนาหันมาใช้หลักการของ BIS ในการกำหนดมาตรฐานหรือฐานะของสถาบันการเงินมากขึ้น

ธนาคารสหรัฐอเมริกาได้เริ่มใช้ระบบการดำรงเงินกองทุนตามมาตรฐานของธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ หลังจากที่ได้มีการพิจารณาและปรับปรุงมาตรการให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกัน IMF ก็พยายามที่จะให้ประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกยอมรับหลักการ BIS และนำหลักการเหล่านี้ไปปฏิบัติในประเทศของตน ทั้งนี้ เพื่อทำให้ระบบการตรวจสอบฐานะทางการเงินของสถาบันการเงินในประเทศต่างๆ ทั่วโลกมีมาตรฐานเดียวกัน

แนวนโยบายของรัฐไทยได้ดำเนินการเปิดเสรีทางการค้าและการเงินมาอย่างต่อเนื่อง ยุคสมัยหนึ่งเราคาดฝันว่า กรุงเทพฯ จะเป็นศูนย์กลางทางการเงิน มีการเปิดให้มีการดำเนินธุรกิจ BIBF เงินทุนเคลื่อนย้ายกันอย่างเสรี มีการปล่อยให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และเงินให้กู้ของระบบธนาคารพาณิชย์ลอยตัว รวมทั้งมีการยอมรับพันธะข้อ 8 กับกองทุนการเงินระหว่างประเทศก่อนหน้านี้ มีระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจไทยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของระบบโลก ต้องนำมาตรฐาน

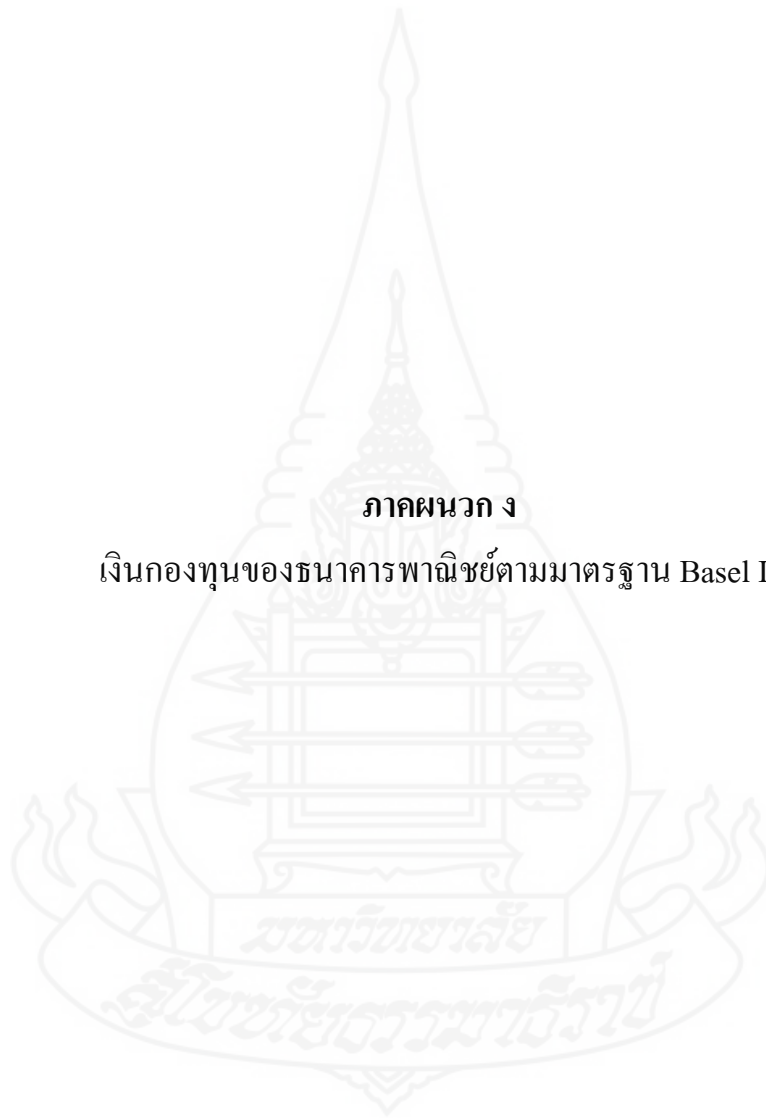
BIS มาปฏิบัติในประเทศไทย ซึ่งต้องมีการแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบหลายประการที่เห็นชัดว่า มีการแก้ไข คือ กฎหมายพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตราที่ 4 ซึ่งเป็นนิยามของธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ และคำจำกัดความของเงินกองทุน และมาตราที่ 10 กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์ หนี้สิน หรือภาระผูกพันตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

การดำรงเงินกองทุน พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์กำหนดให้ ธนาคารพาณิชย์ ต้องดำรงเงินกองทุนเป็นสัดส่วนกับทรัพย์สิน หนี้สิน หรือภาระผูกพันตามกฎระเบียบ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยอาศัยอำนาจดังกล่าว ณ วันที่ 1 มกราคม 2538

ภาคผนวก ง

เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ตามมาตรฐาน Basel II

เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ตามมาตรฐาน Basel II

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ธนาคารมีความมั่นคง สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ฝากเงิน โดยในปัจจุบันได้ยึดหลัก Basel I ที่ยังคงมีช่องโหว่ของเกณฑ์การวัดความเสี่ยงของสินทรัพย์และหลักการดำรงเงินกองทุนเพื่อให้ครอบคลุมความเสี่ยง คณะกรรมการ Basel จึงกำหนดหลักเกณฑ์ Basel II ขึ้นมาใหม่เพื่อให้ธนาคารมีเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำไปสู่ศักยภาพความเชื่อมั่นของสถาบัน และความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจ โดยรวม

หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุน : Basel I

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุน Basel I มาใช้โดย ยึดตามมาตรฐานของธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BIS : Bank for International Settlement) ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถาบันที่ช่วยพัฒนาและกำกับธนาคารพาณิชย์ให้มั่นคง และเป็นมาตรฐานเดียวกันในแต่ละประเทศสมาชิก ประกอบด้วยกลุ่มประเทศ G-10 ที่มีธนาคารพาณิชย์ในระดับสากล (Internationally active banks) และประเทศสมาชิกอื่น ๆ อีก 130 ประเทศ

ปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ได้ใช้เกณฑ์ในการดำรงเงินกองทุนตามหลัก Basel I ซึ่งกำหนดให้เงินกองทุนแบ่งเป็น 2 ชั้น ดังนี้

เงินกองทุนชั้นที่ 1 ประกอบด้วย

- ทุนชำระแล้ว
- ส่วนล้ำมูลค่าหุ้น
- ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น
- ทุนสำรองตามกฎหมาย
- เงินสำรองที่จัดสรรจากกำไรสุทธิ
- กำไรสุทธิตกเหลือหลังการจัดสรร

เงินกองทุนขั้นที่ 2 ประกอบด้วย

- มูลค่าเพิ่มจากการตีราคาที่ดิน (70% สำหรับส่วนที่เพิ่ม)
- มูลค่าเพิ่มจากการตีราคาสิ่งปลูกสร้าง (50% สำหรับส่วนที่เพิ่ม)
- ตราสารที่มีลักษณะคล้ายทุน (Hybrid Debt Capital)
- ตราสารหนี้ค้ำยสิทธิระยะยาว (Subordinate Term Debt)
- เงินสำรองสำหรับจัดชั้น (ไม่เกิน 1.25% ของสินทรัพย์เสี่ยง)

การแบ่งประเภทของสินทรัพย์เพื่อใช้ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคาร แบ่งตามลักษณะความเสี่ยงอย่างคร่าว ๆ 4 ระดับ ได้แก่ :

ระดับความเสี่ยง (%)	ประเภทสินทรัพย์
0	<ol style="list-style-type: none"> 1. เงินสด 2. เงินสกุลท้องถิ่นหรือเงินสกุลอื่นที่ฝากไว้กับรัฐบาลหรือธนาคารกลางในกลุ่ม OECD 3. สิทธิเรียกร้องที่มีหลักประกันเป็นเงินสด หลักทรัพย์รัฐบาลในกลุ่ม OECD หรือค้ำประกัน โดยรัฐบาลดังกล่าว
20	- สินทรัพย์ที่เป็นสิทธิเรียกร้องต่อธนาคารในกลุ่ม OECD หรือองค์กรพหุภาคี เช่น เงินกู้หรือตราสารหนี้ที่ออกหรือค้ำประกันโดยธนาคารที่จดทะเบียนในกลุ่ม OECD เงินกู้ระยะสั้นที่ให้แก่ธนาคารอื่นนอกกลุ่ม OECD
50	- เงินกู้ที่มีหลักทรัพย์เป็นที่อยู่อาศัยของผู้จำนองเอง
100	- เงินกู้หรือสิทธิเรียกร้องที่มีต่อธุรกิจอื่น ๆ

นอกจากนี้รายการนอกงบดุล (Off Balance Sheet) ที่ธนาคารพาณิชย์มีภาระผูกพัน จะต้องแปลงค่าเป็นจำนวนเทียบเท่าสินทรัพย์ (Credit Conversion Factor) โดยกำหนดการแปลงค่าเป็นร้อยละ 1, 0.5, 0.2 และ 0 แล้วนำไปคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์แต่ละประเภทตามที่กำหนด จากนั้นนำไปรวมเป็นสินทรัพย์เสี่ยงทั้งหมดของธนาคาร

จากตารางหากพิจารณาตามการจัดระดับความเสี่ยงเฉพาะด้านสินเชื่อจะเป็น ดังนี้ :

ระดับความเสี่ยง (%)	ประเภทสินเชื่อ
0	- เงินให้สินเชื่อที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน - เงินให้สินเชื่อแก่หรือที่รัฐบาลหรือธนาคารกลางในและนอกกลุ่ม OECD ค้ำประกัน - เงินให้สินเชื่อที่มีเงินฝากค้ำประกัน
20	- เงินให้สินเชื่อแก่หรือธนาคารพาณิชย์ ธนาคารรัฐ สถาบันการเงิน รัฐวิสาหกิจค้ำประกัน - เงินให้สินเชื่อแก่หรือที่องค์กรของรัฐหรือธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในกลุ่มประเทศ OECD ค้ำประกัน - เงินให้สินเชื่อแก่หรือที่องค์กรระหว่างประเทศค้ำประกัน - เงินให้สินเชื่อแก่หรือที่ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนนอกกลุ่มประเทศ OECD ค้ำประกันซึ่งมีเวลาไม่เกิน 1 ปี - เงินให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกตามเลตเตอร์ออฟเครดิต - เงินให้สินเชื่อตามมติคณะรัฐมนตรี
50	- เงินให้สินเชื่อแก่หรือที่เทศบาลค้ำประกัน - เงินให้สินเชื่อเพื่อการจัดหาที่อยู่อาศัย
100	- เงินให้สินเชื่อแก่ภาคเอกชน - เงินให้สินเชื่อแก่หรือที่ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนนอกกลุ่มประเทศ OECD ค้ำประกันที่มีเวลาเกินกว่า 1 ปี - เงินให้สินเชื่อที่มีเงินสกุลของประเทศนั้นให้แก่รัฐบาลหรือธนาคารกลางนอกกลุ่มประเทศ OECD ค้ำประกัน หรือเงินให้สินเชื่อที่มีจำนวนเกินกว่าหนี้สินที่ธนาคารพาณิชย์มีเงินสกุลนั้นอยู่

จะเห็นได้ว่าการจัดระดับความเสี่ยงจากการปล่อยสินเชื่อดังกล่าวข้างต้น ไม่ได้มองที่ศักยภาพของสินเชื่ออย่างแท้จริง เนื่องจากบางรายอาจมีความสามารถในการชำระคืนเงินกู้สูง แต่ถูกจัดอยู่ในระดับความเสี่ยงสูง ซึ่งทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อสำรองไว้มากเกิน

ความจำเป็น ธนาคารจึงต้องปรับตัวโดยลดสินเชื่อในหมวดธุรกิจนั้น ๆ ลง และมุ่งเน้นหมวดที่มีความเสี่ยงในระดับต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารต่ำลงไปด้วย

หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนตามหลักสากล

$$\text{Capital Adequacy Ratio (CAR)} = \frac{\text{เงินกองทุนชั้นที่ 1} + \text{เงินกองทุนชั้นที่ 2}}{\text{Risk Weight Assets}} \geq 8.0\%$$

$$\text{โดยที่เงินกองทุนชั้นที่ 1} \geq 4\%$$

สำหรับประเทศไทย

$$\text{CAR} \geq 8.5\%$$

$$\text{โดยที่เงินกองทุนชั้นที่ 1} \geq 4.5\%$$

ปัจจุบันการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ตามหลัก Basel I ยังมีจุดอ่อน คือ

1. การกำหนดระดับความเสี่ยงของสินทรัพย์ไม่สะท้อนภาพความเสี่ยงที่แท้จริง
2. เงินกองทุนครอบคลุมเพียงความเสี่ยงด้านสินเชื่อและด้านการตลาดเท่านั้น

จุดอ่อนดังกล่าว ทำให้ธนาคารพาณิชย์เลือกดำรงเฉพาะสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำเพื่อที่จะดำรงเงินกองทุนไม่สูงเกินความจำเป็น ทำให้โอกาสที่สินทรัพย์มีคุณภาพแต่มีความเสี่ยงสูงถูกตัดออกจากบัญชี

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการ Basel ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ของธนาคารขึ้นใหม่เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบเดิม เพิ่มศักยภาพและความมั่นคงของระบบสถาบันการเงินต่อไป

หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนในปัจจุบัน : Basel II

คณะกรรมการ Basel Committee on Banking Supervision ได้กำหนดหลักเกณฑ์ใหม่คือ Basel New Capital Accord (Basel II) เพื่อเปลี่ยนแปลงเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเพื่อป้องกัน ความเสี่ยงหลัก 3 ประเภท ดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านสินเชื่อ (Credit Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการให้สินเชื่อไปแล้วจะไม่ได้รับคืนบางส่วนหรือทั้งจำนวน
2. ความเสี่ยงด้านการตลาดและสภาพคล่อง (Market and Liquidity Risks) หมายถึง ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดหรือสภาพคล่องของตลาดที่ส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินหนี้สิน หรือกำไรขาดทุนของธนาคาร ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย สภาพคล่อง อัตราแลกเปลี่ยน และราคาตลาด
3. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากความผิดพลาดในการทำงานของบุคลากร ระบบงาน กระบวนการปฏิบัติงาน หรือเหตุการณ์ภายนอกอื่นๆ

หลักเกณฑ์ใหม่ที่นำมาใช้ในการดำรงเงินกองทุนประกอบด้วยเสาหลัก 3 ประการคือ

เสาหลักที่ 1 (Pillar I) เป็นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงินกองทุน โดยเป็นหลักเกณฑ์สำหรับกระบวนการบริหารความเสี่ยงโดยครอบคลุมความเสี่ยงทั้งในด้านสินเชื่อ (Credit Risk) ด้านการตลาดและสภาพคล่อง (Market and Liquidity Risks) และด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk) โดยเน้นที่ความเพียงพอของเงินทุนที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน

เสาหลักที่ 2 (Pillar II) เป็นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแล โดยกำหนดให้ธนาคารกลางของประเทศสมาชิกเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลให้ธนาคารพาณิชย์มีระบบการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดี (International Best Practice) ด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลและหารือร่วมกันอย่างใกล้ชิด

เสาหลักที่ 3 (Pillar III) เป็นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล โดยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์เปิดเผยข้อมูล โดยเฉพาะการบริหารความเสี่ยงที่ต้องมีกระบวนการประเมินความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการบริหารลูกหนี้ โครงสร้างทุน และต้องเป็นวิธีประเมินความเสี่ยงที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อเป็นข้อมูลแก่นักลงทุนและผู้ฝากเงิน

นอกจากนี้ Basel II ยังกำหนดให้ธนาคารต้องมีเงินกองทุนชั้นที่ 3 เพิ่มเติม โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ตราสารหนี้ค้ำประกันระยะสั้น (อย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป)

2. ตราสารที่ออกโดยไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน
3. ห้ามไถ่ถอนก่อนกำหนด เว้นแต่ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารกลางของประเทศอื่น ๆ
4. ห้ามชำระดอกเบี้ยหรือเงินต้นคืน หากการชำระเงินดังกล่าวมีผลทำให้อัตราส่วนระหว่างเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ความพอเพียงของการดำรงเงินกองทุนตาม Basel II

$$\text{Capital Adequacy Ratio (CAR)} = \frac{\text{เงินกองทุนชั้นที่ 1} + \text{เงินกองทุนชั้นที่ 2} + \text{เงินกองทุนชั้นที่ 3}}{\text{Total Risk Weight Assets}} \geq 8\%$$

โดยที่

$$\text{Total Risk Weight Assets} = \text{Credit Risk Weight Assets} + 12.5 (\text{Market Risk} + \text{Operational Risk})$$

การบังคับใช้ Basel II จะเริ่มจากกลุ่มประเทศ G-10 และประเทศพัฒนาแล้ว โดยมีผลบังคับใช้ในปี 2549

ความแตกต่างของหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนระหว่าง Basel I และ Basel II

กองทุน	จำนวนเงินกองทุน	หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุน
Basel I	- เงินกองทุนชั้นที่ 1	CAR = $\frac{\text{Tier I} + \text{Tier II}}{\text{Credit Risk Weight Assets}} \geq 8\%$
	- เงินกองทุนชั้นที่ 2	
Basel II	- เงินกองทุนชั้นที่ 1	CAR = $\frac{\text{Tier I} + \text{Tier II} + \text{Tier III}}{\text{Total Risk Weight Assets}} \geq 8\%$
	- เงินกองทุนชั้นที่ 2	
	- เงินกองทุนชั้นที่ 3	

หลักการดำรงเงินกองทุนรูปแบบใหม่ที่ครอบคลุมความเสี่ยงทั้งด้านสินเชื่อ การตลาด และสภาพคล่อง และการดำเนินงาน ทำให้ธนาคารมีความมั่นคงและมีศักยภาพมากขึ้น ซึ่งธนาคารต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหาร การปรับโครงสร้างการดำเนินงาน ส่งผลกระทบต่ออัตราเงินกองทุน ดังนี้คือ

- ปริมาณเงินกองทุนเป็นไปตามสัดส่วนสินทรัพย์เสี่ยงที่มีอยู่จริง โดยปรับหลักเกณฑ์การวัดความเสี่ยงของสินทรัพย์ ซึ่งทำให้ธนาคารพาณิชย์มีความมั่นคงมากขึ้น
- การบริหารความเสี่ยงมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดตัวชี้วัดความเสี่ยง หรือการแยกหมวดการประเมินสินทรัพย์และการประเมินตามประเภทธุรกิจออกจากกัน ทำให้ธนาคารปรับใช้รูปแบบการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมกับสินทรัพย์ที่มีมากที่สุด
- ธนาคารมีผลประกอบการดีขึ้น จากความคล่องตัวในการปล่อยสินเชื่อให้แก่กลุ่มลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงต่ำ หรือ มีความสามารถในการชำระหนี้โดยไม่ต้องอิงตามหลักการความเสี่ยงของสินทรัพย์แบบเดิม
- ธนาคารต้องดำรงเงินกองทุนมากขึ้น สำหรับธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะ หรือถือครองหลักทรัพย์ ที่มีภาระหนี้สินติดพันกับธนาคารอื่น
- การคิดดอกเบี้ยหรือต้นทุนทางการเงินของธุรกิจตาม Basel I จะยึดตามประเภทธุรกิจ แต่ Basel II จะดูยอดกำไรสุทธิของกิจการ ซึ่งทำให้เห็นผลการดำเนินงานของกิจการว่ามีความสามารถชำระหนี้ได้มากน้อยเพียงใด ทำให้ลูกค้านี้ต้นทุนทางการเงินตามความสามารถของกิจการจริงๆ

อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้หลัก Basel II นี้จะส่งผลกระทบต่อตรงต่อการดำเนินงานของธนาคารโดยเฉพาะ การบริหารความเสี่ยง ซึ่งตามเกณฑ์ของคณะกรรมการ Basel ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ธนาคารต้องเตรียมรูปแบบ (Model) การบริหารความเสี่ยงให้มีความรัดกุมและวัดความเสี่ยงได้จริง ทั้งในด้านสินเชื่อ การตลาด และการดำเนินงาน โดยเกณฑ์ที่จะนำมาใช้จริงสำหรับธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น ธปท.จะประกาศในเดือนมิถุนายน 2547 ซึ่งทำให้เป็นที่ชัดเจนว่าแนวทางการดำรงเงินกองทุนและ การบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์จะเป็นอย่างไรต่อไป

ในปี 2551 ธนาคารพาณิชย์จะต้องรายงานการคำนวณเงินกองทุนตามเกณฑ์ Basel II ให้กับ ธปท. โดยในเบื้องต้นธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนใหญ่เลือกใช้ Standardized Approach : SA ซึ่งผลกระทบเกิดขึ้นทั้งในรูปของเงินกองทุนที่ลดลง จากความเสี่ยงด้านปฏิบัติการและความเสี่ยงด้านตลาด โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประเมินผลกระทบกับเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบว่าเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบจะลดลง 1.5% จากปัจจุบันอยู่ที่ 15%

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางจรัสพร เขมวูฒานนท์
วัน เดือน ปีเกิด	4 เมษายน พ.ศ.2504
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (วิชาการบัญชี) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พุทธศักราช 2526
สถานที่ทำงาน	บริษัท สีนอนันต์ รับเบอร์ จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ
ตำแหน่ง	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี

